BENDROJI POZICIJA (EB) Nr. 9/2009

Tarybos priimta 2009 m. sausio 9 d.

siekiant priimti … Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/…/EB, nustatančią gamtinių dujų vidaus rinkos bendrąsias taisykles ir panaikinančią Direktyvą 2003/55/EB

(Tekstas svarbus EEE)

(2009/C 70 E/02)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 47 straipsnio 2 dalį bei 55 ir 95 straipsnius,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę [1],

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę [2],

laikydamiesi Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos [3],

kadangi:

(1) Nuo 1999 m. Bendrijoje pradėjus palaipsniui kurti gamtinių dujų vidaus rinką buvo siekiama visiems Europos Sąjungos vartotojams — ir piliečiams, ir verslo subjektams — suteikti tikrą galimybę rinktis, sukurti naujų verslo galimybių ir didinti tarpvalstybinę prekybą siekiant didesnio našumo, konkurencingų kainų ir aukštesnio lygio paslaugų standartų bei siekiant prisidėti prie tiekimo saugumo ir tvarios plėtros.

(2) 2003 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/55/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių [4] buvo svariai prisidėta prie tokios gamtinių dujų vidaus rinkos kūrimo.

(3) Laisvės, kurios Sąjungos piliečiams garantuojamos Sutartimi, t. y. laisvas prekių judėjimas, laisvė teikti paslaugas ir įsisteigimo laisvė, galimos tik visiškai atviros rinkos sąlygomis, kai visiems vartotojams suteikiama galimybė laisvai rinktis savo tiekėjus, o visiems tiekėjams — laisvai aprūpinti savo vartotojus.

(4) Tačiau šiuo metu esama kliūčių, kurios trukdo Bendrijoje dujas parduoti vienodomis sąlygomis, be diskriminacijos ar sunkumų. Visų pirma kiekvienoje valstybėje narėje kol kas nėra užtikrinama nediskriminacinė prieiga prie tinklo ir vienodai veiksmingas teisės aktais nustatytos priežiūros lygis.

(5) 2007 m. sausio 10 d. Komisijos komunikate „Europos energetikos politika“ pabrėžiama, kaip svarbu sukurti gamtinių dujų vidaus rinką ir sudaryti vienodas konkurencijos sąlygas visoms Bendrijoje įsisteigusioms gamtinių dujų įmonėms. 2007 m. sausio 10 d. Komisijos komunikatuose „Dujų ir elektros vidaus rinkos perspektyvos“ ir „Europos dujų ir elektros energijos sektorių tyrimas pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 17 straipsnį (Galutinė ataskaita)“ buvo parodyta, kad šiuo metu galiojančios taisyklės ir priemonės nesudaro būtinos sistemos, kurios reikia gerai veikiančiai vidaus rinkai pasiekti.

(6) Tinklų veiksmingai neatskyrus nuo gavybos ir tiekimo veiklos (veiksmingas atskyrimas), lieka diskriminacijos pavojus ne tik eksploatuojant tinklą, bet ir skatinant vertikalios integracijos įmones pakankamai investuoti į savo tinklus.

(7) Tačiau taikant teisinio ir funkcinio veiklos rūšių atskyrimo taisykles, kaip numatyta Direktyvoje 2003/55/EB, perdavimo sistemos operatorių veiklos rūšių veiksmingai atskirti nepavyko. Todėl 2007 m. kovo 8 ir 9 d. Briuselyje vykusiame Europos Vadovų Tarybos susitikime Komisijos buvo paprašyta parengti pasiūlymus dėl teisės aktų, kuriais „tiekimo ir gavybos veikla būtų veiksmingai atskirta nuo tinklo eksploatavimo veiklos“.

(8) Veiksmingą veiklos rūšių atskyrimą įmanoma įgyvendinti tik pašalinus vertikalios integracijos įmonėms paskatas diskriminuoti konkurentus prieigos prie tinklų ir investicijų atžvilgiu. Be jokios abejonės, nuosavybės atskyrimas, t. y. tinklo savininko paskyrimas sistemos operatoriumi, neturinčiu jokių su tiekimu ir gavyba susijusių interesų — veiksmingas ir patikimas būdas šalinti interesų konfliktą ir užtikrinti tiekimo saugumą. Dėl šios priežasties Europos Parlamentas savo 2007 m. liepos 10 d. rezoliucijoje dėl dujų ir elektros energijos vidaus rinkos perspektyvų nurodė, kad nuosavybės atskyrimas perdavimo lygyje yra veiksmingiausias būdas nediskriminuojant skatinti investicijas į infrastruktūrą, naujiems rinkos dalyviams užtikrinti sąžiningą prieigą prie tinklo ir rinkos skaidrumą. Todėl atskiriant nuosavybę iš valstybių narių turėtų būti reikalaujama užtikrinti, kad tas pats asmuo arba asmenys neturėtų teisės kontroliuoti gavybos arba tiekimo įmonės ir tuo pačiu metu kontroliuoti perdavimo sistemos operatorių ar perdavimo sistemą arba turėti teisių perdavimo sistemos operatoriaus ar perdavimo

---

[1] OL C 211, 2008 8 19, p. 23.
[2] OL C 172, 2008 7 5, p. 55.
[3] 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento nuomonė (dar nepaskelbta *Oficialiajame leidinyje*), 2009 m. sausio 9 d. Tarybos bendroji pozicija ir … m. … … d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta *Oficialiajame leidinyje*).
[4] OL L 176, 2003 7 15, p. 57.

sistemos atžvilgiu. Ir atvirkščiai, kontroliuojant perdavimo sistemą arba perdavimo sistemos operatorių turėtų būti draudžiama kontroliuoti gavybos ar tiekimo įmonę arba turėti kokių nors teisių gavybos ar tiekimo įmonės atžvilgiu. Laikantis šių apribojimų gavybos arba tiekimo įmonė turėtų turėti galimybę turėti mažiau nei pusę perdavimo sistemos operatoriaus arba perdavimo sistemos akcijų paketo.

(9) Termino „kontrolė“ apibrėžtis yra paimta iš 2004 m. sausio 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (EB Susijungimų reglamentas) ([1]).

(10) Tam tikrais atvejais dėl nuosavybės atskyrimo reikia pertvarkyti įmones, todėl valstybėms narėms turėtų būti suteikta papildomo laiko atitinkamoms nuostatoms įgyvendinti. Atsižvelgiant į vertikaliuosius saitus, siejančius elektros energijos ir dujų sektorius, veiklos rūšių atskyrimo nuostatos turėtų būti taikomos šiuose abiejuose sektoriuose.

(11) Atskiriant nuosavybę, kad būtų galima užtikrinti visišką tinklo eksploatavimo nepriklausomumą nuo su tiekimu ir gavyba susijusių interesų bei užkirsti kelią keitimuisi bet kokia konfidencialia informacija, tas pats asmuo neturėtų būti ir perdavimo sistemos operatoriaus ar perdavimo sistemos, ir įmonės, atliekančios bet kokias gavybos ar tiekimo funkcijas, valdybų nariu. Dėl tos pačios priežasties tas pats asmuo neturėtų turėti teisės skirti perdavimo sistemos operatoriaus arba perdavimo sistemos valdybos narių ir kontroliuoti kurią nors gavybos arba tiekimo įmonę ar tos įmonės atžvilgiu turėti kokių nors teisių.

(12) Paskyrus tiekimo ir gavybos interesų neturintį sistemos operatorių ar perdavimo operatorių, vertikalios integracijos įmonei būtų sudaryta galimybė išlaikyti tinklo turto nuosavybę, ir kartu būtų užtikrintas veiksmingas interesų atskyrimas, jeigu toks nepriklausomas sistemos operatorius arba nepriklausomas perdavimo operatorius atlieka visas sistemos operatoriaus funkcijas ir įdiegiami išsamūs reguliavimo ir visapusiškos reguliuojamosios kontrolės mechanizmai.

(13) Jeigu … (*) įmonė, kuri yra perdavimo sistemos savininkė, yra vertikalios integracijos įmonės padalinys, valstybėms narėms turėtų būti suteikiama galimybė rinktis, ar taikyti nuosavybės atskyrimą, ar paskirti tiekimo ir gavybos interesų neturintį sistemos operatorių arba perdavimo operatorių.

(14) Siekiant visapusiškai apsaugoti vertikalios integracijos įmonių akcininkų interesus, valstybės narės turėtų turėti galimybę įgyvendinti nuosavybės atskyrimą tiesiogiai parduodant turtą arba padalijant integruotos įmonės akcijas tinklo įmonei ir likusiai tiekimo ir gavybos įmonei, su sąlyga, kad būtų laikomasi iš nuosavybės atskyrimo kylančių reikalavimų.

(15) Nepriklausomo sistemos operatoriaus ar nepriklausomo perdavimo operatoriaus sprendimų visapusiškas veiksmingumas turėtų būti užtikrintas specialiomis papildomomis taisyklėmis. Perdavimo operatoriaus nepriklausomumas turėtų būti, *inter alia*, užtikrinamas nustatant tam tikrus pereinamuosius laikotarpius, kurių metu vertikalios integracijos įmonėje neatliekamos vadovavimo funkcijos ar kitos atitinkamos funkcijos, kurias atliekant atsiranda galimybės gauti tą pačią informaciją, kuri gali būti gaunama užimant vadovaujamas pareigas.

(16) Valstybė narė turi teisę pasirinkti visišką nuosavybės atskyrimą savo teritorijoje. Jeigu valstybė narė pasinaudoja šia teise, įmonė neturi teisės paskirti nepriklausomo sistemos operatoriaus ar nepriklausomo perdavimo operatoriaus. Be to, įmonė, atliekanti kurią nors gavybos ar tiekimo funkciją, negali tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoti visišką nuosavybės atskyrimą pasirinkusios valstybės narės perdavimo sistemos operatoriaus arba turėti kokių nors teisių jo atžvilgiu.

(17) Pagal šią direktyvą gamtinių dujų vidaus rinkoje bus numatyti skirtingi rinkos organizavimo modeliai. Priemonės, kurių valstybės narės galėtų imtis siekdamos užtikrinti vienodas sąlygas, turėtų būti grindžiamos viršesniais visuotinės svarbos reikalavimais. Su Komisija turėtų būti konsultuojamasi dėl priemonių suderinamumo su Sutartimi ir Bendrijos teise.

(18) Įgyvendinant veiksmingą veiklos rūšių atskyrimą turėtų būti laikomasi viešojo ir privačiojo sektorių nediskriminavimo principo. Šiuo tikslu tas pats asmuo neturėtų turėti galimybės, pavieniui ar kartu su kitais, pažeisdamas taisykles dėl nuosavybės atskyrimo arba nepriklausomo sistemos operatoriaus sprendimo, kontroliuoti ir perdavimo sistemos operatorių arba perdavimo sistemų, ir gavybos arba tiekimo įmonių organų sudėtį, balsavimą ar sprendimų priėmimą ar turėti kokių nors teisių jų atžvilgiu. Nuosavybės atskyrimo ir nepriklausomo sistemos operatoriaus sprendimo srityje, jeigu atitinkama valstybė narė gali įrodyti, kad šio reikalavimo laikomasi, tuomet dvi atskiros viešosios įstaigos turėtų turėti galimybę kontroliuoti ir gavybą bei tiekimą, ir perdavimo veiklą.

(19) Veiksmingas tinklo eksploatavimo veiklos atskyrimas nuo tiekimo ir gavybos veiklos turėtų būti įgyvendintas visoje Bendrijoje ir Bendrijos, ir ne Bendrijos įmonių atžvilgiu. Siekiant užtikrinti, kad tinklo eksploatavimo veikla ir tiekimo bei gavybos veikla visoje Bendrijoje būtų viena nuo kitos atskirtos, reguliavimo institucijoms turėtų būti suteikti įgaliojimai atsisakyti sertifikuoti veiklos rūšių

([1]) OL L 24, 2004 1 29, p. 1.
(*) Šios direktyvos įsigaliojimo datą.

atskyrimo taisyklių nesilaikančius perdavimo sistemos operatorius. Kad šios taisyklės būtų vienodai taikomos visoje Bendrijoje, reguliavimo institucijos, priimdamos sprendimus dėl sertifikavimo, turėtų kuo labiau atsižvelgti į Komisijos nuomonę. Kad būtų užtikrintas ir tarptautinių Bendrijos įsipareigojimų laikymasis, Komisija turėtų turėti teisę teikti nuomonę dėl sertifikavimo perdavimo sistemos savininko arba perdavimo sistemos operatoriaus, kurį kontroliuoja asmuo ar asmenys iš trečiosios šalies ar trečiųjų šalių, atžvilgiu.

(20) Energijos tiekimo saugumo užtikrinimas — esminė sudedamoji visuomenės saugumo dalis, todėl jis glaudžiai susijęs su veiksmingu dujų vidaus rinkos veikimu. Dujas Sąjungos piliečiams galima tiekti tik tinklais. Veikiančios dujų rinkos, ypač tinklai ir kita su dujų tiekimu susijusi įranga, yra labai svarbūs visuomenės saugumui, ekonomikos konkurencingumui ir Sąjungos piliečių gerovei. Todėl asmenims iš trečiųjų šalių turėtų būti leista kontroliuoti perdavimo sistemą arba perdavimo sistemos operatorių tik tuomet, jei jie laikosi veiksmingo atskyrimo reikalavimų, kurie taikomi Bendrijoje. Nepažeisdama savo tarptautinių įsipareigojimų, Bendrija mano, kad dujų perdavimo sistemos sektorius yra labai svarbus Bendrijai, todėl reikia papildomų apsaugos priemonių, susijusių su energijos tiekimo Bendrijai saugumo išsaugojimu, kad nekiltų grėsmės viešajai tvarkai ir visuomenės saugumui Bendrijoje bei Sąjungos piliečių gerovei. Siekiant užtikrinti energijos tiekimo Bendrijai saugumą, visų pirma būtina atlikti tinklo veikimo nepriklausomumo, Bendrijos ir atskirų valstybių narių priklausomumo nuo energijos tiekimo, kurį vykdo trečiosios šalys, lygio ir vidaus bei išorės prekybai energija bei investicijoms į energetiką konkrečioje trečiojoje šalyje taikomų sąlygų įvertinimą.

Todėl energijos tiekimo saugumas turėtų būti vertinamas atsižvelgiant į faktines kiekvieno atvejo aplinkybes, taip pat į teises ir pareigas, nustatytas pagal tarptautinę teisę, visų pirma pagal Bendrijos ir atitinkamos trečiosios šalies tarptautinius susitarimus. Komisija raginama atitinkamais atvejais pateikti rekomendacijas derėtis dėl atitinkamų susitarimų su trečiosiomis šalimis, kuriais sprendžiamas energijos tiekimo Bendrijai saugumo klausimas, arba įtraukti būtinus klausimus kitose derybose su tomis trečiosiomis šalimis.

(21) Reikėtų imtis papildomų priemonių, siekiant užtikrinti, kad naudojimosi transportavimu tarifai būtų skaidrūs ir nediskriminaciniai. Šie tarifai visiems naudotojams turėtų būti taikomi nediskriminuojant. Kai saugyklų, dujų laikymo vamzdyne ar papildomų paslaugų rinka yra pakankamai konkurencinga, teisė naudotis galėtų būti suteikiama remiantis skaidriais ir nediskriminaciniais rinkos pagrindu veikiančiais mechanizmais.

(22) Būtina užtikrinti laikymo sistemos operatorių nepriklausomumą, kad trečiosios šalys turėtų geresnes galimybes naudotis saugykloms, kurios yra techniškai ir (arba) ekonomiškai būtinos siekiant užtikrinti teisę veiksmingai naudotis sistema vartotojų aprūpinimo tikslais. Todėl saugyklas turėtų valdyti teisiškai atskirti subjektai, turintys veiksmingas teises priimti sprendimus, susijusius su turtu, kuris būtinas saugyklų techninei priežiūrai, eksploatavimui ir plėtrai. Taip pat reikia padidinti informacijos apie trečiosioms šalims siūlomus laikymo pajėgumus skaidrumą įpareigojant valstybes nares apibrėžti ir paskelbti nediskriminacinę ir aiškią sistemą, pagal kurią būtų nustatoma tinkama saugyklų reguliavimo tvarka.

Komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos konfidencialumo reikalavimai yra ypač svarbūs strateginio pobūdžio duomenų atveju arba tuo atveju, jei saugykla naudojasi tik vienas naudotojas.

(23) Nediskriminacinė prieiga prie skirstymo tinklo užtikrina galimybę pasiekti vartotojus mažmeniniu lygiu. Tačiau diskriminavimo pavojus suteikiant trečiajai šaliai prieigą ir investuojant skirstymo lygiu yra mažesnis nei perdavimo lygiu, nes perdavimo lygiu perkrova ir gavybos interesų poveikis paprastai yra didesni nei skirstymo lygiu. Be to, pagal Direktyvą 2003/55/EB teisinis ir funkcinis skirstymo sistemos operatorių atskyrimas tapo privalomas tik nuo 2007 m. liepos 1 d., o jo poveikį gamtinių dujų vidaus rinkai dar reikia įvertinti. Pagal dabar galiojančias teisinio ir funkcinio veiklos rūšių atskyrimo taisykles veiklos rūšių veiksmingas atskyrimas galimas tik tada, jeigu tos taisyklės būtų aiškiau apibrėžtos, tinkamai įgyvendinamos ir atidžiai prižiūrimas jų taikymas. Todėl siekiant mažmeniniu lygiu sukurti vienodas sąlygas, skirstymo sistemos operatorių veiklą reikėtų prižiūrėti, kad jie negalėtų naudotis vertikalios integracijos pranašumais, susijusiais su jų konkurencine padėtimi rinkoje, ypač namų ūkio ar mažų ne namų ūkio vartotojų atžvilgiu.

(24) Siekiant išvengti neproporcingos finansinės ir administracinės naštos mažiems skirstymo sistemos operatoriams, valstybės narės turėtų turėti galimybę, jei būtina, atleisti tokias bendroves nuo teisinio skirstymo atskyrimo reikalavimų.

(25) Direktyvoje 2003/55/EB nustatytas reikalavimas valstybėms narėms įsteigti reguliavimo institucijas, kurioms būtų suteikta speciali kompetencija. Tačiau remiantis patirtimi galima daryti išvadą, kad reguliavimo veiksmingumą dažnai mažina pernelyg mažas reguliavimo institucijų nepriklausomumas nuo vyriausybės, nepakankami įgaliojimai ir apribota veiksmų laisvė. Dėl šios priežasties 2007 m. kovo 8 ir 9 d. susitikime Briuselyje Europos Vadovų Taryba paragino Komisiją parengti pasiūlymus dėl teisės aktų, kurių tikslas — toliau derinti nacionalinių energetikos reguliavimo institucijų įgaliojimus ir stiprinti jų nepriklausomumą. Šios nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų turėti galimybę spręsti su elektros energijos ir dujų sektoriais susijusius klausimus.

(26) Kad gamtinių dujų vidaus rinka tinkamai veiktų, energetikos reguliavimo institucijos turi turėti galimybę priimti sprendimus visais svarbiais reguliavimo klausimais ir būti visiškai nepriklausomos nuo visų kitų viešųjų ar privačiųjų interesų. Tai nesudaro kliūčių vykdyti nei teisminę peržiūrą, nei parlamentinę priežiūrą pagal valstybių narių konstitucinės teisės nuostatas. Be to, nacionaliniam teisės aktų leidėjui patvirtinus reguliavimo institucijos biudžetą nesudaroma kliūtis biudžetiniam savarankiškumui.

(27) Siekiant visiems rinkos dalyviams, taip pat ir naujiems rinkos dalyviams, užtikrinti veiksmingą rinkos prieinamumą, būtini nediskriminaciniai ir išlaidas atspindintys balansuojantys mechanizmai. Tai turėtų būti pasiekiama suformuojant skaidrius, rinkos pagrindu veikiančius dujų tiekimo ir pirkimo mechanizmus, reikalingus atsižvelgiant į subalansavimo reikalavimus. Nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų atlikti aktyvų vaidmenį užtikrinant, kad balansavimo tarifai būtų nediskriminaciniai ir atspindintys išlaidas. Tuo pat metu turėtų būti numatytos tam tikros skatinimo priemonės, siekiant subalansuoti paduodamą ir paimamą dujų kiekį ir nesukelti pavojaus sistemai.

(28) Nacionalinėms reguliavimo institucijoms turėtų būti suteikta teisė nustatyti ar patvirtinti tarifus arba metodikas, kuriomis remiantis apskaičiuojami tarifai, atsižvelgiant į perdavimo sistemos operatoriaus ar skirstymo sistemos operatoriaus (-ių) arba suskystintų gamtinių dujų (SGD) sistemos operatoriaus pasiūlymą, arba į pasiūlymą, dėl kurio susitarė šis (šie) operatorius (-iai) ir tinklo naudotojai. Atlikdamos šiuos uždavinius, nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų užtikrinti, kad perdavimo ir skirstymo tarifai būtų nediskriminaciniai ir atspindintys išlaidas, ir turėtų atsižvelgti į ilgalaikes, ribines ir išvengtas tinklo išlaidas dėl paklausos valdymo priemonių.

(29) Energetikos reguliavimo institucijoms turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti privalomus sprendimus dėl gamtinių dujų įmonių ir pačioms taikyti arba pasiūlyti kompetentingam teismui taikyti veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankcijas įsipareigojimų nevykdančioms gamtinių dujų įmonėms. Reguliavimo institucijoms taip pat turėtų būti suteikti įgaliojimai neatsižvelgiant į taikomas konkurencijos taisykles nuspręsti imtis tinkamų priemonių, kuriomis būtų skatinama veiksminga konkurencija, būtina tam, kad tinkamai veiktų gamtinių dujų vidaus rinka. Dujų perdavimo programų sukūrimas yra viena iš galimų priemonių, kurią galima panaudoti veiksmingai konkurencijai skatinti ir tinkamam rinkos veikimui užtikrinti. Energetikos reguliavimo institucijoms taip pat turėtų būti suteikti įgaliojimai, kad jos galėtų prisidėti užtikrinant aukštus viešųjų paslaugų standartus, siekiant atverti rinką, apsaugoti pažeidžiamus vartotojus ir užtikrinti visišką vartotojų apsaugos priemonių veiksmingumą. Šios nuostatos neturėtų pažeisti Komisijos įgaliojimų, kurie jai suteikti taikant konkurencijos taisykles, įskaitant Bendrijos masto įmonių susijungimų tikrinimą, ir vidaus rinkos taisykles, pvz., laisvą kapitalo judėjimą. Nepriklausoma įstaiga, į kurią turėtų teisę kreiptis šalis, kuriai poveikio turi nacionalinės reguliavimo institucijos sprendimas, galėtų būti teismas ar tribunolas, turintis įgaliojimus atlikti teisminę peržiūrą.

(30) Reikėtų aktyviai skatinti investuoti į stambią naują infrastruktūrą tuo pat metu užtikrinant tinkamą gamtinių dujų vidaus rinkos veikimą. Siekiant sustiprinti infrastruktūros projektų, kuriems taikoma išimtis, teigiamą poveikį konkurencijai ir tiekimo saugumui, projekto planavimo etape reikėtų ištirti rinkos dalyvių suinteresuotumą projektu ir įgyvendinti perkrovos valdymo taisykles. Jei infrastruktūra yra daugiau nei vienos valstybės narės teritorijoje, prašymus taikyti išimtis kaip kraštutinę priemonę turėtų nagrinėti Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra, įsteigta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. …/2009 ([1]) (Agentūra), kad būtų galima geriau atsižvelgti į infrastruktūros tarpvalstybinį poveikį ir palengvinti administracinį darbą. Be to, atsižvelgiant į išskirtinę šių stambių infrastruktūros projektų, kuriems taikoma išimtis, įgyvendinimo riziką, tiekimo ir gavybos interesų turinčioms įmonėms laikinai turėtų būti galima dalinai nukrypti nuo veiklos rūšių atskyrimo taisyklių taikymo įgyvendinant minėtus projektus. Ši nuostata tiekimo saugumo sumetimais visų pirma turėtų būti taikoma naujiems Bendrijos dujotiekiams, kuriais dujos transportuojamos iš trečiųjų šalių į Bendriją.

(31) Gamtinių dujų vidaus rinkai trūksta likvidumo ir skaidrumo, o tai trukdo veiksmingai skirti išteklius, mažina rizikos ribojimo galimybes ir užkerta kelią naujiems dalyviams patekti į rinką. Reikia siekti, kad padidėtų pasitikėjimas rinka, jos likvidumas ir rinkos dalyvių skaičius, todėl būtina griežtinti įmonių, užsiimančių dujų tiekimo veikla, teisės aktais nustatytą priežiūrą. Tokie reikalavimai neturėtų pažeisti galiojančių Bendrijos teisės aktų dėl finansų rinkų ir su jais derėti. Energetikos reguliavimo institucijos ir finansų rinkų reguliavimo institucijos turi bendradarbiauti, kad galėtų suteikti viena kitai galimybę gauti atitinkamų rinkų apžvalgas.

(32) Prieš Komisijai priimant gaires, kuriose bus išsamiau apibrėžiami duomenų saugojimo reikalavimai, Agentūra ir Europos vertybinių popierių rinkos priežiūros institucijų komitetas (EVPRPIK) turėtų tartis su Komisija ir ją konsultuoti dėl gairių turinio. Agentūra ir EVPRPIK taip pat turėtų bendradarbiauti atlikdami išsamesnius tyrimus ir konsultuodami, ar sandoriams, susijusiems su dujų tiekimo sutartimis ir dujų rinkos išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, skaidrumo reikalavimai turėtų būti taikomi iki ir (arba) po sandorio sudarymo, ir, jei taip, koks turėtų būti šių reikalavimų turinys.

(33) Siekiant užtikrinti tiekimo saugumą, atskirose valstybėse narėse reikėtų stebėti pasiūlos ir paklausos pusiausvyrą, ir remiantis stebėjimų rezultatais, reikėtų teikti ataskaitas apie padėtį Bendrijos lygmeniu, atsižvelgiant į regionų

([1]) OL L …

tarpusavio sujungimo pajėgumus. Tokį stebėjimą reikėtų atlikti pakankamai anksti, kad būtų galima imtis reikiamų priemonių, jei tiekimo saugumui iškiltų grėsmė. Būtinosios tinklo infrastruktūros, įskaitant sujungimo pajėgumų, statyba ir priežiūra turėtų būti prisidedama prie stabilaus dujų tiekimo užtikrinimo.

(34) Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad, atsižvelgiant į būtinuosius kokybės reikalavimus, biodujoms ir iš biomasės gaunamoms dujoms ar kitų tipų dujoms būtų sudarytos nediskriminacinės galimybės patekti į dujų sistemą, su sąlyga, kad tokia prieiga yra nuolat suderinama su atitinkamomis techninėmis taisyklėmis ir saugos standartais. Šiomis taisyklėmis ir standartais turėtų būti užtikrinama, kad, atsižvelgiant į technines ir saugos sąlygas, šias dujas būtų galima įleisti į gamtinių dujų sistemą ir ja transportuoti, ir turėtų būti apibūdinamos jų cheminės savybės.

(35) Ilgalaikės sutartys ir toliau bus svarbi valstybių narių aprūpinimo dujomis sudėtinė dalis, o dujų tiekimo įmonės turėtų ir toliau turėti galimybę jas taikyti su sąlyga, kad šios sutartys neprieštarautų šios direktyvos tikslui ir būtų suderinamos su Sutartimi, įskaitant konkurencijos taisykles. Todėl planuojant gamtinių dujų įmonių tiekimo ir transportavimo pajėgumus būtina atsižvelgti į ilgalaikes sutartis.

(36) Siekiant užtikrinti Bendrijoje aukštų viešųjų paslaugų standartų išlaikymą, Komisijai reikėtų nuolat pranešti apie visas priemones, kurių imasi valstybės narės, siekdamos šios direktyvos tikslų. Komisija turėtų periodiškai skelbti ataskaitą, analizuojančią priemones, kurių imtasi nacionaliniu lygmeniu, kuriomis siekiama viešųjų paslaugų tikslų, ir palyginančią jų veiksmingumą, siekiant pateikti rekomendacijas dėl priemonių, kurių reikėtų imtis nacionaliniu lygmeniu aukštiems viešųjų paslaugų standartams pasiekti.

Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad prie dujų sistemos prisijungiantiems vartotojams būtų pranešta apie jų teises pagrįstomis kainomis gauti nustatytos kokybės gamtines dujas. Valstybės narės gali taikyti skirtingas galutinių vartotojų gynimo priemones priklausomai nuo to, ar jos skirtos namų ūkio vartotojams ar mažosioms ir vidutinio dydžio įmonėms.

(37) Viešųjų paslaugų reikalavimų laikymasis yra pagrindinis šios direktyvos reikalavimas, todėl šioje direktyvoje svarbu pateikti bendrus minimalius standartus, kurių laikosi visos valstybės narės, atsižvelgiant į bendros apsaugos, tiekimo saugumo, aplinkos apsaugos ir lygiaverčio konkurencijos laipsnio užtikrinimo visose valstybėse narėse tikslus. Svarbu, kad viešųjų paslaugų reikalavimus būtų galima aiškinti nacionaliniu pagrindu, atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes ir laikantis Bendrijos teisės.

(38) Priemonės, kurias valstybės narės įgyvendina, siekdamos socialinės ir ekonominės sanglaudos tikslų, gali apimti visų pirma atitinkamų ekonominių lengvatų taikymą, tam tikrais atvejais — panaudojant visas turimas nacionalines ir Bendrijos priemones. Tarp tokių priemonių gali būti atsakomybės mechanizmai, kad būtų garantuotos būtinos investicijos.

(39) Tiek, kiek priemonės, kurių imasi valstybės narės, vykdydamos viešųjų paslaugų įpareigojimus, sudaro valstybės pagalbą pagal Sutarties 87 straipsnio 1 dalį, pagal Sutarties 88 straipsnio 3 dalį apie jas reikia pranešti Komisijai.

(40) Siekiant užtikrinti, kad visi vartotojai galėtų pasinaudoti konkurencijos teikiama nauda, reikia dar labiau sugriežtinti viešųjų paslaugų reikalavimus ir su jais susijusius bendrus minimalius standartus. Pagrindinis tiekimo vartotojams veiklos aspektas — galimybė naudotis suvartojimo duomenimis, todėl vartotojai turi turėti galimybę naudotis savo duomenimis, kad galėtų paprašyti konkurentų pateikti tais duomenimis pagrįstą pasiūlymą. Vartotojai taip pat turėtų turėti teisę gauti tinkamą informaciją apie jų suvartotą energijos kiekį. Reguliariai teikiant duomenis apie energijos sąnaudas bus skatinama taupyti energiją, nes šie duomenys — tiesioginė informacija vartotojams apie investicijų į energijos vartojimo efektyvumą ir vartojimo pokyčių poveikį.

(41) Siekiant prisidėti prie tiekimo saugumo ir tuo pat metu užtikrinti valstybių narių solidarumą, ypač energijos tiekimo krizės atveju, svarbu sukurti solidaraus regioninio bendradarbiavimo sistemą. Valstybėms narėms nusprendus ši solidaraus bendradarbiavimo sistema gali būti grindžiama pirmiausia rinka grindžiamais mechanizmais.

(42) Siekdamos sukurti gamtinių dujų vidaus rinką valstybės narės turėtų skatinti savo nacionalinių rinkų integravimą ir sistemos operatorių bendradarbiavimą Bendrijos bei regionų lygmeniu.

(43) Reguliavimo institucijos taip pat turėtų teikti informaciją apie rinką tam, kad Komisija galėtų vykdyti gamtinių dujų vidaus rinkos stebėjimo ir priežiūros funkciją ir jos trumpalaikes, vidutinės trukmės bei ilgalaikes raidos tendencijas, įskaitant šiuos aspektus: pasiūla ir paklausa, perdavimo ir skirstymo infrastruktūra, tarpvalstybinė prekyba, investicijos, didmeninės ir mažmeninės kainos, rinkos likvidumas ir aplinkosaugos gerinimas bei veiksmingumo didinimas.

(44) Kadangi šios direktyvos tikslo, t. y. sukurti visiškai veikiančią gamtinių dujų vidaus rinką, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi to tikslo būtų geriau siekti Bendrijos lygiu, laikydamasi Sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Bendrija gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti.

(45) Pagal … m. … … d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. …/2009 dėl teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų ([1]) Komisija gali priimti gaires, kad būtų užtikrintas būtinas suderinimo lygis. Tokios gairės — privalomos įgyvendinimo priemonės — yra (taip pat ir tam tikrų šios direktyvos nuostatų atžvilgiu) naudinga priemonė, kurią prireikus galima greitai pritaikyti.

(46) Šiai direktyvai įgyvendinti būtinos priemonės turėtų būti tvirtinamos pagal 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimą 1999/468/EB, nustatantį Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką ([2]).

(47) Visų pirma Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti gaires, būtinas minimaliam suderinamumo lygiui užtikrinti, kurio reikia, kad būtų pasiektas šios direktyvos tikslas. Kadangi šios priemonės yra bendro pobūdžio ir skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas, ją papildant naujomis neesminėmis nuostatomis, jos turi būti tvirtinamos pagal Sprendimo 1999/468/EB 5a straipsnyje nustatytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.

(48) Pagal Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros ([3]) 34 punktą valstybės narės raginamos savo ir Bendrijos interesų labui parengti lenteles, kurios kuo geriau iliustruotų šios direktyvos ir perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių atitiktį, bei viešai jas paskelbti.

(49) Atsižvelgiant į daromų Direktyvos 2003/55/EB pakeitimų taikymo sritį, siekiant aiškumo ir racionalumo, visas atitinkamas nuostatas pageidautina išdėstyti nauja redakcija viename naujos direktyvos tekste.

(50) Šia direktyva gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažintų pirmiausia Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I SKYRIUS

Dalykas, taikymo sritis ir sąvokų apibrėžtys

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šia direktyva nustatomos gamtinių dujų perdavimo, skirstymo, tiekimo ir laikymo bendros taisyklės. Joje nustatomos taisyklės, reglamentuojančios gamtinių dujų sektoriaus organizavimą ir funkcionavimą, patekimą į rinką, kriterijus ir tvarką, pagal kurią suteikiami leidimai perduoti, skirstyti, tiekti ir laikyti gamtines dujas bei eksploatuoti sistemas.

2. Šia direktyva nustatytos taisyklės, taikomos gamtinėms dujoms, įskaitant SGD, taip pat taikomos biodujoms ir iš biomasės gautoms dujoms ar kitų rūšių dujoms, jei tik šias dujas galima techniškai ir saugiai įleisti į gamtinių dujų sistemą ir ja transportuoti.

2 straipsnis

Sąvokų apibrėžtys

Šioje direktyvoje taikomos tokios sąvokų apibrėžtys:

1) „gamtinių dujų įmonė“ — fizinis ar juridinis asmuo, atliekantis bent vieną iš šių funkcijų: gamtinių dujų, įskaitant SGD, gavybą, perdavimą, skirstymą, tiekimą, pirkimą ar laikymą, atsakingas už komercines, technines ir (arba) priežiūros užduotis, susijusias su šiomis funkcijomis, išskyrus galutinius vartotojus;

2) „gavybos proceso vamzdynų tinklas“ — vamzdynas ar vamzdynų tinklas, eksploatuojamas ir (arba) pastatytas kaip naftos ar dujų gavybos objekto dalis, arba naudojamas gamtinėms dujoms perduoti iš vieno ar kelių tokių objektų į perdirbimo gamyklą ar terminalą arba į galutinį pakrantės iškrovimo terminalą;

3) „perdavimas“ — gamtinių dujų transportavimas aukšto slėgio vamzdynų tinklu, išskyrus gavybos proceso vamzdynų tinklą, siekiant pristatyti jas vartotojams, išskyrus tiekimą;

4) „perdavimo sistemos operatorius“ — fizinis ar juridinis asmuo, atliekantis perdavimo funkciją ir atsakingas už perdavimo sistemos eksploatavimą bei techninės priežiūros užtikrinimą ir prireikus už jos plėtrą konkrečioje teritorijoje ir tam tikrais atvejais — už jos sujungimą su kitomis sistemomis bei už tai, kad būtų užtikrintas ilgalaikis sistemos pajėgumas pagrįstai dujų transportavimo paklausai patenkinti;

5) „skirstymas“ — gamtinių dujų transportavimas vietos ar regiono vamzdynų tinklais siekiant pristatyti jas vartotojams, išskyrus tiekimą;

6) „skirstymo sistemos operatorius“ — fizinis ar juridinis asmuo, atliekantis skirstymo funkciją ir atsakingas už skirstymo sistemos eksploatavimą ir techninės priežiūros užtikrinimą ir prireikus už jos plėtrą konkrečioje teritorijoje ir tam tikrais atvejais — už jos sujungimą su kitomis sistemomis bei už tai, kad būtų užtikrintas ilgalaikis sistemos pajėgumas pagrįstai dujų skirstymo paklausai patenkinti;

7) „tiekimas“ — gamtinių dujų, įskaitant SGD, pardavimas, įskaitant perpardavimą, vartotojams;

8) „tiekimo įmonė“ — fizinis ar juridinis asmuo, atliekantis tiekimo funkciją;

9) „saugykla“ — gamtinių dujų įmonei nuosavybės teise priklausantys ir (arba) jos eksploatuojami įrenginiai gamtinėms dujoms laikyti, įskaitant laikymui skirtą SGD įrenginių dalį, tačiau išskyrus tą dalį, kuri naudojama gavybos operacijoms vykdyti, bei įrenginius, skirtus vien tik perdavimo sistemos operatoriams, atliekantiems savo funkcijas;

([1]) OL L …
([2]) OL L 184, 1999 7 17, p. 23.
([3]) OL C 321, 2003 12 31, p. 1.

10) „laikymo sistemos operatorius“ — fizinis ar juridinis asmuo, atliekantis laikymo funkciją ir atsakingas už saugyklos eksploatavimą;

11) „SGD įrenginys“ — terminalas gamtinėms dujoms suskystinti arba SGD importuoti, priimti ir pakartotinai dujinti, įskaitant papildomas paslaugas ir laikinąjį laikymą, būtinas pakartotino dujinimo procesui ir vėlesniam pateikimui į perdavimo sistemą atlikti, tačiau išskyrus bet kurią SGD terminalų dalį, naudojamą laikymui;

12) „SGD sistemos operatorius“ — fizinis ar juridinis asmuo, atliekantis gamtinių dujų skystinimo funkciją arba importuojantis, priimantis ir pakartotinai dujinantis SGD bei atsakingas už SGD įrenginio eksploatavimą;

13) „sistema“ — gamtinių dujų įmonei nuosavybės teise priklausantys ir (arba) jos eksploatuojami perdavimo tinklai, skirstymo tinklai, SGD įrenginiai ir (arba) saugyklos, įskaitant dujų laikymą vamzdyne ir jo įrenginius, teikiančius papildomas paslaugas, bei susijusių įmonių įrenginiai, kurie yra reikalingi suteikiant galimybę naudotis perdavimu, skirstymu ir SGD;

14) „papildomos paslaugos“ — visos paslaugos, būtinos suteikiant galimybę naudotis perdavimo tinklais, skirstymo tinklais, SGD įrenginiais ir (arba) saugyklomis bei juos eksploatuoti, įskaitant apkrovos balansavimo ir maišymo paslaugas, tačiau išskyrus įrenginius, skirtus vien tik perdavimo sistemos operatoriams, atliekantiems savo funkcijas;

15) „dujų laikymas vamzdyne“ — dujų laikymas, jas suspaudžiant dujų perdavimo ir skirstymo sistemose, tačiau išskyrus įrenginius, skirtus perdavimo sistemos operatoriams, atliekantiems savo funkcijas;

16) „jungtinė sistema“ — kelios viena su kita sujungtos sistemos;

17) „jungiamasis vamzdynas“ — valstybių narių sieną kertantis ar tarp valstybių narių nutiestas perdavimo vamzdynas, kurio vienintelė paskirtis — sujungti tų valstybių narių nacionalines perdavimo sistemas;

18) „tiesioginis vamzdynas“ — gamtinių dujų vamzdynas, papildantis jungtinę sistemą;

19) „integruota gamtinių dujų įmonė“ — vertikalios ar horizontalios integracijos įmonė;

20) „vertikalios integracijos įmonė“ — gamtinių dujų įmonė ar gamtinių dujų įmonių grupė, kai tas pats asmuo ar tie patys asmenys turi teisę tiesiogiai arba netiesiogiai vykdyti kontrolę ir kai įmonė ar įmonių grupė atlieka bent vieną iš perdavimo, skirstymo, SGD ar laikymo funkcijų ir bent vieną iš gamtinių dujų gavybos ar tiekimo funkcijų;

21) „horizontalios integracijos įmonė“ — įmonė, atliekanti bent vieną iš gamtinių dujų gavybos, perdavimo, skirstymo, tiekimo ar laikymo funkcijų, ir užsiimanti su dujomis nesusijusia veikla;

22) „susijusios įmonės“ — susijusios įmonės, kaip apibrėžta 1983 m. birželio 13 d. Septintosios Tarybos direktyvos 83/349/EEB, pagrįstos Sutarties 44 straipsnio 2 dalies g punktu (*), dėl konsoliduotos atskaitomybės ([1]) 41 straipsnyje, ir (arba) asocijuotos įmonės, kaip apibrėžta tos direktyvos 33 straipsnio 1 dalyje, ir (arba) įmonės, priklausančios tiems patiems akcininkams;

23) „sistemos naudotojai“ — fiziniai ar juridiniai asmenys, tiekiantys gamtines dujas sistemai arba kuriems jos tiekiamos iš sistemos;

24) „vartotojai“ — gamtinių dujų didmeniniai bei galutiniai vartotojai ir gamtinių dujų įmonės, perkančios gamtines dujas;

25) „namų ūkio vartotojai“ — gamtinių dujų vartotojai, perkantys gamtines dujas naudoti savo namų ūkio reikmėms;

26) „ne namų ūkio vartotojai“ — gamtinių dujų vartotojai, perkantys gamtines dujas naudoti ne savo namų ūkio reikmėms;

27) „galutiniai vartotojai“ — vartotojai, perkantys gamtines dujas savo reikmėms;

28) „reikalavimus atitinkantys vartotojai“ — vartotojai, kurie gali laisvai pirkti dujas iš jų pasirinkto tiekėjo, kaip apibrėžta 36 straipsnyje;

29) „didmeniniai vartotojai“ — fiziniai ar juridiniai asmenys, išskyrus perdavimo sistemos operatorius ir skirstymo sistemos operatorius, perkantys gamtines dujas ketindami jas perparduoti sistemoje, kurioje jie yra įsisteigę, ar už jos ribų;

30) „ilgalaikis planavimas“ — gamtinių dujų įmonių ilgalaikio tiekimo ir transportavimo pajėgumų planavimas siekiant patenkinti sistemos gamtinių dujų paklausą, diversifikuoti šaltinius ir užtikrinti tiekimą vartotojams;

31) „nauja besiformuojanti rinka“ — valstybė narė, kurioje pirmas komercinis tiekimas pagal jos pirmąją ilgalaikę gamtinių dujų tiekimo sutartį prasidėjo ne anksčiau kaip prieš 10 metų;

32) „saugumas“ — gamtinių dujų tiekimo saugumas ir techninė sauga;

33) „nauja infrastruktūra“ — infrastruktūra, kuri nėra baigta iki šios direktyvos įsigaliojimo;

34) „dujų tiekimo sutartis“ — gamtinių dujų tiekimo sutartis, išskyrus dujų rinkos išvestinę finansinę priemonę;

35) „dujų rinkos išvestinė finansinė priemonė“ — finansinė priemonė, nurodyta 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/39/EB dėl finansinių priemonių rinkų ([2]) I priedo C skirsnio 5, 6 arba 7 punkte, jeigu ta priemonė susijusi su gamtinėmis dujomis;

36) „kontrolė“ — visos teisės, sutartys arba bet kurios kitos priemonės, kurios kiekviena atskirai ar visos kartu bei atsižvelgiant į atitinkamus faktinius arba teisinius aspektus, suteikia galimybę daryti lemiamą poveikį įmonei, visų pirma naudojantis:

   a) nuosavybės teise arba teise naudotis visu įmonės turtu arba jo dalimi;

(*) Direktyvos 83/349/EEB pavadinimas buvo pakeistas, atsižvelgiant į Europos bendrijos steigimo sutarties straipsnių numeravimo pakeitimus pagal Amsterdamo sutarties 12 straipsnį; pirminė nuoroda buvo į 54 straipsnio 3 dalies g punktą.

([1]) OL L 193, 1983 7 18, p. 1.

([2]) OL L 145, 2004 4 30, p. 1.

b) teisėmis arba sutartimis, kurios leidžia daryti lemiamą poveikį formuojant įmonės organus, jiems balsuojant arba priimant sprendimus.

II SKYRIUS

Sektoriaus organizavimo bendrosios taisyklės

3 straipsnis

Įpareigojimai teikti viešąsias paslaugas ir vartotojų apsauga

1. Valstybės narės, remdamosi savo institucine struktūra ir deramai laikydamosi subsidiarumo principo, užtikrina, kad, nepažeidžiant 2 dalies, gamtinių dujų įmonės būtų eksploatuojamos laikantis šios direktyvos principų siekiant sukurti konkurencingą, saugią ir aplinkosauginiu požiūriu tvarią gamtinių dujų rinką, bei nediskriminuoja šių įmonių jų teisių ar pareigų atžvilgiu.

2. Visiškai atsižvelgdamos į atitinkamas Sutarties nuostatas, visų pirma į jos 86 straipsnį, valstybės narės gamtinių dujų sektoriuje veikiančioms įmonėms gali dėl bendros ekonominės svarbos nustatyti įpareigojimus teikti viešąsias paslaugas, kurie gali būti susiję su saugumu, įskaitant tiekimo saugumą, reguliarumą, kokybę ir kainą, bei su aplinkos apsauga, įskaitant energijos vartojimo efektyvumą ir klimato apsaugą. Tokie įpareigojimai turi būti aiškiai apibrėžti, skaidrūs, nediskriminaciniai, patikrinami ir turi užtikrinti Bendrijos gamtinių dujų įmonėms vienodas galimybes teikti paslaugas nacionaliniams vartotojams. Siekdamos užtikrinti tiekimo saugumą bei energijos vartojimo efektyvumo ir paklausos valdymą bei įgyvendinti aplinkosaugos tikslus, kaip nurodyta šioje dalyje, valstybės narės gali pradėti įgyvendinti ilgalaikį planavimą, atsižvelgdamos į galimybę, kad trečiosios šalys gali pageidauti prieigos prie sistemos.

3. Valstybės narės imasi tinkamų priemonių, kad apsaugotų galutinius vartotojus bei užtikrintų aukštą vartotojų apsaugos lygį, ir visų pirma užtikrina, kad būtų taikomos adekvačios pažeidžiamų vartotojų apsaugos priemonės, įskaitant tinkamas priemones, kuriomis jiems padedama išvengti tiekimo nutraukimo. Atsižvelgdamos į tai, valstybės narės gali imtis tinkamų priemonių prie dujų sistemos prisijungusiems vartotojams atokiose vietovėse apsaugoti. Valstybės narės gali paskirti tiekėją, kuris kraštutiniu atveju aprūpina dujomis prie tinklo prisijungusius vartotojus. Jos užtikrina aukštą vartotojų apsaugos lygį, ypač susijusį su bendrųjų sutarties sąlygų, bendros informacijos teikimo ir ginčų sprendimo mechanizmų skaidrumu. Valstybės narės užtikrina, kad reikalavimus atitinkantis vartotojas faktiškai galėtų pasirinkti naują tiekėją. Bent namų ūkio vartotojų atžvilgiu šios priemonės turi apimti I priede nustatytas priemones.

4. Valstybės narės įgyvendina tinkamas priemones, kuriomis siekiama įgyvendinti socialinės bei ekonominės sanglaudos ir aplinkos apsaugos, kuri gali apimti kovą su klimato kaita, ir tiekimo saugumo tikslus. Tokios priemonės gali apimti visų pirma atitinkamų ekonominių paskatų taikymą, tam tikrais atvejais panaudojant visas galiojančias nacionalines ir Bendrijos priemones, reikalingas tinklo infrastruktūros, įskaitant tinklų sujungimo pajėgumus, priežiūrai ir statybai.

5. Valstybės narės gali nuspręsti skirstymui netaikyti 4 straipsnio nuostatų, jeigu tų nuostatų taikymas teisiškai ar faktiškai trukdytų vykdyti gamtinių dujų įmonėms nustatytus įpareigojimus dėl bendros ekonominės svarbos ir jeigu tai nedarys tokio poveikio prekybos plėtrai, kuris prieštarautų Bendrijos interesams. Bendrijos interesai, laikantis šios direktyvos ir Sutarties 86 straipsnio, apima, *inter alia*, konkurenciją, susijusią su reikalavimus atitinkančiais vartotojais.

6. Įgyvendinusios šią direktyvą, valstybės narės praneša Komisijai apie visas priemones, patvirtintas siekiant vykdyti įsipareigojimus teikti viešąsias paslaugas, įskaitant vartotojų ir aplinkos apsaugą, bei apie galimą jų poveikį nacionalinei ir tarptautinei konkurencijai, neatsižvelgdamos į tai, ar tokioms priemonėms taikyti reikalinga nuo šios direktyvos leidžianti nukrypti nuostata. Vėliau jos kas dvejus metus praneša Komisijai apie visus tokių priemonių pakeitimus, neatsižvelgdamos į tai, ar tokioms priemonėms taikyti reikalinga nuo šios direktyvos leidžianti nukrypti nuostata.

4 straipsnis

Leidimų išdavimo tvarka

1. Kai gamtinių dujų įrenginiams statyti ar eksploatuoti reikia leidimo (pvz., licencijos, leidimo, koncesijos, sutikimo ar patvirtinimo), valstybės narės ar bet kuri jų paskirta kompetentinga valdžios institucija, laikydamasi 2–4 dalių, išduoda leidimus šiems įrenginiams, vamzdynams ir su jais susijusiai įrangai statyti ir (arba) eksploatuoti savo teritorijoje. Be to, valstybės narės ar bet kuri jų paskirta kompetentinga valdžios institucija gali tuo pačiu pagrindu išduoti leidimą gamtinėms dujoms tiekti ir leidimą didmeniniams vartotojams.

2. Kai valstybės narės yra nustačiusios leidimų išdavimo sistemą, jos nustato objektyvius ir nediskriminacinius kriterijus, kuriuos turi įvykdyti įmonė, prašanti išduoti jai leidimą gamtinių dujų įrenginiams statyti ir (arba) eksploatuoti arba prašanti išduoti leidimą gamtinėms dujoms tiekti. Leidimų išdavimo nediskriminaciniai kriterijai ir tvarka skelbiami viešai.

3. Valstybės narės užtikrina, kad atsisakymo išduoti leidimą priežastys būtų objektyvios ir nediskriminacinės, ir kad apie jas būtų pranešta pareiškėjui. Apie tokio atsisakymo priežastis informaciniais tikslais pranešama Komisijai. Valstybės narės nustato tvarką, kuria pareiškėjas gali paduoti skundą dėl atsisakymo išduoti leidimą.

4. Plėtodamos naujai aprūpinamas vietoves ir veiksmingą eksploatavimą apskritai bei nepažeisdamos 37 straipsnio, valstybės narės gali atsisakyti išduoti papildomą leidimą skirstymo vamzdynų sistemoms statyti ir eksploatuoti bet kuriame konkrečiame regione, kai tame regione tokios vamzdynų sistemos jau yra pastatytos arba yra gautas pasiūlymas jas pastatyti ir kai esami ar siūlomi pajėgumai nėra išnaudoti.

5 straipsnis

Tiekimo saugumo stebėsena

Valstybės narės užtikrina tiekimo saugumo klausimų stebėseną. Jei valstybės narės mano, kad tai tikslinga, šią funkciją jos gali perduoti 44 straipsnio 1 dalyje nurodytoms reguliavimo institucijoms. Vykdant tokią stebėseną visų pirma stebima pasiūlos ir paklausos pusiausvyra nacionalinėje rinkoje, numatomas būsimos paklausos ir galimo tiekimo lygis, numatyti papildomi pajėgumai (planuojami arba statomi), tinklų techninės priežiūros kokybė ir lygis bei priemonės, skirtos tenkinti paklausą, kai ji yra didžiausia, bei spręsti vienam ar keliems tiekėjams kylančias tiekimo trūkumo problemas. Ne vėliau kaip kiekvienų metų liepos 31 d. kompetentingos valdžios institucijos paskelbia ataskaitą, kurioje pateikia šių klausimų stebėsenos rezultatus bei nurodo priemones, kurių buvo imtasi arba kurios buvo numatytos jiems spręsti, ir tą ataskaitą nedelsdamos perduoda Komisijai.

6 straipsnis

Regioninis solidarumas

1. Tam, kad užtikrintų patikimą tiekimo saugumą gamtinių dujų vidaus rinkoje, valstybės narės bendradarbiauja siekdamos skatinti regioninį ir dvišalį solidarumą.

2. Toks bendradarbiavimas vykdomas susidarius aplinkybėms, kurios sukelia ar per trumpą laiką gali sukelti didelį tiekimo sutrikimą, darantį poveikį valstybei narei. Bendradarbiavimas apima:

a) ekstremalios padėties nacionalinių priemonių, nurodytų 2004 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyvos 2004/67/EB dėl priemonių, skirtų gamtinių dujų tiekimo patikimumui užtikrinti ([1]), 8 straipsnyje, koordinavimą;

b) jungiamųjų elektros energijos linijų ir gamtinių dujų vamzdynų nustatymą ir prireikus plėtojimą ar atnaujinimą; ir

c) tarpusavio pagalbos teikimo sąlygas ir praktines priemones.

3. Komisija nuolat informuojama apie tokį bendradarbiavimą.

4. Komisija gali priimti solidaraus regioninio bendradarbiavimo gaires. Šios priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, tvirtinamos pagal 50 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.

7 straipsnis

Regioninio bendradarbiavimo skatinimas

1. Valstybės narės bendradarbiauja tarpusavyje siekdamos bent regionų lygmeniu integruoti nacionalines rinkas. Visų pirma valstybės narės skatina perdavimo sistemos operatorių bendradarbiavimą regionų lygmeniu ir stiprina savo teisinių ir reguliavimo sistemų suderinamumą. Geografiniai regionai, kuriuose įgyvendinamas toks regioninis bendradarbiavimas, apima bendradarbiavimą geografiniuose regionuose, apibrėžtuose pagal Reglamento (EB) Nr. …/2009 12 straipsnio 3 dalį. Toks bendradarbiavimas gali apimti kitus geografinius regionus.

2. Įgyvendindamos šią direktyvą valstybės narės užtikrina, kad perdavimo sistemos operatoriai turėtų vieną ar daugiau regionų lygmeniu integruotų pajėgumų paskirstymo ir tinklo saugumo patikrinimo sistemų, apimančių vieną ar daugiau valstybių narių.

3. Jei vertikalios integracijos perdavimo sistemos operatoriai dalyvauja tokiam bendradarbiavimui vykdyti įsteigtos bendros įmonės veikloje, ši bendra įmonė nustato ir įgyvendina atitikties programą, kurioje nurodomos priemonės, kurias reikia taikyti siekiant užtikrinti, kad būtų išvengta diskriminacinio bei antikonkurencinio elgesio. Toje atitikties programoje nustatomos konkrečios darbuotojų pareigos šiam tikslui, t. y. išvengti diskriminacinio bei antikonkurencinio elgesio, pasiekti. Ją tvirtina Agentūra. Programos laikymąsi nepriklausomai stebi vertikalios integracijos perdavimo sistemos operatorių už atitikties programos priežiūrą atsakingi pareigūnai.

8 straipsnis

Techninės taisyklės

Valstybės narės užtikrina, kad būtų apibrėžti techniniai saugos kriterijai ir būtų parengtos bei viešai paskelbtos techninės taisyklės, nustatančios būtiniausius techninės konstrukcijos ir eksploatavimo reikalavimus, taikomus prijungiant prie sistemos SGD įrenginius, saugyklas, kitas perdavimo ar skirstymo sistemas bei tiesioginius vamzdynus. Šios techninės taisyklės užtikrina sistemų sąveiką ir turi būti objektyvios bei nediskriminacinės. Apie jas pranešama Komisijai laikantis 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/34/EB, nustatančios informacijos apie techninius standartus ir reglamentus bei apie informacinės visuomenės paslaugas reglamentuojančias taisykles teikimo tvarką ([2]), 8 straipsnio.

III SKYRIUS

Perdavimas, laikymas ir SGD

9 straipsnis

Perdavimo sistemų ir perdavimo sistemos operatorių veiklos rūšių atskyrimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad nuo … (*):

a) kiekviena įmonė, kuriai nuosavybės teise priklauso perdavimo sistema, veiktų kaip perdavimo sistemos operatorius;

b) tas pats asmuo ar asmenys neturėtų teisės:

i) tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoti įmonę, atliekančią kurią nors iš gavybos ar tiekimo funkcijų, ir tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoti perdavimo sistemos operatorių ar perdavimo sistemą arba turėti kokių nors teisių perdavimo sistemos operatoriaus arba perdavimo sistemos atžvilgiu; arba

([1]) OL L 127, 2004 4 29, p. 92.

([2]) OL L 204, 1998 7 21, p. 37.

(*) Esančią prie šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę datos pridėjus vienerius metus, t. y. 30 mėnesių po šios direktyvos įsigaliojimo dienos.

ii) tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoti perdavimo sistemos operatorių ar perdavimo sistemą ir tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoti įmonę, atliekančią kurią nors iš gavybos ar tiekimo funkcijų, arba turėti kokių nors teisių tokios įmonės atžvilgiu;

c) tas pats asmuo ar asmenys neturėtų teisės skirti perdavimo sistemos operatoriaus ar perdavimo sistemos stebėtojų tarybos, administracinės valdybos arba teisiškai įmonei atstovaujančių organų narius ir tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoti įmonę, atliekančią kurią nors iš gavybos ar tiekimo funkcijų, arba turėti kokių nors teisių tokios įmonės atžvilgiu; ir

d) tas pats asmuo neturėtų teisės būti ir įmonės, atliekančios kurią nors iš gavybos ar tiekimo funkcijų, ir perdavimo sistemos operatoriaus ar perdavimo sistemos stebėtojų tarybos, administracinės valdybos arba teisiškai įmonei atstovaujančių organų nariu;

2. 1 dalies b ir c punktuose nurodytos teisės visų pirma apima:

a) įgaliojimus naudotis balsavimo teisėmis; ar

b) įgaliojimus skirti stebėtojų tarybos, administracinės valdybos arba teisiškai įmonei atstovaujančių organų narius.

3. 1 dalies b punkte sąvoka „įmonė, atliekanti kurią nors iš gavybos ar tiekimo funkcijų“ apima sąvoką „įmonė, atliekanti bent vieną iš gamybos ar tiekimo funkcijų“, kaip apibrėžta … m. … … d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/…/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių ([1]), o sąvokos „perdavimo sistemos operatorius“ ir „perdavimo sistema“ apima sąvokas „perdavimo sistemos operatorius“ ir „perdavimo sistema“, kaip apibrėžta Direktyvoje 2009/…/EB.

4. Valstybės narės gali leisti taikyti nuo 1 dalies b ir c punktų leidžiančias nukrypti nuostatas iki … (*), jeigu perdavimo sistemos operatoriai nėra vertikalios integracijos įmonės padalinys.

5. Laikoma, kad šio straipsnio 1 dalies a punkte nustatytas įpareigojimas yra įvykdytas tuo atveju, jeigu dvi ar daugiau įmonių, kurioms nuosavybės teise priklauso perdavimo sistemos, įsteigia bendrąją įmonę, atliekančią perdavimo sistemos operatoriaus funkcijas dviejose ar daugiau valstybių narių atitinkamų perdavimo sistemų atžvilgiu. Bendrajai įmonei gali priklausyti tik tos įmonės, kurios pagal 15 straipsnį patvirtinamos kaip nepriklausomi sistemos operatoriai arba kaip nepriklausomi perdavimo operatoriai pagal IV skyrių.

6. Įgyvendinant šį straipsnį, jei 1 dalies b, c ir d punktuose nurodytas asmuo yra valstybė narė ar kitas viešasis subjektas, du atskiri viešieji subjektai, kontroliuojantys perdavimo sistemos operatorių ar perdavimo sistemą ir įmonę, atliekančią kurią nors iš gavybos ar tiekimo funkcijų, nėra laikomi tuo pačiu asmeniu ar asmenimis.

7. Valstybės narės užtikrina, kad nei perdavimo sistemos operatoriaus, kuris priklausė vertikalios integracijos įmonei, turima 16 straipsnyje nurodyta komerciniu požiūriu neskelbtina informacija, nei tokio perdavimo sistemos operatoriaus darbuotojai nebūtų perduoti įmonėms, atliekančioms kurias nors iš gavybos ir tiekimo funkcijų.

8. Jeigu … (**) perdavimo sistema priklauso vertikalios integracijos įmonei, valstybė narė gali nuspręsti netaikyti 1 dalies.

Tokiu atveju atitinkama valstybė narė:

a) paskiria nepriklausomą sistemos operatorių pagal 14 straipsnį; arba

b) laikosi IV skyriaus nuostatų.

9. Jei … (**) perdavimo sistema priklauso vertikalios integracijos įmonei ir yra nustatyta tvarka, perdavimo sistemos operatoriui garantuojanti daugiau faktinio nepriklausomumo nei IV skyriaus nuostatos, valstybė narė gali nuspręsti netaikyti 1 dalies.

10. Prieš įmonę patvirtinant ir paskiriant perdavimo sistemos operatoriumi pagal šio straipsnio 9 dalį, ji sertifikuojama taikant šios direktyvos 10 straipsnio 4, 5 ir 6 dalyse ir Reglamento (EB) Nr. …/2009 3 straipsnyje nustatytas procedūras, pagal kurias Komisija patikrina, ar esama tvarka perdavimo sistemos operatoriui aiškiai garantuoja daugiau faktinio nepriklausomumo nei IV skyriaus nuostatos.

11. Vertikalios integracijos įmonėms, kurioms nuosavybės teise priklauso perdavimo sistema, jokiu būdu netrukdoma imtis veiksmų, kad jos galėtų laikytis 1 dalies.

12. Įmonės, atliekančios kurią nors iš gavybos ar tiekimo funkcijų, jokiu būdu negali turėti galimybės tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoti atskirtų perdavimo sistemos operatorių ar turėti kokių nors teisių jų atžvilgiu valstybėse narėse, kurios taiko 1 dalį.

10 straipsnis

Perdavimo sistemos operatorių paskyrimas ir sertifikavimas

1. Prieš patvirtinant ir paskiriant įmonę perdavimo sistemos operatoriumi, ji turi būti sertifikuojama taikant šio straipsnio 4, 5 ir 6 dalyse ir Reglamento (EB) Nr. …/2009 3 straipsnyje nustatytas procedūras.

2. Įmones, kurioms nuosavybės teise priklauso perdavimo sistema ir kurioms nacionalinė reguliavimo institucija, taikydama sertifikavimo procedūrą, išdavė sertifikatą, patvirtinantį, kad tos įmonės atitinka 9 straipsnio reikalavimus, valstybės narės patvirtina ir paskiria perdavimo sistemos operatoriais. Apie perdavimo sistemos operatorių paskyrimą pranešama Komisijai ir paskelbiama *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

([1]) OL L …

(*) Esančią prie šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę datos pridėjus dvejus metus, t. y. 42 mėnesiai po šios direktyvos įsigaliojimo dienos.

(**) Šios direktyvos įsigaliojimo datą.

3. Perdavimo sistemos operatoriai reguliavimo institucijai praneša apie visus planuojamus sandorius, kuriuos gali reikėti iš naujo įvertinti, siekiant nustatyti, ar jie atitinka 9 straipsnio reikalavimus.

4. Reguliavimo institucijos prižiūri, ar perdavimo sistemos operatoriai nuolat laikosi 9 straipsnio reikalavimų. Jos pradeda sertifikavimo procedūrą siekdamos užtikrinti tokią atitiktį:

a) gavusios perdavimo sistemos operatoriaus pranešimą pagal 3 dalį;

b) savo iniciatyva, jeigu jos sužino, kad dėl numatyto teisių pakeitimo ar poveikio perdavimo sistemos savininkams arba perdavimo sistemos operatoriams gali būti pažeistas 9 straipsnis, arba jeigu jos turi pagrindo manyti, jog toks pažeidimas jau galėjo būti padarytas; arba

c) gavusios pagrįstą Komisijos prašymą.

5. Reguliavimo institucijos priima sprendimą dėl perdavimo sistemos operatoriaus sertifikavimo per keturių mėnesių laikotarpį nuo perdavimo sistemos operatoriaus pranešimo arba Komisijos prašymo pateikimo dienos. Pasibaigus tam laikotarpiui laikoma, kad sertifikatas išduotas. Oficialus arba numanomas reguliavimo institucijos sprendimas įsigalioja tik užbaigus 6 dalyje nustatytą procedūrą.

6. Apie oficialų arba numanomą sprendimą dėl perdavimo sistemos operatoriaus sertifikavimo reguliavimo institucija nedelsdama praneša Komisijai kartu pateikdama visą svarbią su tuo sprendimu susijusią informaciją. Komisija imasi veiksmų Reglamento (EB) Nr. …/2009 3 straipsnyje nustatyta tvarka.

7. Reguliavimo institucijos ir Komisija perdavimo sistemos operatorių ir įmonių, atliekančių kurią nors iš gavybos ar tiekimo funkcijų, gali prašyti pateikti visą informaciją, kuri reikalinga šiame straipsnyje nustatytoms jų užduotims atlikti.

8. Reguliavimo institucijos ir Komisija išsaugo komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos konfidencialumą.

11 straipsnis

Su trečiosiomis šalimis susijęs sertifikavimas

1. Jeigu perdavimo sistemos savininkas arba perdavimo sistemos operatorius, kuriuos kontroliuoja asmuo ar asmenys iš trečiosios šalies ar trečiųjų šalių, prašo atlikti sertifikavimą, reguliavimo institucija apie tai praneša Komisijai.

Reguliavimo institucija taip pat nedelsdama praneša Komisijai apie visas aplinkybes, kurių rezultatas būtų tas, kad asmuo ar asmenys iš trečiosios šalies ar trečiųjų šalių įgytų perdavimo sistemos ar perdavimo sistemos operatoriaus kontrolę.

2. Perdavimo sistemos operatoriai praneša reguliavimo institucijai apie visas aplinkybes, kurių rezultatas būtų tas, kad asmuo ar asmenys iš trečiosios šalies ar trečiųjų šalių įgytų perdavimo sistemos ar perdavimo sistemos operatoriaus kontrolę.

3. Reguliavimo institucija priima sprendimo dėl perdavimo sistemos operatoriaus sertifikavimo projektą per keturis mėnesius nuo perdavimo sistemos operatoriaus pranešimo pateikimo dienos. Ji atsisako išduoti sertifikatą, jei:

a) neįrodoma, kad atitinkamas subjektas laikosi 9 straipsnio reikalavimų; ir

b) reguliavimo institucijai arba kitai valstybės narės paskirtai kompetentingai valdžios institucijai neįrodoma, kad sertifikato išdavimas nesukels pavojaus energijos tiekimo valstybei narei ir Bendrijai saugumui. Svarstydama šį klausimą reguliavimo institucija arba kita taip paskirta kompetentinga valdžios institucija atsižvelgia į:

   i) Bendrijos teises ir pareigas tos trečiosios šalies atžvilgiu, kurios numatytos pagal tarptautinę teisę, įskaitant visus susitarimus, sudarytus su viena ar daugiau trečiųjų šalių, kurių Susitariančioji Šalis yra Bendrija ir kuriuose nagrinėjami energijos tiekimo saugumo klausimai;

   ii) valstybės narės teises ir pareigas tos trečiosios šalies atžvilgiu, kurios numatytos pagal su ja sudarytus susitarimus, jei jie atitinka Bendrijos teisę; ir

   iii) kitus konkrečius to atvejo faktus bei aplinkybes ir atitinkamą trečiąją šalį.

4. Reguliavimo institucija nedelsdama praneša Komisijai apie sprendimą ir kartu pateikia visą svarbią su tuo sprendimu susijusią informaciją.

5. Valstybės narės numato, kad reguliavimo institucija ir (arba) paskirta kompetentinga valdžios institucija, nurodyta 3 dalies b punkte, prieš reguliavimo institucijai priimant sprendimą dėl sertifikavimo gali prašyti Komisijos nuomonės dėl to, ar:

a) atitinkamas subjektas laikosi 9 straipsnio reikalavimų; ir

b) išdavus sertifikatą nekils pavojus energijos tiekimo Bendrijai saugumui.

6. Komisija 5 dalyje nurodytą prašymą nagrinėja iš karto, kai tik jį gauna. Per dviejų mėnesių laikotarpį nuo prašymo gavimo dienos ji pateikia savo nuomonę nacionalinei reguliavimo institucijai arba, jei prašymą pateikė paskirta kompetentinga valdžios institucija — tai institucijai.

Rengdama nuomonę, Komisija gali prašyti, kad Agentūra, atitinkama valstybė narė ir suinteresuotosios šalys pateiktų savo nuomones. Jeigu Komisija pateikia tokį prašymą, dviejų mėnesių laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

Jei per pirmoje ir antroje pastraipose nurodytą laikotarpį Komisija nepateikia nuomonės, laikoma, kad ji neprieštarauja reguliavimo institucijos sprendimui.

7. Vertindama, ar dėl asmens arba asmenų iš trečiosios šalies ar trečiųjų šalių vykdomos kontrolės kils pavojus energijos tiekimo Bendrijai saugumui, Komisija atsižvelgia į:

a) konkrečius to atvejo faktus ir atitinkamą trečiąją šalį ar trečiąsias šalis; ir

b) Bendrijos teises ir pareigas tos trečiosios šalies ar trečiųjų šalių atžvilgiu, kurios numatytos pagal tarptautinę teisę, įskaitant susitarimą, sudarytą su viena ar daugiau trečiųjų šalių, kurio Susitariančioji Šalis yra Bendrija ir kuriame nagrinėjami tiekimo saugumo klausimai.

8. Nacionalinė reguliavimo institucija per du mėnesius nuo 6 dalyje nurodyto laikotarpio pabaigos priima galutinį sprendimą dėl sertifikavimo. Priimdama galutinį sprendimą, nacionalinė reguliavimo institucija kuo labiau atsižvelgia į Komisijos nuomonę. Bet kuriuo atveju valstybės narės turi teisę atsisakyti išduoti sertifikatą, jei jį išdavus kiltų pavojus energijos tiekimo valstybei narei saugumui. Jei valstybė narė yra paskyrusi kitą kompetentingą valdžios instituciją vertinimui pagal 3 dalies b punktą atlikti, ji gali reikalauti, kad nacionalinė reguliavimo institucija priimtų galutinį savo sprendimą laikydamasi tos kompetentingos valdžios institucijos įvertinimo. Reguliavimo institucijos galutinis sprendimas ir Komisijos nuomonė skelbiami kartu.

9. Jokia šio straipsnio nuostata neturi įtakos valstybių narių teisei pagal Bendrijos teisę vykdyti nacionalinę teisinę kontrolę, kad būtų apsaugoti teisėti visuomenės saugumo interesai.

10. Komisija gali patvirtinti gaires, kuriose išsamiai išdėstoma procedūra, kurios reikia laikytis taikant šį straipsnį. Šios priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, tvirtinamos pagal 50 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.

11. Šis straipsnis, išskyrus 3 dalies a punktą, taip pat taikomas toms valstybėms narėms, kurioms pagal 48 straipsnį taikoma leidžianti nukrypti nuostata.

12 straipsnis

Laikymo ir SGD sistemos operatorių paskyrimas

Laikotarpiui, kurį nustato valstybės narės, valstybės narės, atsižvelgdamos į efektyvumo ir ekonominės pusiausvyros aspektus, paskiria vieną ar kelis laikymo ir SGD sistemos operatorius arba reikalauja, kad tai padarytų gamtinių dujų įmonės, kurioms nuosavybės teise priklauso saugyklos ar SGD įrenginiai.

13 straipsnis

Perdavimo, laikymo ir (arba) SGD sistemos operatorių uždaviniai

1. Kiekvienas perdavimo, laikymo ir (arba) SGD sistemos operatorius:

a) ekonomikos sąlygomis eksploatuoja, prižiūri ir plėtoja saugius, patikimus ir efektyvius perdavimo, laikymo ir (arba) SGD įrenginius, deramai atsižvelgdamas į aplinkos apsaugą;

b) nediskriminuoja sistemos naudotojų ar sistemos naudotojų kategorijų, ypač savo susijusių įmonių naudai;

c) bet kuriam kitam perdavimo sistemos operatoriui, laikymo sistemos operatoriui, SGD sistemos operatoriui ir (arba) skirstymo sistemos operatoriui pateikia pakankamai informacijos, kad užtikrintų, jog gamtinių dujų transportavimą ir laikymą būtų galima atlikti laikantis saugaus ir veiksmingo jungtinės sistemos eksploatavimo reikalavimų; ir

d) teikia sistemos naudotojams informaciją, kurios jiems reikia, kad galėtų veiksmingai naudotis sistema.

2. Perdavimo sistemos operatorių priimtos taisyklės, kuriomis siekiama subalansuoti dujų perdavimo sistemą, turi būti objektyvios, skaidrios ir nediskriminacinės; ši nuostata taip pat taikoma taisyklėms, reglamentuojančioms tvarką, pagal kurią imamas mokestis iš jų tinklų sistemos naudotojų už energijos disbalansą. Sąlygos, kuriomis perdavimo sistemos operatoriai teikia tokias paslaugas, įskaitant taisykles ir tarifus, nustatomos nediskriminaciniu išlaidas atspindinčiu būdu, taikant 40 straipsnio 6 dalies reikalavimus atitinkančią metodiką, ir paskelbiamos viešai.

3. Valstybės narės gali reikalauti, kad perdavimo sistemos operatoriai laikytųsi būtiniausių perdavimo sistemos, įskaitant sujungimo pajėgumus, priežiūros ir plėtros reikalavimų.

4. Perdavimo sistemos operatoriai energiją, kurią jie suvartoja atlikdami savo funkcijas, įsigyja laikydamiesi skaidrios, nediskriminacinės ir rinkos pagrindu veikiančios tvarkos.

14 straipsnis

Nepriklausomi sistemos operatoriai

1. Jeigu … (*) perdavimo sistema priklauso vertikalios integracijos įmonei, valstybės narės perdavimo sistemos savininko siūlymu gali nuspręsti netaikyti 9 straipsnio 1 dalies ir paskirti nepriklausomą sistemos operatorių. Tokį paskyrimą patvirtina Komisija.

2. Valstybė narė nepriklausomą sistemos operatorių gali patvirtinti ir paskirti tik tuo atveju, jeigu:

a) kandidatas į operatorius įrodo, kad atitinka 9 straipsnio 1 dalies b, c ir d punktų reikalavimus;

b) kandidatas į operatorius įrodo, kad jis turi reikiamų finansinių, techninių, materialinių ir žmogiškųjų išteklių savo užduotims pagal 13 straipsnį vykdyti;

c) kandidatas į operatorius įsipareigoja laikytis 10 metų tinklo plėtros plano, kurio priežiūrą vykdo reguliavimo institucija;

(*) Šios direktyvos įsigaliojimo datą.

d) perdavimo sistemos savininkas įrodo, kad jis gali vykdyti savo įsipareigojimus pagal 5 dalį. Šiuo tikslu jis pateikia visus sutarčių su įmone kandidate ir bet kuriuo kitu atitinkamu subjektu projektus;

e) kandidatas į operatorius įrodo, kad gali vykdyti savo įsipareigojimus pagal Reglamentą (EB) Nr. …/2009, įskaitant bendradarbiavimą su perdavimo sistemos operatoriais Europos ir regionų lygmeniu.

3. Įmones, kurioms reguliavimo institucija yra išdavusi sertifikatą, patvirtinantį, kad jos atitinka 11 straipsnio ir 14 straipsnio 2 dalies reikalavimus, valstybės narės patvirtina ir paskiria nepriklausomais sistemos operatoriais. Taikoma arba šios direktyvos 10 straipsnyje ir Reglamento (EB) Nr. …/2009 3 straipsnyje, arba šios direktyvos 11 straipsnyje nustatyta sertifikavimo procedūra.

4. Kiekvienas nepriklausomas sistemos operatorius atsakingas už prieigos suteikimą trečiajai šaliai ir už tokios prieigos valdymą, įskaitant prieigos mokesčių ir perkrovos valdymo mokesčių surinkimą, taip pat atsakingas už perdavimo sistemos eksploatavimą, priežiūrą ir plėtrą bei ilgalaikio sistemos pajėgumo tenkinti pagrįstą paklausą užtikrinimą planuojant investicijas. Plėtodamas perdavimo sistemą nepriklausomas sistemos operatorius yra atsakingas už planavimą (įskaitant leidimų išdavimo tvarką), naujos infrastruktūros statybą ir jos atidavimą eksploatuoti. Šiuo tikslu nepriklausomas sistemos operatorius atlieka perdavimo sistemos operatoriaus funkcijas taip, kaip nustatyta šiame skyriuje. Perdavimo sistemos savininkas nėra atsakingas nei už prieigos suteikimą trečiajai šaliai ir tokios prieigos valdymą, nei už investavimo planavimą.

5. Jeigu paskiriamas nepriklausomas sistemos operatorius, perdavimo sistemos savininkas:

a) visapusiškai bendradarbiauja su nepriklausomu sistemos operatoriumi ir teikia paramą jam vykdant savo užduotis, be kita ko, visų pirma teikia visą reikiamą informaciją;

b) finansuoja investicijas, dėl kurių priima sprendimą nepriklausomas sistemos operatorius ir kurias patvirtina reguliavimo institucija, arba sutinka, kad jas finansuotų bet kuri suinteresuotoji šalis, įskaitant nepriklausomą sistemos operatorių. Atitinkamus susitarimus dėl finansavimo patvirtina reguliavimo institucija. Prieš patvirtindama, ji konsultuojasi su perdavimo sistemos savininku ir kitomis suinteresuotosiomis šalimis;

c) prisiima atsakomybę, susijusią su tinklo turtu, išskyrus atsakomybės dalį, susijusią su nepriklausomo sistemos operatoriaus užduotimis; ir

d) užtikrina, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos finansuoti bet kokią tinklo plėtrą, išskyrus investavimą tuo atveju, jeigu pagal b punktą jis sutiko, kad finansuotų bet kuri suinteresuotoji šalis, įskaitant nepriklausomą sistemos operatorių.

6. Glaudžiai bendradarbiaujant su reguliavimo institucija, atitinkamai nacionalinei konkurencijos institucijai suteikiami visi reikiami įgaliojimai veiksmingai prižiūrėti, ar perdavimo sistemos savininkas laikosi 5 dalyje jam nustatytų įpareigojimų.

15 straipsnis

Perdavimo sistemos savininko ir laikymo sistemos operatoriaus veiklos rūšių atskyrimas

1. Jeigu buvo paskirtas nepriklausomas sistemos operatorius, perdavimo sistemos savininkas ir laikymo sistemos operatorius, kurie yra vertikalios integracijos įmonių padalinys, bent teisinės formos, organizacinės struktūros ir sprendimų priėmimo tvarkos požiūriu turi būti nepriklausomi nuo kitų veiklos rūšių, nesusijusių su perdavimu, skirstymu ir laikymu.

Šis straipsnis taikomas tik toms saugykloms, kurios yra techniškai ir (arba) ekonomiškai būtinos, siekiant užtikrinti teisę veiksmingai naudotis tiekimo vartotojams sistema pagal 32 straipsnį.

2. Siekiant užtikrinti 1 dalyje nurodytą perdavimo sistemos savininko ir laikymo sistemos operatoriaus nepriklausomumą, taikomi šie būtiniausi kriterijai:

a) asmenys, atsakingi už perdavimo sistemos savininko ir laikymo sistemos operatoriaus valdymą, neturi priklausyti integruotos gamtinių dujų įmonės, tiesiogiai ar netiesiogiai atsakingos už kasdienę gamtinių dujų gavybos ir tiekimo veiklą, organizacinei struktūrai;

b) imamasi tinkamų priemonių siekiant užtikrinti, kad į atsakingų už perdavimo sistemos savininko ir laikymo sistemos operatoriaus valdymą asmenų profesinius interesus būtų atsižvelgiama taip, kad jie galėtų veikti savarankiškai;

c) laikymo sistemos operatoriui suteikiamos faktinės teisės nepriklausomai nuo integruotos gamtinių dujų įmonės priimti sprendimus, susijusius su turtu, kuris reikalingas saugykloms eksploatuoti, prižiūrėti ar plėtoti. Ši nuostata netrukdo taikyti tinkamus koordinavimo mechanizmus siekiant užtikrinti, kad būtų apsaugotos pagrindinės bendrovės ekonominės ir valdymo priežiūros teisės dėl pavaldžiosios įmonės turto grąžos, kurios netiesiogiai reglamentuojamos 40 straipsnio 6 dalyje. Visų pirma tokiu būdu pagrindinei bendrovei sudaromos sąlygos patvirtinti laikymo sistemos operatoriaus metinį finansinį planą ar bet kurį lygiavertį dokumentą ir nustatyti savo pavaldžiosios įmonės bendras įsiskolinimų ribas. Ši nuostata nesuteikia pagrindinei bendrovei teisės duoti nurodymus dėl kasdienės veiklos ar dėl atskirų sprendimų, susijusių su saugyklų statyba ar atnaujinimu, kurie neviršija patvirtinto finansinio plano ar bet kurio lygiaverčio dokumento sąlygų; ir

d) perdavimo sistemos savininkas ir laikymo sistemos operatorius parengia atitikties programą, kurioje nurodomos taikytos priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti, kad būtų išvengta diskriminacinio elgesio, ir siekiama užtikrinti tinkamą jos vykdymo priežiūrą. Atitikties programoje nustatomos konkrečios darbuotojų pareigos šiems tikslams pasiekti. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas asmuo ar organas reguliavimo institucijai pateikia metinę ataskaitą, kurioje nurodo taikytas priemones ir kuri paskelbiama.

3. Komisija gali patvirtinti gaires, kuriomis siekiama užtikrinti, kad perdavimo sistemos savininkas ir laikymo sistemos operatorius visiškai ir veiksmingai laikytųsi šio straipsnio 2 dalies. Šios priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, tvirtinamos pagal 50 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.

16 straipsnis

Perdavimo sistemos operatoriams ir perdavimo sistemos savininkams taikomi konfidencialumo reikalavimai

1. Nepažeidžiant 29 straipsnio ar bet kurios kitos teisinės prievolės atskleisti informaciją, kiekvienas perdavimo, laikymo ir (arba) SGD sistemos operatorius ir kiekvienas perdavimo sistemos savininkas išsaugo komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos, gautos vykdant savo veiklą, konfidencialumą ir pasirūpina, kad informacija apie jų pačių veiklą, kuri gali suteikti komercinį pranašumą, nebūtų atskleista diskriminaciniu būdu. Visų pirma jie neatskleidžia jokios komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos kitiems įmonės padaliniams, nebent tokia informacija reikalinga verslo sandoriui atlikti. Siekdamos užtikrinti griežtą informacijos atskyrimo taisyklių laikymąsi, valstybės narės užtikrina, kad perdavimo sistemos savininkas, įskaitant jungtinio operatoriaus, skirstymo sistemos operatoriaus atveju, ir kiti įmonės padaliniai nesinaudotų bendromis tarnybomis, pvz., bendromis teisės tarnybomis, išskyrus vykdant išimtinai administracines arba su informacinėmis technologijomis susijusias funkcijas.

2. Susijusioms įmonėms parduodant ar perkant gamtines dujas, perdavimo, laikymo ir (arba) SGD sistemos operatoriai nenaudoja ne pagal paskirtį komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos, kurią gauna iš trečiųjų šalių suteikdami teisę naudotis sistema arba derėdamiesi dėl šios teisės.

IV SKYRIUS

Nepriklausomas perdavimo operatorius

17 straipsnis

Turtas, įranga, personalas ir tapatybė

1. Perdavimo sistemos operatoriai turi visus žmogiškuosius, techninius, materialinius ir finansinius išteklius, kurie reikalingi jų įsipareigojimams pagal šią direktyvą įvykdyti ir dujų perdavimo veiklai vykdyti, visų pirma:

a) dujų perdavimo veiklai vykdyti reikalingas turtas, įskaitant perdavimo sistemą, nuosavybės teise priklauso perdavimo sistemos operatoriui;

b) perdavimo sistemos operatorius samdo dujų perdavimo veiklai vykdyti, įskaitant visų bendrų užduočių atlikimą, reikalingą personalą;

c) vertikalios integracijos įmonės padaliniams draudžiama vienas kitam skolinti personalą ir teikti paslaugas. Tačiau perdavimo sistemos operatorius gali teikti paslaugas vertikalios integracijos įmonei tol, kol:

i) tų paslaugų teikimas nediskriminuoja sistemos naudotojų, visiems sistemos naudotojams yra prieinamas tomis pačiomis sąlygomis, ir neriboja ar neiškreipia konkurencijos gavybos ar tiekimo srityje arba netrukdo jai; ir

ii) tų paslaugų teikimo sąlygas yra patvirtinusi reguliavimo institucija;

d) nedarant poveikio pagal 20 straipsnį įsteigto priežiūros organo sprendimams, vertikalios integracijos įmonė, gavusi tinkamą perdavimo sistemos operatoriaus prašymą, perdavimo sistemos operatoriui laiku skiria atitinkamus finansinius išteklius būsimiems investiciniams projektams ir (arba) atitinkamus finansinius išteklius, skirtus esamam turtui pakeisti.

2. Dujų perdavimo veiklą, be 13 straipsnyje išvardytų uždavinių, sudaro bent tokie uždaviniai:

a) atstovavimas perdavimo sistemos operatoriui ir ryšių su trečiosiomis šalimis bei reguliavimo institucijomis palaikymas;

b) atstovavimas perdavimo sistemos operatoriui Europos dujų perdavimo sistemos operatorių tinkle (ENTSO–G);

c) prieigos suteikimas trečiajai šaliai nediskriminuojant sistemos naudotojų ar tam tikrų sistemos naudotojų kategorijų ir tokios prieigos valdymas;

d) visų su perdavimo sistema susijusių mokesčių, įskaitant prieigos mokesčius, balansavimo mokesčius už papildomas paslaugas, pvz., dujų valymą, paslaugų pirkimą (balansavimo išlaidos, energija nuostoliams padengti), surinkimas;

e) saugios, veiksmingos ir ekonomiškos perdavimo sistemos eksploatavimas, priežiūra ir plėtojimas;

f) investicijų planavimas užtikrinant ilgalaikį sistemos pajėgumą tenkinti pagrįstą paklausą ir garantuojant tiekimo saugumą;

g) tinkamų bendrų įmonių steigimas, be kita ko, su vienu ar keliais perdavimo sistemos operatoriais, dujų biržos ir kiti svarbūs veiksniai, siekiant plėtoti regioninių rinkų kūrimą arba sudaryti palankesnes sąlygas liberalizavimo procesui; ir

h) visų bendrų paslaugų, įskaitant teisines paslaugas, apskaitos ir IT paslaugų teikimas.

3. Perdavimo sistemos operatorių įsisteigimo teisinė forma — ribotos atsakomybės bendrovė, kaip nurodyta Tarybos direktyvos 68/151/EEB ([1]) 1 straipsnyje.

([1]) 1968 m. kovo 9 d. Pirmoji Tarybos direktyva 68/151/EEB dėl apsaugos priemonių, kurių valstybės narės, siekdamos suvienodinti tokias apsaugos priemones visoje Bendrijoje, reikalauja iš Sutarties 58 straipsnio antroje pastraipoje apibrėžtų bendrovių, jų narių ir kitų interesų apsaugai, koordinavimo (OL L 65, 1968 3 14, p. 8).

4. Užtikrindamas bendrą tapatybę, teikdamas informaciją, kurdamas prekės ženklą ir vykdydamas veiklą savo patalpose perdavimo sistemos operatorius nesukuria painiavos dėl vertikalios integracijos įmonės ar bet kurio jos padalinio atskiros tapatybės.

5. Perdavimo sistemos operatorius nesidalija IT sistemomis ar įranga, fizinėmis patalpomis ir prieigos apsaugos sistemomis nė su vienu vertikalios integracijos įmonės padaliniu, taip pat nesinaudoja tų pačių konsultantų ar išorės rangovų paslaugomis, susijusiomis su IT sistemomis ar įranga arba prieigos apsaugos sistemomis.

6. Perdavimo sistemos operatorių sąskaitų auditą atlieka kitas auditorius nei vertikalios integracijos įmonės arba bet kurio jos padalinio auditą atliekantis auditorius.

18 straipsnis

Perdavimo sistemos operatoriaus nepriklausomumas

1. Nedarant poveikio priežiūros organo sprendimams pagal 20 straipsnį, perdavimo sistemos operatorius turi:

a) faktines teises nepriklausomai nuo vertikalios integracijos įmonės priimti sprendimus dėl perdavimo sistemos eksploatavimui, priežiūrai ar plėtojimai reikalingo turto; ir

b) įgaliojimą didinti lėšas kapitalo rinkoje, visų pirma skolinant lėšas ir didinant kapitalą.

2. Perdavimo sistemos operatorius visuomet veikia taip, kad užtikrintų pakankamai išteklių, kurių jam reikia perdavimo veiklai tinkamai bei veiksmingai vykdyti ir veiksmingai, saugiai bei ekonomiškai perdavimo sistemai plėtoti bei prižiūrėti.

3. Vertikalios integracijos įmonės pavaldžiosios įmonės, vykdančios gavybos arba tiekimo funkcijas, negali būti tiesioginės arba netiesioginės perdavimo sistemos operatoriaus akcininkės. Perdavimo sistemos operatorius negali nei būti kurios nors vertikalios integracijos įmonės pavaldžiosios įmonės, vykdančios gavybos arba tiekimo funkcijas, tiesioginis arba netiesioginis akcininkas, nei gauti iš tos pavaldžiosios įmonės dividendus arba bet kurią kitą finansinę naudą.

4. Perdavimo sistemos operatoriaus bendra valdymo struktūra ir įstatai užtikrina faktinį perdavimo sistemos operatoriaus nepriklausomumą pagal šio skyriaus nuostatas. Vertikalios integracijos įmonė negali tiesiogiai arba netiesiogiai nustatyti perdavimo sistemos operatoriaus konkurencinio elgesio, susijusio su perdavimo sistemos operatoriaus kasdiene veikla ir tinklo valdymu arba su veikla, būtina 10 metų tinklo plėtros planui parengti pagal 22 straipsnį.

5. Vykdydami šios direktyvos 13 straipsnyje bei 17 straipsnio 2 dalyje nurodytas savo užduotis ir laikydamiesi Reglamento (EB) Nr. …/2009 13 straipsnio 1 dalies, 14 straipsnio 1 dalies a punkto, 16 straipsnio 2, 3 bei 5 dalių, 18 straipsnio 6 dalies ir 21 straipsnio 1 dalies, perdavimo sistemos operatoriai nediskriminuoja asmenų ar subjektų ir neriboja ar neiškreipia konkurencijos gavybos ar tiekimo srityje arba netrukdo jai.

6. Visi vertikalios integracijos įmonės ir perdavimo sistemos operatoriaus komerciniai ir finansiniai ryšiai, įskaitant perdavimo sistemos operatoriaus teikiamas paskolas vertikalios integracijos įmonei, turi atitikti rinkos sąlygas. Perdavimo sistemos operatorius saugo išsamius duomenis apie tokius komercinius bei finansinius ryšius ir paprašius pateikia juos reguliavimo institucijai.

7. Perdavimo sistemos operatorius teikia reguliavimo institucijai tvirtinti visus komercinius ir finansinius susitarimus su vertikalios integracijos įmone.

8. Perdavimo sistemos operatorius informuoja reguliavimo instituciją apie 17 straipsnio 1 dalies d punkte nurodytus finansinius išteklius, kurie gali būti skirti būsimiems investicijų projektams ir (arba) turimo turto pakeitimui.

9. Vertikalios integracijos įmonė susilaiko nuo visų veiksmų, kurie perdavimo sistemos operatoriui sukliudytų vykdyti šiame skyriuje nustatytas jo pareigas ar turėtų jų vykdymui įtakos, ir nereikalauja, kad perdavimo sistemos operatorius, vykdydamas šias pareigas, prašytų vertikalios integracijos įmonės leidimo.

10. Įmonę, kuriai reguliavimo institucija yra išdavusi sertifikatą, patvirtinantį, kad ji atitinka šio skyriaus reikalavimus, atitinkama valstybė narė patvirtina ir paskiria perdavimo sistemos operatoriumi. Taikoma arba šios direktyvos 10 straipsnyje ir Reglamento (EB) Nr. …/2009 3 straipsnyje, arba šios direktyvos 11 straipsnyje nustatyta sertifikavimo procedūra.

19 straipsnis

Perdavimo sistemos operatoriaus personalo ir valdymo nepriklausomumas

1. Sprendimus dėl asmenų, atsakingų už perdavimo sistemos operatoriaus valdymą, ir (arba) jo administracinių organų narių skyrimo ir kadencijos pratęsimo, darbo sąlygų, įskaitant atlyginimą ir kadencijos pabaigą, priima pagal 20 straipsnį paskirtas perdavimo sistemos operatoriaus priežiūros organas.

2. Reguliavimo institucijai pranešama asmenų, kuriuos priežiūros institucija pasiūlė paskirti už perdavimo sistemos operatoriaus vykdomąjį valdymą atsakingais asmenimis ir (arba) jo administracinių organų nariais arba pratęsti jų įgaliojimų terminą, vardai ir pavardės, kadencijos sąlygos, tarnybos trukmė ir pabaiga, taip pat siūlomų sprendimų nutraukti tokią kadenciją motyvai. Šios 1 dalyje nurodytos sąlygos ir sprendimai tampa privalomi tik tuo atveju, jei per trijų savaičių laikotarpį nuo jų pranešimo reguliavimo institucija nepareiškė prieštaravimų.

Reguliavimo institucija gali prieštarauti 1 dalyje nurodytiems sprendimams, jeigu:

a) iškyla abejonių dėl pasiūlyto už valdymą atsakingo asmens ir (arba) administracinių organų nario profesinio nepriklausomumo; arba

b) pirmalaikio kadencijos nutraukimo atveju yra abejonių dėl tokio pirmalaikio nutraukimo pateisinimo.

3. Trejų metų laikotarpiu prieš už perdavimo sistemos operatoriaus valdymą atsakingų asmenų ir (arba) jo administracinių organų narių, kuriems taikoma ši pastraipa, paskyrimą jie neina tiesiogiai ar netiesiogiai profesinių pareigų vertikalios integracijos įmonėje arba neturi joje profesinės atsakomybės, interesų ar verslo ryšių su ja arba bet kuriuo jos padaliniu, arba kontrolinį akcijų paketą turinčiais akcininkais, išskyrus perdavimo sistemos operatorių.

Pirma pastraipa taikoma daugumai asmenų, atsakingų už perdavimo sistemos operatoriaus valdymą, ir (arba) jo administracinių organų narių.

Už perdavimo sistemos operatoriaus valdymą atsakingi asmenys ir (arba) jo administracinių organų nariai, kuriems netaikomos pirmos pastraipos nuostatos, bent šešių mėnesių laikotarpiu prieš jų paskyrimą negali būti vykdę valdymo ar kitos susijusios veiklos vertikalios integracijos įmonėje.

4. Už perdavimo sistemos operatoriaus valdymą atsakingi asmenys ir (arba) jo administracinių organų nariai bei darbuotojai tiesiogiai ar netiesiogiai neina profesinių pareigų jokiame kitame vertikalios integracijos įmonės padalinyje arba neturi jame profesinės atsakomybės, interesų ar verslo ryšių su juo arba jo kontrolinį akcijų paketą turinčiais akcininkais.

5. Už perdavimo sistemos operatoriaus valdymą atsakingi asmenys ir (arba) jo administracinių organų nariai bei darbuotojai tiesiogiai ar netiesiogiai neturi jokių interesų jokiame vertikalios integracijos įmonės padalinyje ar negauna iš jo finansinės naudos, išskyrus interesus ir finansinę naudą, susijusius su perdavimo sistemos operatoriumi. Jų atlyginimas nepriklauso nuo vertikalios integracijos įmonės veiklos ar rezultatų, išskyrus perdavimo sistemos operatoriaus veiklą ar rezultatus.

6. Už perdavimo sistemos operatoriaus valdymą atsakingų asmenų ir (arba) jo administracinių organų narių skundų dėl pirmalaikio jų kadencijos nutraukimo atžvilgiu užtikrinamos faktinės teisės reguliavimo institucijai pateikti apeliaciją.

7. Pasibaigus už perdavimo sistemos operatoriaus valdymą atsakingų asmenų ir (arba) jo administracinių organų narių kadencijai, šie asmenys ne trumpesnį kaip ketverių metų laikotarpį negali eiti profesinių pareigų jokiame vertikalios integracijos įmonės padalinyje, išskyrus perdavimo sistemos operatorių, arba turėti profesinę atsakomybę, interesų ar verslo santykių su jomis arba kontrolinį akcijų paketą turinčiais akcininkais.

8. 3 dalies antra pastraipa ir 7 dalis taikomos visiems asmenims, kurie dalyvauja vykdomajame valdyme, ir asmenims, kurie yra pastariesiems tiesiogiai atskaitingi su tinklo eksploatavimu, priežiūra ar plėtojimu susijusiais klausimais.

20 straipsnis

Priežiūros organas

1. Perdavimo sistemos operatorius turi priežiūros organą, kuris atsako už didelį poveikį perdavimo sistemos operatoriaus akcininkų turto vertei turinčių sprendimų priėmimą, visų pirma dėl metinių ir ilgesnio laikotarpio finansinių planų patvirtinimo, perdavimo sistemos operatoriaus įsiskolinimo lygio ir akcininkams paskirstomų dividendų kiekio. Priežiūros organo kompetencijai priklausantys sprendimai neapima sprendimų, susijusių su perdavimo sistemos operatoriaus kasdiene veikla ir tinklo valdymu ir su veikla, kuri yra būtina 10 metų tinklo plėtros planui parengti pagal 22 straipsnį.

2. Priežiūros organą sudaro vertikalios integracijos įmonei atstovaujantys nariai, trečiosios šalies akcininkams atstovaujantys nariai, ir prireikus, jei tai numatyta atitinkamuose valstybės narės teisės aktuose, kitoms suinteresuotoms šalims, pavyzdžiui, perdavimo sistemos operatoriaus darbuotojams, atstovaujantys nariai.

3. 19 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa, 19 straipsnio 3 dalies pirma pastraipa ir 19 straipsnio 4–7 dalys taikomos bent pusei priežiūros organo narių (atėmus vieną).

19 straipsnio 2 dalies antros pastraipos a punktas taikomas visiems priežiūros organo nariams.

21 straipsnis

Atitikties programa ir už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas

1. Valstybės narės užtikrina, kad perdavimo sistemos operatoriai nustatytų ir įgyvendintų atitikties programą, nustatančią priemones, kurios taikomos siekiant užkirsti kelią diskriminaciniam elgesiui, bei užtikrintų tinkamą atitikties šiai programai stebėseną. Atitikties programoje nustatomos konkrečios darbuotojų pareigos šiems tikslams pasiekti. Ją tvirtina reguliavimo institucija. Nedarydamas įtakos nacionalinės reguliavimo institucijos įgaliojimams, atitiktį programai nepriklausomai stebi už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas.

2. Už atitikties programos priežiūrą atsakingą pareigūną skiria priežiūros organas. Už atitikties programos priežiūrą atsakingu pareigūnu gali būti fizinis arba juridinis asmuo. Už atitikties programos priežiūrą atsakingam pareigūnui taikomos 19 straipsnio 2–7 dalys. Reguliavimo institucija gali prieštarauti už atitikties programos priežiūrą atsakingo pareigūno skyrimui dėl priežasčių, susijusių su nepriklausomumo ar profesinių gebėjimų stoka.

3. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas atsako už:

a) atitikties programos įgyvendinimo stebėseną;

b) metinės ataskaitos rengimą, priemonių, taikytų siekiant įgyvendinti atitikties programą, nustatymą ir jos pateikimą reguliavimo institucijai;

c) ataskaitų teikimą priežiūros organui ir rekomendacijų dėl atitikties programos ir jos įgyvendinimo teikimą;

d) pranešimą reguliavimo institucijai apie visus svarbius atitikties programos įgyvendinimo pažeidimus; ir

e) ataskaitų dėl vertikalios integracijos įmonės ir perdavimo sistemos operatoriaus visų komercinių ir finansinių ryšių teikimą reguliavimo institucijai.

4. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas pateikia reguliavimo institucijai siūlomus sprendimus dėl investicijų plano arba dėl individualių investicijų į tinklą. Jis juos pateikia vėliausiai tada, kai šiuos siūlomus sprendimus perdavimo sistemos operatoriaus vadovybė ir (arba) kompetentingas administracinis organas perduoda priežiūros organui.

5. Kai vertikalios integracijos įmonė visuotinio susirinkimo metu ar jos paskirtiems priežiūros organo nariams balsuojant sutrukdė priimti sprendimą, ir dėl to buvo užkirstas kelias investicijoms į tinklą arba šios investicijos buvo vilkinamos, už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas apie tai praneša reguliavimo institucijai.

6. Už atitikties programos priežiūrą atsakingo pareigūno įgaliojimus ar įdarbinimą reglamentuojančias sąlygas tvirtina reguliavimo institucija ir jomis užtikrinamas už atitikties programos priežiūrą atsakingo pareigūno nepriklausomumas.

7. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas žodžiu arba raštu reguliariai teikia ataskaitas reguliavimo institucijai ir turi teisę žodžiu arba raštu reguliariai teikti ataskaitas perdavimo sistemos operatoriaus priežiūros organui.

8. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas gali dalyvauti visuose perdavimo sistemos operatoriaus vadovybės ar administracinių organų posėdžiuose, taip pat priežiūros organo posėdžiuose bei visuotiniame susirinkime. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas dalyvauja visuose posėdžiuose, kuriuose sprendžiami šie klausimai:

a) prieigos prie tinklo sąlygos, kaip apibrėžta Reglamente (EB) Nr. …/2009, visų pirma, susijusios su tarifais, trečiosios šalies prieigos paslaugomis, pajėgumų paskirstymu ir perkrovos valdymu, skaidrumu, subalansavimu bei antrinėmis rinkomis;

b) projektai, kurių imtasi siekiant eksploatuoti, prižiūrėti ir plėtoti perdavimo sistemą, įskaitant investicijas į naujas transporto jungtis, pajėgumų plėtimą ir esamų pajėgumų optimizavimą;

c) perdavimo sistemos eksploatacijai būtinas energijos pirkimas ir pardavimas.

9. Už atitikties programos vykdymo priežiūrą atsakingas pareigūnas stebi, ar perdavimo sistemos operatorius laikosi 16 straipsnio reikalavimų.

10. Už atitikties programos vykdymo priežiūrą atsakingas pareigūnas gali naudotis visais atitinkamais duomenimis ir patekti į perdavimo sistemos operatoriaus biurus bei naudotis visa reikiama informacija savo užduotims atlikti.

11. Gavęs išankstinį reguliavimo institucijos pritarimą, priežiūros organas gali atleisti už atitikties programos vykdymo priežiūrą atsakingą pareigūną.

12. Už atitikties programos vykdymo priežiūrą atsakingas pareigūnas turi teisę patekti į perdavimo sistemos operatoriaus biurus be išankstinio pranešimo.

22 straipsnis

Tinklo plėtra ir įgaliojimai priimti sprendimus dėl investavimo

1. Kiekvienais metais perdavimo sistemos operatoriai reguliavimo institucijai pateikia 10 metų tinklo plėtros planą, grindžiamą esama ir numatoma pasiūla ir paklausa, pasikonsultavus su visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais. Plane nurodomos veiksmingos priemonės, skirtos sistemos pajėgumų pakankamumui ir tiekimo saugumui užtikrinti.

2. 10 metų tinklo plėtros plane visų pirma:

a) rinkos dalyviams nurodoma svarbiausia perdavimo infrastruktūra, kurią reikia sukurti ar atnaujinti per kitus dešimt metų;

b) nurodomos visos investicijos, dėl kurių priimtas sprendimas, ir nustatomos naujos investicijos, kurias reikės padaryti per kitus trejus metus; ir

c) nustatomas visų investicinių projektų terminas.

3. Rengdamas 10 metų tinklo plėtros planą, perdavimo sistemos operatorius daro pagrįstas prielaidas apie gavybos, tiekimo, vartojimo ir mainų su kitomis šalimis raidą, atsižvelgdamas į regioniniams ir visos Bendrijos tinklams skirtus investicijų planus, taip pat laikymo ir SGD pakartotinio dujinimo įrenginiams skirtus investicijų planus.

4. Reguliavimo institucija dėl 10 metų tinklo plėtros plano viešai ir skaidriai konsultuojasi su visais faktiniais ar potencialiais sistemos naudotojais. Asmenų ar įmonių, teigiančių, jog yra potencialūs sistemos naudotojai, gali būti paprašyta pagrįsti tokius teiginius. Reguliavimo institucija paskelbia konsultavimosi proceso rezultatus, visų pirma galimą investavimo poreikį.

5. Reguliavimo institucija išnagrinėja, ar 10 metų tinklo plėtros plane atsižvelgta į visus investavimo poreikius, kurie buvo nustatyti konsultavimosi procese, ir ar jis suderinamas su neprivalomu visos Bendrijos 10 metų tinklo plėtros planu, nurodytu Reglamento (EB) Nr. …/2009 8 straipsnio 3 dalies b punkte. Jei iškyla abejonių dėl suderinamumo su neprivalomu visos Bendrijos 10 metų tinklo plėtros planu, reguliavimo institucija konsultuojasi su Agentūra. Reguliavimo institucija perdavimo sistemos operatoriaus gali paprašyti iš dalies pakeisti savo planą.

6. Reguliavimo institucija vykdo 10 metų tinklo plėtros plano įgyvendinimo stebėseną ir atlieka jos vertinimą.

7. Tuo atveju, kai perdavimo sistemos operatorius dėl kitų nei nuo jo priklausančių svarbių priežasčių nepadaro investicijos, kuri pagal 10 metų tinklo plėtros planą turėjo būti padaryta per kitus trejus metus, valstybės narės užtikrina, kad reguliavimo institucija privalėtų imtis bent vienos iš toliau nurodytų priemonių tam, kad atitinkama investicija būtų padaryta, jei tokia investicija vis dar svarbi atsižvelgiant į naujausią 10 metų tinklo plėtros planą:

a) reikalauti, kad perdavimo sistemos operatorius padarytų atitinkamas investicijas;

b) dėl atitinkamos investicijos organizuoti konkurso procedūrą, kurioje galėtų dalyvauti bet kurie investuotojai; arba

c) įpareigoti perdavimo sistemos operatorių sutikti padidinti kapitalą, siekiant finansuoti reikiamas investicijas ir sudaryti sąlygas nepriklausomiems investuotojams dalyvauti kapitale.

Kai reguliavimo institucija pasinaudoja pirmos pastraipos b punkte nustatytais įgaliojimais, ji gali įpareigoti perdavimo sistemos operatorių sutikti su vienu ar daugiau iš šių reikalavimų:

a) kad bet kuri trečioji šalis teiktų finansavimą;

b) kad bet kuri trečioji šalis vykdytų statybą;

c) kad pats sukurtų atitinkamą naują turtą;

d) kad pats eksploatuotų atitinkamą naują turtą.

Perdavimo sistemos operatorius suteikia investuotojams visą investavimui reikalingą informaciją, prijungia naują turtą prie perdavimo tinklo ir apskritai deda visas pastangas sudaryti palankesnes sąlygas investicinio projekto įgyvendinimui.

Atitinkamas finansavimo priemones patvirtina reguliavimo institucija.

8. Kai reguliavimo institucija pasinaudoja 7 dalies pirmoje pastraipoje nustatytais įgaliojimais, atitinkamose tarifų taisyklėse atsižvelgiama į atitinkamų investicijų sąnaudas.

23 straipsnis

Įgaliojimai priimti sprendimus dėl saugyklų, SGD pakartotinio dujinimo įrenginių ir pramonės vartotojų prijungimo prie perdavimo sistemos

1. Perdavimo sistemos operatorius nustato ir paskelbia saugyklų, SGD pakartotinio dujinimo įrenginių ir pramonės vartotojų nediskriminacinio prijungimo prie perdavimo sistemos skaidrias ir veiksmingas procedūras bei tarifus. Šias procedūras tvirtina reguliavimo institucija.

2. Perdavimo sistemos operatorius neturi teisės atsisakyti prijungti naują saugyklą, SGD pakartotinio dujinimo įrenginį ar pramonės vartotoją motyvuodamas turimų tinklo pajėgumų galimais apribojimais ateityje arba papildomomis išlaidomis, susijusiomis su būtinu pajėgumų didinimu. Perdavimo sistemos operatorius užtikrina naujos jungties pakankamą įeinamąjį ir išeinamąjį pajėgumą.

V SKYRIUS

Skirstymas ir tiekimas

24 straipsnis

Skirstymo sistemos operatorių paskyrimas

Laikotarpiui, kurį nustato valstybės narės, valstybės narės, atsižvelgdamos į veiksmingumą ir ekonominę pusiausvyrą, paskiria vieną ar kelis skirstymo sistemos operatorius, arba reikalauja, kad tai padarytų įmonės, kurioms nuosavybės teise priklauso skirstymo sistemos arba kurios yra atsakingos už šias sistemas, ir užtikrina kad šie operatoriai laikytųsi 25, 26 ir 27 straipsnių.

25 straipsnis

Skirstymo sistemos operatorių uždaviniai

1. Kiekvienas skirstymo sistemos operatorius ekonomikos sąlygomis eksploatuoja, prižiūri ir plėtoja saugią, patikimą ir veiksmingą sistemą, deramai atsižvelgdamas į aplinkos apsaugą.

2. Bet kuriuo atveju skirstymo sistemos operatorius nediskriminuoja sistemos naudotojų ar sistemos naudotojų kategorijų, ypač savo susijusių įmonių naudai.

3. Kiekvienas skirstymo sistemos operatorius bet kuriam kitam skirstymo, perdavimo, SGD ir (arba) laikymo sistemos operatoriui pateikia pakankamai informacijos, kad užtikrintų, jog gamtinių dujų transportavimą ir laikymą būtų galima atlikti laikantis saugaus ir veiksmingo jungtinės sistemos eksploatavimo reikalavimų.

4. Kiekvienas skirstymo sistemos operatorius teikia sistemos naudotojams informaciją, kurios jiems reikia norint veiksmingai naudotis sistema.

5. Jei skirstymo sistemos operatorius yra atsakingas už skirstymo sistemos subalansavimą, šiuo tikslu jo priimtos taisyklės turi būti objektyvios, skaidrios ir nediskriminacinės; ši nuostata taip pat taikoma taisyklėms, reglamentuojančioms tvarką, pagal kurią imamas mokestis iš sistemos naudotojų už energijos disbalansą. Sąlygos, kuriomis skirstymo sistemos operatoriai teikia tokias paslaugas, įskaitant taisykles ir tarifus, nustatomos nediskriminaciniu išlaidas atspindinčiu būdu, taikant 40 straipsnio 6 dalies reikalavimus atitinkančią metodiką, ir paskelbiamos viešai.

26 straipsnis

Skirstymo sistemos operatorių veiklos rūšių atskyrimas

1. Kai skirstymo sistemos operatorius yra vertikalios integracijos įmonės padalinys, bent teisinės formos, organizacinės struktūros ir sprendimų priėmimo tvarkos požiūriu jis turi būti nepriklausomas nuo kitų veiklos rūšių, nesusijusių su skirstymu. Šiomis taisyklėmis neturi būti nustatoma pareiga skirstymo sistemos turto nuosavybę atskirti nuo vertikalios integracijos įmonės.

2. Kai skirstymo sistemos operatorius yra vertikalios integracijos įmonės padalinys, be 1 dalyje nustatytų reikalavimų, savo organizacinės struktūros ir sprendimų priėmimo tvarkos požiūriu jis turi būti nepriklausomas nuo kitų veiklos rūšių, nesusijusių su skirstymu. Siekiant tai užtikrinti, taikomi šie būtiniausi kriterijai:

a) asmenys, atsakingi už skirstymo sistemos operatoriaus valdymą, negali dalyvauti integruotos gamtinių dujų įmonės, tiesiogiai ar netiesiogiai atsakingos už gamtinių dujų gavybos, perdavimo ir tiekimo kasdienį organizavimą, valdymo struktūrose;

b) būtina imtis tinkamų priemonių siekiant užtikrinti, kad į atsakingų už skirstymo sistemos operatoriaus valdymą asmenų profesinius interesus būtų atsižvelgiama taip, kad jie galėtų veikti nepriklausomai;

c) skirstymo sistemos operatorius privalo turėti faktines teises nepriklausomai nuo integruotos gamtinių dujų įmonės priimti sprendimus, susijusius su turtu, kuris reikalingas tinklui eksploatuoti, prižiūrėti ar plėtoti. Šioms užduotims atlikti skirstymo sistemos operatorius turi turėti būtinus išteklius, įskaitant žmogiškuosius, techninius, finansinius ir materialinius išteklius. Ši nuostata neturėtų kliudyti taikyti tinkamus koordinavimo mechanizmus siekiant užtikrinti, kad būtų saugomos pagrindinės bendrovės ekonominės ir valdymo priežiūros teisės dėl pavaldžiosios įmonės turto grąžos, kurios netiesiogiai reglamentuojamos 40 straipsnio 6 dalyje. Visų pirma pagrindinė bendrovė tokiu būdu galės patvirtinti skirstymo sistemos operatoriaus metinį finansinį planą ar bet kurį lygiavertį dokumentą bei nustatyti savo pavaldžiosios įmonės bendras įsiskolinimų ribas. Ši nuostata nesuteikia pagrindinei bendrovei teisės duoti nurodymus dėl kasdienės veiklos ar dėl atskirų sprendimų, susijusių su skirstymo linijų statyba ar atnaujinimu, kurie neviršija patvirtinto finansinio plano ar bet kurio lygiaverčio dokumento sąlygų; ir

d) skirstymo sistemos operatorius turi parengti atitikties programą, kurioje nurodomos taikytos priemonės siekiant užtikrinti, kad būtų išvengta diskriminacinio elgesio, ir turi užtikrinti tinkamą jos vykdymo stebėseną. Atitikties programoje nustatomos konkrečios darbuotojų pareigos šiam tikslui pasiekti. Už atitikties programos stebėseną atsakingas asmuo ar organas — už skirstymo sistemos operatoriaus atitikties programos vykdymo priežiūrą atsakingas pareigūnas — 38 straipsnio 1 dalyje nurodytai reguliavimo institucijai pateikia metinę ataskaitą, kurioje nurodo taikytas priemones ir kuri paskelbiama. Už skirstymo sistemos operatoriaus atitikties programos vykdymo priežiūrą atsakingas pareigūnas turi būti visiškai nepriklausomas ir savo užduotims atlikti gali naudotis visa reikiama skirstymo sistemos operatoriaus ir visų susijusių įmonių informacija.

3. Jeigu skirstymo sistemos operatorius yra vertikalios integracijos įmonės padalinys, valstybės narės užtikrina, kad skirstymo sistemos operatoriaus veikla būtų stebima ir kad jis negalėtų pasinaudoti vertikalios integracijos pranašumu konkurencijai iškraipyti. Visų pirma vertikalios integracijos skirstymo sistemos operatoriai, teikdami informaciją ir kurdami perkės ženklą, neturi sukurti painiavos dėl vertikalios integracijos įmonės tiekimo padalinio atskiros tapatybės.

4. Valstybės narės gali priimti sprendimą netaikyti 1, 2 ir 3 dalių integruotosioms gamtinių dujų įmonėms, aptarnaujančioms mažiau kaip 100 000 prijungtų vartotojų.

27 straipsnis

Skirstymo sistemos operatorių konfidencialumo įsipareigojimai

1. Nepažeidžiant 29 straipsnio ar bet kurios kitos teisinės pareigos pateikti informaciją, kiekvienas skirstymo sistemos operatorius užtikrina verslo veiklos metu gautos komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos konfidencialumą ir pasirūpina, kad informacija apie jo veiklą, kuri gali suteikti komercinį pranašumą, nebūtų atskleista diskriminaciniu būdu.

2. Susijusioms įmonėms parduodant ar perkant gamtines dujas, skirstymo sistemos operatoriai nepiktnaudžiauja komerciniu požiūriu neskelbtina informacija, kurią gauna iš trečiųjų šalių suteikdami teisę naudotis sistema arba derėdamiesi dėl šios teisės.

28 straipsnis

Jungtinis operatorius

26 straipsnio 1 dalis neturi trukdyti jungtiniam perdavimo, SGD, laikymo ir skirstymo sistemos operatoriui vykdyti veiklą, jeigu šis operatorius laikosi 9 straipsnio 1 dalies ar 14 ir 15 straipsnių arba IV skyriaus arba jam taikoma 48 straipsnio 6 dalis.

VI SKYRIUS

Apskaitos atskyrimas ir skaidrumas

29 straipsnis

Teisė susipažinti su finansinėmis ataskaitomis

1. Valstybės narės ar bet kuri jų paskirta kompetentinga valdžios institucija, įskaitant 38 straipsnio 1 dalyje nurodytas reguliavimo institucijas ir 33 straipsnio 3 dalyje nurodytas ginčų sprendimo institucijas, kiek tai yra būtina jų funkcijoms atlikti, turi teisę 30 straipsnyje nustatyta tvarka susipažinti su gamtinių dujų įmonių finansinėmis ataskaitomis.

2. Valstybės narės ir bet kuri paskirta kompetentinga valdžios institucija, įskaitant 38 straipsnio 1 dalyje nurodytas reguliavimo institucijas ir ginčų sprendimo institucijas, užtikrina komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos konfidencialumą. Valstybės narės gali numatyti, kad tokia informacija gali būti atskleidžiama, kai tai būtina kompetentingoms valdžios institucijoms atlikti savo funkcijas.

30 straipsnis

Apskaitos atskyrimas

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių, kuriomis užtikrina, kad gamtinių dujų įmonių apskaita būtų tvarkoma šio straipsnio 2–5 dalyse nustatyta tvarka. Kai gamtinių dujų įmonėms remiantis 48 straipsnio 2 ir 4 dalimis leidžiama nuo šios nuostatos nukrypti, šio straipsnio nuostatų jos turi laikytis bent tvarkydamos savo vidinę apskaitą.

2. Gamtinių dujų įmonės, neatsižvelgiant į jų nuosavybės sistemą ar teisinę formą, savo metines finansines ataskaitas parengia, pateikia auditui ir viešai paskelbia pagal ribotos atsakomybės bendrovių metines finansines ataskaitas reglamentuojančias nacionalinės teisės taisykles, priimtas pagal 1978 m. liepos 25 d. Ketvirtąją Tarybos direktyvą 78/660/EEB, grindžiamą Sutarties 44 straipsnio 2 dalies g punktu (*), dėl tam tikrų tipų bendrovių metinių atskaitomybių ([1]).

Įmonės, kurios teisiškai nėra įpareigotos viešai skelbti savo metinės atskaitomybės, jos kopijas laiko savo pagrindinėje buveinėje, kur su jomis gali susipažinti visuomenė.

3. Tvarkydamos vidaus apskaitą, gamtinių dujų įmonės atskirai tvarko perdavimo, skirstymo, SGD ir laikymo veiklos apskaitą, kaip turėtų šią apskaitą tvarkyti, jei išvardytosiomis veiklos rūšimis verstųsi atskiros įmonės; taip siekiama išvengti diskriminavimo, kryžminio subsidijavimo ir konkurencijos iškraipymo. Taip pat jos tvarko kitų su dujomis susijusių veiklos rūšių, nesusijusių su perdavimu, skirstymu, SGD ir laikymu, apskaitą, kuri gali būti konsoliduota. Iki 2007 m. liepos 1 d. jos atskirai tvarko tiekimo reikalavimus atitinkantiems vartotojams veiklos ir tiekimo reikalavimų neatitinkantiems vartotojams veiklos apskaitą. Apskaitoje nurodomos pajamos, gautos naudojantis perdavimo arba skirstymo tinklo nuosavybės teisėmis. Tam tikrais atvejais jos tvarko kitų, su dujomis nesusijusių, veiklos rūšių konsoliduotąją apskaitą. Tvarkant vidaus apskaitą, sudaromas kiekvienos veiklos rūšies balansas ir pelno (nuostolių) ataskaita.

4. 2 dalyje nurodyto audito metu visų pirma siekiama nustatyti, ar laikomasi 3 dalyje nurodytos pareigos vengti diskriminavimo ir kryžminių subsidijų.

5. Tvarkydamos vidaus apskaitą, įmonės nustato turto ir įsipareigojimų, išlaidų ir pajamų paskirstymo bei amortizacijos taisykles, nepažeisdamos galiojančių nacionalinių apskaitos taisyklių, ir jų laikosi tvarkydamos 3 dalyje nurodytą atskirą apskaitą. Šios vidaus taisyklės gali būti keičiamos tik ypatingais atvejais. Apie šiuos pakeitimus reikia pranešti ir jie turi būti tinkamai pagrįsti.

6. Metinėje atskaitomybėje turi būti pateikta informacija apie tam tikros apimties sandorius, sudarytus su susijusiomis įmonėmis.

(*) Direktyvos 78/660/EEB pavadinimas buvo pakeistas, atsižvelgiant į Europos bendrijos steigimo sutarties straipsnių numeravimo pakeitimus pagal Amsterdamo sutarties 12 straipsnį; pirminė nuoroda buvo į 54 straipsnio 3 dalies g punktą.

([1]) OL L 222, 1978 8 14, p. 11.

VII SKYRIUS

Prieigos prie sistemos organizavimas

31 straipsnis

Trečiosios šalies prieiga prie sistemos

1. Valstybės narės užtikrina paskelbtais tarifais pagrįstos sistemos, suteikiančios trečiosioms šalims galimybę naudotis perdavimo ir skirstymo sistema ir SGD įrenginiais, taikomos visiems reikalavimus atitinkantiems vartotojams, įskaitant tiekimo įmones, įgyvendinimą ir objektyvų šios sistemos taikymą nediskriminuojant sistemos naudotojų. Valstybės narės užtikrina, kad šiuos tarifus arba jų apskaičiavimo metodiką iki jų įsigaliojimo pagal 40 straipsnį patvirtintų 38 straipsnio 1 dalyje nurodyta reguliavimo institucija, ir kad šie tarifai (jei patvirtinamos vien tik metodikos — šios metodikos) būtų viešai paskelbti iki jų įsigaliojimo.

2. Perdavimo sistemos operatoriai, jei tai būtina jų funkcijų, įskaitant susijusias su tarpvalstybiniu perdavimu, vykdymui, turi teisę naudotis kitų perdavimo sistemos operatorių tinklu.

3. Šios direktyvos nuostatos nedraudžia sudaryti ilgalaikių sutarčių, jei jos neprieštarauja Bendrijos konkurencijos taisyklėms.

32 straipsnis

Teisė naudotis saugyklomis

1. Organizuodamos teisės naudotis saugyklomis ir dujų laikymo vamzdynuose paslaugomis suteikimą, kai tai yra būtina dėl techninių ir (arba) ekonominių priežasčių norint užtikrinti teisę veiksmingai naudotis tiekimo vartotojams sistema, bei organizuodamos teisės naudotis papildomomis paslaugomis suteikimą, valstybės narės gali nuspręsti taikyti kurią nors vieną arba abi 3 ir 4 dalyse nurodytas procedūras. Šios procedūros įgyvendinamos laikantis objektyvių, skaidrių ir nediskriminacinių kriterijų. Valstybės narės apibrėžia ir paskelbia kriterijus, pagal kuriuos galima nustatyti, ar teisė naudotis saugyklomis ir dujų laikymo vamzdynuose paslaugomis yra būtina dėl techninių ir (arba) ekonominių priežasčių norint užtikrinti teisę veiksmingai naudotis tiekimo vartotojams sistema. Valstybės narės paskelbia arba įpareigoja laikymo ir perdavimo sistemos operatorius paskelbti, kokios saugyklos ar šių saugyklų dalys ir atitinkamos dujų laikymo vamzdyne paslaugos yra siūlomos pagal įvairias 3 ir 4 dalyse nurodytas procedūras.

2. 1 dalies nuostatos netaikomos papildomoms ir laikinojo laikymo paslaugoms, kurios susijusios su SGD įrenginiais ir kurios būtinos pakartotinio dujinimo procesui ir paskesniam pristatymui į perdavimo sistemą atlikti.

3. Kai dėl teisės naudotis sistema susitariama derybų būdu, valstybės narės imasi būtinų priemonių, suteikiančių gamtinių dujų įmonėms ir reikalavimus atitinkantiems vartotojams, esantiems jungtinės sistemos teritorijoje arba už jos ribų, galimybę derėtis dėl teisės naudotis saugyklomis ar dujų laikymo vamzdynuose paslaugomis, kai tai būtina dėl techninių ir (arba) ekonominių priežasčių norint užtikrinti teisę veiksmingai naudotis sistema, bei organizuojant teisės naudotis kitomis papildomomis paslaugomis suteikimą. Šalys dėl teisės naudotis saugyklomis, dujų laikymo vamzdynuose paslaugomis ir kitomis papildomomis paslaugomis privalo derėtis sąžiningai.

Dėl sutarčių įgyti teisę naudotis saugykla, dujų laikymo vamzdynuose paslaugomis ir kitomis papildomomis paslaugomis deramasi su atitinkamu laikymo sistemos operatoriumi arba gamtinių dujų įmonėmis. Valstybės narės reikalauja, kad laikymo sistemos operatoriai ir gamtinių dujų įmonės paskelbtų savo pagrindines naudojimosi saugyklomis, dujų laikymo vamzdynuose paslaugomis ir kitomis papildomomis paslaugomis komercines sąlygas nevėliau kaip … (*), o vėliau — kiekvienais metais.

4. Valstybės narės, pasirinkusios reguliuojamą prieigą, imasi būtinų priemonių, kad gamtinių dujų įmonėms ir reikalavimus atitinkantiems vartotojams, esantiems jungtinės sistemos teritorijoje arba už jos ribų, būtų suteikta teisė naudotis saugyklomis, dujų laikymo vamzdynuose paslaugomis ar kitomis papildomomis paslaugomis taikant paskelbtus tarifus ir (arba) kitas naudojimosi šiomis saugyklomis ir dujų laikymo vamzdynuose paslaugomis sąlygas ir pareigas, kai tai būtina dėl techninių ir (arba) ekonominių priežasčių norint užtikrinti teisę veiksmingai naudotis sistema, bei organizuojant teisės naudotis kitomis papildomomis paslaugomis suteikimą. Reikalavimus atitinkantiems vartotojams ši prieigos teisė gali būti suteikiama leidžiant sudaryti tiekimo sutartis su konkuruojančiomis gamtinių dujų įmonėmis, kitomis nei savininkas ir (arba) sistemos operatorius ar susijusi įmonė.

33 straipsnis

Teisė naudotis gavybos proceso vamzdynų tinklais

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad gamtinių dujų įmonės ir reikalavimus atitinkantys vartotojai, neatsižvelgiant į jų buvimo vietą, šiame straipsnyje nustatyta tvarka galėtų naudotis gavybos proceso vamzdynų tinklais, įskaitant įrenginius, teikiančius šiam naudojimuisi būtinas technines paslaugas, išskyrus tokių tinklų ir įrenginių dalis, kurios naudojamos vietinei gavybos veiklai dujų gavybos telkinio vietoje. Pagal 53 straipsnio nuostatas apie šias priemones pranešama Komisijai.

2. 1 dalyje nurodyta naudojimosi teisė suteikiama valstybės narės nustatytu būdu, atsižvelgiant į atitinkamas teisines priemones. Valstybės narės siekia, kad naudojimosi teisė būtų suteikiama sąžiningai ir viešai, būtų sukurta konkurencinga gamtinių dujų rinka ir išvengta piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi, atsižvelgiant į tiekimo saugumą ir reguliarumą, turimus arba pagrįstai prieinamus pajėgumus bei aplinkos apsaugą. Galima atsižvelgti į šiuos veiksnius:

a) poreikį atsisakyti suteikti naudojimosi teisę esant techninių sąlygų nesuderinamumui, kurio negalima įveikti prieinamomis priemonėmis;

b) poreikį išvengti sunkumų, kurių negalima įveikti prieinamomis priemonėmis ir kurie galėtų daryti neigiamą įtaką efektyviai esamai ir ateityje planuojamai angliavandenilių gavybai, įskaitant gavybą iš ribinio ekonominio gyvybingumo telkinių;

c) poreikį gerbti tinkamai pagrįstus gavybos proceso vamzdynų tinklo savininko ar operatoriaus poreikius, susijusius su dujų transportavimu ir perdirbimu, bei visų kitų gavybos proceso vamzdynų tinklo naudotojų ar atitinkamų perdirbimo įmonių ar perdirbimo įrenginių naudotojų, kuriems gali būti daroma įtaka, interesus; ir

d) poreikį taikyti Bendrijos teisę atitinkančius valstybių narių įstatymus ir administracines procedūras išduodant leidimus gavybai ar gavybos procesui plėsti.

3. Valstybės narės užtikrina, kad būtų nustatyta ginčų sprendimo tvarka ir kad būtų įsteigta nuo šalių nepriklausoma institucija, kuriai suteikta galimybė naudotis visa atitinkama informacija, ir taip būtų sudarytos sąlygos greitai spręsti ginčus, susijusius su teise naudotis gavybos proceso vamzdynų tinklais, atsižvelgiant į 2 dalyje pateiktus kriterijus ir šalių, galinčių dalyvauti derybose dėl teisės naudotis tokiais tinklais, skaičių.

4. Kilus tarpvalstybiniams ginčams, taikoma valstybės narės, kurios jurisdikcijai priklauso gavybos proceso vamzdynų tinklas, kuriuo atsisakoma leisti naudotis, ginčų sprendimo tvarka. Jei, kilus tarpvalstybiniam ginčui, atitinkamas tinklas yra daugiau kaip vienos valstybės narės teritorijoje, tos valstybės narės konsultuojasi viena su kita siekdamos užtikrinti, kad šios direktyvos nuostatos būtų taikomos nuosekliai.

34 straipsnis

Atsisakymas suteikti teisę naudotis sistema

1. Gamtinių dujų įmonės gali atsisakyti suteikti teisę naudotis sistema, jeigu trūksta pajėgumų arba jeigu teisė naudotis sistema trukdytų joms vykdyti 3 straipsnio 2 dalyje nurodytus viešųjų paslaugų teikimo įpareigojimus, kurie joms nustatomi, arba atsiradus dideliems ekonominiams ir finansiniams sunkumams, susijusiems su sudarytų „imk arba mokėk“ sutarčių vykdymu, atsižvelgiant į 47 straipsnyje nustatytus kriterijus ir tvarką bei valstybių narių pagal to straipsnio 1 dalį pasirinktą alternatyvą. Pateikiami derami visų tokių atsisakymų motyvai.

2. Valstybės narės gali imtis priemonių, būtinų norint užtikrinti, kad gamtinių dujų įmonė, atsisakiusi suteikti teisę naudotis sistema dėl pajėgumų ar jungčių trūkumo, atliktų būtinus patobulinimus, jeigu jie ekonomiškai pagrįsti arba jeigu potencialus vartotojas yra pasirengęs už juos sumokėti. Jei valstybės narės taiko 4 straipsnio 4 dalį, jos imasi tokių priemonių.

35 straipsnis

Nauja infrastruktūra

1. Pateikus prašymą, stambiai naujai dujų infrastruktūrai, t. y. jungiamiesiems vamzdynams, SGD įrenginiams ir saugykloms, ribotą laikotarpį gali būti leidžiama netaikyti 9, 31, 32 bei 33 straipsnių ir 40 straipsnio 6, 7 ir 8 dalių nuostatų, jei laikomasi šių sąlygų:

a) investicija turi skatinti dujų tiekimo konkurenciją ir gerinti tiekimo saugumą;

(*) Esančią 6 mėnesiai po Direktyvos 2003/55/EB 33 straipsnio 1 dalyje nurodyto įgyvendinimo termino.

b) investicijos rizikos laipsnis turi būti toks, kad nepadarius išimties investicija būtų negalima;

c) infrastruktūros savininkas turi būti fizinis ar juridinis asmuo, bent savo teisine forma nepriklausomas nuo sistemos operatorių, kurių sistemose tą infrastruktūrą numatyta pastatyti;

d) iš tos infrastruktūros vartotojų turi būti imamas mokestis;

e) išimtis neturi kenkti konkurencijai ar veiksmingam gamtinių dujų vidaus rinkos funkcionavimui arba veiksmingam reguliuojamosios sistemos, su kuria ta infrastruktūra yra sujungta, funkcionavimui.

2. 1 dalis taip pat taikoma didelio esamos infrastruktūros pajėgumų padidėjimo atvejais bei pertvarkius šią infrastruktūrą tokiu būdu, kuris leidžia plėtoti naujus dujų tiekimo šaltinius.

3. VIII skyriuje nurodyta reguliavimo institucija, apsvarsčiusi kiekvieną atskirą atvejį, gali priimti sprendimą dėl 1 ir 2 dalyse nurodytų išimčių.

4. Jei atitinkama infrastruktūra yra daugiau nei vienos valstybės narės teritorijoje, atitinkamų valstybių narių reguliavimo institucijoms šiuo straipsniu pavestas užduotis vykdo Agentūra. Tačiau tai taikoma tik:

a) jei atitinkamos reguliavimo institucijos nesugebėjo susitarti per šešių mėnesių laikotarpį nuo tos dienos, kai prašymas padaryti išimtį buvo pateiktas paskutinei iš tų reguliavimo institucijų; arba

b) gavusi bendrą atitinkamų reguliavimo institucijų prašymą.

Atitinkamos reguliavimo institucijos gali kartu prašyti, kad pirmos pastraipos a punkte nurodytas laikotarpis būtų pratęstas ne daugiau nei šešiais mėnesiais.

5. Išimtį galima padaryti naujos infrastruktūros arba esamos infrastruktūros, kurios pajėgumas smarkiai padidėjo, visiems pajėgumams arba jų daliai.

Priimant sprendimą padaryti išimtį, kiekvienu atskiru atveju atsižvelgiama į poreikį nustatyti sąlygas, susijusias su išimties galiojimo laikotarpiu ir nediskriminacine teise naudotis infrastruktūra. Priimant sprendimą dėl šių sąlygų ypač atsižvelgiama į papildomus pajėgumus, kuriuos planuojama sukurti, ar esamų pajėgumų pakeitimus, projekto įgyvendinimo laikotarpį ir nacionalines aplinkybes.

Prieš darydama išimtį reguliavimo institucija priima sprendimą dėl pajėgumų valdymo ir paskirstymo taisyklių ir mechanizmų. Šiose taisyklėse reikalaujama, kad prieš paskirstant naujos infrastruktūros pajėgumus visų potencialių infrastruktūros naudotojų būtų prašoma pareikšti susidomėjimą galimybe sudaryti sutartį dėl pajėgumų (taip pat naudoti savo reikmėms). Reguliavimo institucija reikalauja, kad perkrovos valdymo taisyklėse būtų numatyta pareiga nepanaudotus pajėgumus pasiūlyti rinkoje ir kad infrastruktūros naudotojams būtų suteikta teisė parduoti sutartyse numatytus pajėgumus antrinėje rinkoje. Vertindama 1 dalies a, b ir e punktuose nurodytus kriterijus, reguliavimo institucija atsižvelgia į pajėgumų paskirstymo procedūros rezultatus.

Sprendimas padaryti išimtį, įskaitant bet kurias šios dalies ketvirtoje pastraipoje nurodytas sąlygas, tinkamai pagrindžiamas ir paskelbiamas.

6. Nepaisant 3 dalies nuostatų, valstybės narės gali nustatyti, kad jų reguliavimo institucija arba atitinkamais atvejais Agentūra savo nuomonę dėl prašymo padaryti išimtį turi pateikti valstybės narės atitinkamai institucijai, kad ji priimtų oficialų sprendimą. Ši nuomonė paskelbiama kartu su sprendimu.

7. Reguliavimo institucija nedelsdama perduoda Komisijai kiekvieno gauto prašymo padaryti išimtį kopiją. Kompetentinga institucija nedelsdama praneša Komisijai apie sprendimą ir kartu pateikia visą svarbią su sprendimu susijusią informaciją. Šią informaciją Komisijai galima pateikti apibendrintos formos, kad Komisija galėtų priimti tinkamai pagrįstą sprendimą. Visų pirma pateikiama tokia informacija:

a) išsamios priežastys, dėl kurių reguliavimo institucija ar valstybė narė padarė išimtį, įskaitant finansinę informaciją, pateisinančią išimties reikalingumą;

b) išimties, jei ji būtų padaryta, poveikio konkurencijai ir veiksmingam gamtinių dujų vidaus rinkos funkcionavimui analizė;

c) priežastys, į kurias atsižvelgiant buvo nustatyta išimties galiojimo trukmė ir visų atitinkamos dujų infrastruktūros pajėgumų dalis, kuriai daroma išimtis;

d) kai išimtis susijusi su jungiamuoju vamzdynu — konsultacijų su atitinkamomis reguliavimo institucijomis rezultatai;

e) informacija apie tai, kaip ši infrastruktūra pasitarnaus įvairinant dujų tiekimo šaltinius.

8. Per dviejų mėnesių laikotarpį, prasidedantį kitą dieną po pranešimo gavimo dienos, Komisija gali nuspręsti pareikalauti, kad reguliavimo institucija iš dalies pakeistų arba atšauktų sprendimą padaryti išimtį. Tą dviejų mėnesių laikotarpį galima pratęsti papildomu dviejų mėnesių laikotarpiu, jeigu Komisija pageidautų papildomos informacijos. Tas papildomas laikotarpis prasideda kitą dieną po to, kai gaunama visa informacija. Pirminis dviejų mėnesių laikotarpis taip pat gali būti pratęstas, jeigu tam pritaria Komisija ir reguliavimo institucija.

Jeigu prašoma informacija nepateikiama per prašyme nurodytą laikotarpį, pranešimas laikomas atšauktu, išskyrus tuos atvejus, kai Komisijai ir reguliavimo institucijai sutikus dar nepasibaigęs minėtas laikotarpis pratęsiamas arba kai reguliavimo institucija tinkamai pagrįstu pareiškimu informuoja Komisiją, kad jos nuomone pranešimas yra išsamus.

Reguliavimo institucija per vieno mėnesio laikotarpį įvykdo Komisijos sprendimą iš dalies pakeisti ar atšaukti sprendimą padaryti išimtį ir atitinkamai apie tai informuoja Komisiją.

Komisija užtikrina komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos konfidencialumą.

Komisijos pritarimas sprendimui padaryti išimtį nustoja galioti po dvejų metų nuo jo priėmimo, jeigu iki to laiko nepradedama infrastruktūros statyba, ir po penkerių metų nuo jo priėmimo, jeigu iki to laiko infrastruktūra nepradedama eksploatuoti.

9. Komisija gali priimti šio straipsnio 1 dalyje nustatytų sąlygų taikymo gaires ir nustatyti šio straipsnio 3, 5, 7 ir 8 dalių taikymo tvarką. Šios priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, tvirtinamos pagal 50 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.

36 straipsnis

Rinkos atvėrimas ir abipusiškumas

1. Valstybės narės užtikrina, kad reikalavimus atitinkančiais vartotojais būtų:

a) iki 2004 m. liepos 1 d. — reikalavimus atitinkantys vartotojai, kaip nurodyta 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/30/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrų taisyklių [1] 18 straipsnyje. Kiekvienais metais ne vėliau kaip sausio 31 d. valstybės narės paskelbia kriterijus, kuriais remiantis nustatoma, ar vartotojai atitinka reikalavimus;

b) nuo 2004 m. liepos 1 d. — visi ne namų ūkio vartotojai;

c) nuo 2007 m. liepos 1 d. — visi vartotojai.

2. Siekiant išvengti pusiausvyros sutrikimo atveriant dujų rinkas:

a) nedraudžiama sudaryti tiekimo sutartis su kitos valstybės narės sistemai priklausančiu reikalavimus atitinkančiu vartotoju, jei abiejose susijusiose sistemoje jis laikomas reikalavimus atitinkančiu vartotoju; ir

b) kai atsisakoma sudaryti a punkte aprašytą sandorį dėl to, kad vartotojas tik vienoje iš dviejų sistemų yra laikomas reikalavimus atitinkančiu vartotoju, Komisija, atsižvelgdama į padėtį rinkoje ir bendrus interesus, valstybės narės, kurioje yra viena iš dviejų sistemų, prašymu gali įpareigoti atsisakiusią sudaryti sandorį šalį vykdyti prašomą tiekimą.

37 straipsnis

Tiesioginiai vamzdynai

1. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių, kad sudarytų sąlygas:

a) jų teritorijoje įsisteigusioms gamtinių dujų įmonėms tiesioginiu vamzdynu vykdyti tiekimą reikalavimus atitinkantiems vartotojams; ir

b) jų teritorijoje esančiam bet kuriam tokiam reikalavimus atitinkančiam vartotojui gauti iš gamtinių dujų įmonių dujas tiesioginiu vamzdynu.

2. Kai tiesioginiams vamzdynams statyti ar eksploatuoti reikalingas leidimas (pvz., licencija, leidimas, koncesija, sutikimas ar patvirtinimas), valstybės narės ar bet kuri jų paskirta kompetentinga valdžios institucija nustato leidimų statyti ar eksploatuoti tokius vamzdynus jų teritorijoje išdavimo kriterijus. Šie kriterijai turi būti objektyvūs, skaidrūs ir nediskriminaciniai.

3. Valstybės narės gali leisti statyti tiesioginį vamzdyną, jeigu buvo atsisakyta suteikti teisę naudotis sistema remiantis 34 straipsniu arba buvo pradėta ginčo sprendimo procedūra pagal 40 straipsnį.

VIII SKYRIUS

Nacionalinės reguliavimo institucijos

38 straipsnis

Reguliavimo institucijų paskyrimas ir nepriklausomumas

1. Kiekviena valstybė narė paskiria vieną nacionalinę reguliavimo instituciją nacionaliniu lygmeniu.

2. Šio straipsnio 1 dalis nekliudo valstybėse narėse paskirti kitas reguliavimo institucijas regionų lygmeniu, jeigu Agentūros Reguliavimo valdyboje yra vienas vyresnysis atstovas atstovavimo ir ryšių palaikymo Bendrijos lygmeniu tikslais laikantis Reglamento (EB) Nr. …/2009 13 straipsnio 1 dalies.

3. Nukrypstant nuo šio straipsnio 1 dalies, valstybė narė gali paskirti reguliavimo institucijas, skirtas mažoms sistemoms geografiškai atskirtame regione, kurio suvartotas kiekis 2008 m. sudarė mažiau kaip 3 % bendro valstybėje narėje, kuriai šis regionas priklauso, suvartoto kiekio. Ši leidžianti nukrypti nuostata nekliudo paskirti vieną vyresnįjį atstovą atstovavimo ir ryšių palaikymo Bendrijos lygmeniu tikslais Agentūros Reguliavimo valdyboje laikantis Reglamento (EB) Nr. …/2009 13 straipsnio 1 dalies.

4. Valstybės narės garantuoja reguliavimo institucijos nepriklausomumą ir užtikrina, kad ji nešališkai ir skaidriai naudotųsi savo įgaliojimais. Šiuo tikslu valstybės narės užtikrina, kad reguliavimo institucija, vykdydama jai šia direktyva ir susijusiais teisės aktais nustatytas reguliavimo užduotis:

a) būtų teisiškai atskirta ir funkciniu atžvilgiu nepriklausoma nuo kito viešojo ar privačiojo subjekto:

b) užtikrintų, kad jos personalas ir už jos valdymą atsakingi asmenys:

i) veiktų nepriklausomai nuo visų rinkos interesų: ir

ii) vykdydami reguliavimo užduotis, nesiektų gauti jokios vyriausybės arba kito viešojo ar privačiojo subjekto tiesioginių nurodymų ir jų nevykdytų. Šis reikalavimas neturi įtakos atitinkamam glaudžiam bendradarbiavimui su kitomis atitinkamomis nacionalinėmis valdžios institucijomis ar vyriausybės pateiktoms bendrosioms politinėms gairėms, nesusijusioms su reguliavimo įgaliojimais ir pareigomis pagal 40 straipsnį.

[1] OL L 204, 1998 7 21, p. 1.

5. Siekdamos apsaugoti reguliavimo institucijos nepriklausomumą, valstybės narės pirmiausia užtikrina, kad:

a) reguliavimo institucija galėtų priimti savarankiškus sprendimus, nepriklausomai nuo jokio politinio organo, ir savarankiškai įgyvendintų biudžetą bei turėtų pakankamai žmogiškųjų ir finansinių išteklių savo pareigoms vykdyti;

b) reguliavimo institucijos aukščiausia vadovybė būtų skiriama bent penkerių metų laikotarpiui, ir per tą laikotarpį ją galima būtų atleisti tik tuo atveju, jeigu ji nebeatitinka šiame straipsnyje nustatytų sąlygų arba padaro sunkų nusižengimą pagal nacionalinę teisę.

39 straipsnis

Reguliavimo institucijos bendrieji tikslai

Vykdydama šioje direktyvoje nurodytas reguliavimo užduotis, reguliavimo institucija, atsižvelgdama į 40 straipsnyje nustatytas savo pareigas ir įgaliojimus, glaudžiai konsultuodamasi su kitomis atitinkamomis nacionalinėmis valdžios institucijomis ir nepažeisdama jų kompetencijos, imasi visų pagrįstų priemonių siekdama šių tikslų:

a) glaudžiai bendradarbiaujant su Agentūra, kitų valstybių narių reguliavimo institucijomis ir Komisija skatinti konkurencingos, saugios ir aplinką tausojančios gamtinių dujų vidaus rinkos kūrimą Bendrijoje ir veiksmingą rinkos atvėrimą visiems Bendrijos vartotojams ir tiekėjams;

b) siekiant a punkte nurodytų tikslų, plėtoti konkurencingas ir tinkamai veikiančias regionines rinkas Bendrijoje;

c) panaikinti prekybos gamtinėmis dujomis tarp valstybių narių apribojimus, įskaitant reikiamų tarpvalstybinio perdavimo pajėgumų plėtrą, kad būtų patenkinta paklausa ir didinama nacionalinių rinkų integracija, kuri gali sudaryti palankesnes sąlygas gamtinių dujų srautų perdavimui Bendrijoje;

d) skatinti saugių, patikimų ir efektyvių nediskriminacinių sistemų plėtrą bei pakankamumą;

e) sudaryti palankesnes sąlygas naujų gavybos pajėgumų prieigai prie tinklo, visų pirma pašalinant kliūtis, kurios galėtų sutrukdyti naujiems rinkos dalyviams suteikti prieigą prie tinklo;

f) siekiant didinti sistemos efektyvumą ir skatinti rinkos integraciją, užtikrinti, kad sistemos operatoriams ir sistemos naudotojams būtų suteiktos tinkamos paskatos trumpalaikiu ir ilgalaikiu laikotarpiu;

g) užtikrinti efektyvų savo nacionalinių rinkų veikimą bei skatinti veiksmingą konkurenciją ir vartotojų apsaugą;

h) prisidėti siekiant viešųjų paslaugų teikimo gamtinių dujų sektoriuje aukštų standartų, pažeidžiamų vartotojų apsaugos ir I priede nustatytų vartotojų apsaugos priemonių veiksmingumo.

40 straipsnis

Reguliavimo institucijos pareigos ir įgaliojimai

1. Reguliavimo institucijos pareigos yra šios:

a) užtikrinti, kad perdavimo ir skirstymo sistemos operatoriai bei, prireikus, sistemų savininkai, taip pat visos gamtinių dujų įmonės laikytųsi pagal šią direktyvą ir kitus atitinkamus Bendrijos teisės aktus nustatytų įpareigojimų, įskaitant tuos, kurie susiję su tarpvalstybiniais klausimais;

b) bendradarbiauti su atitinkamų valstybių narių reguliavimo institucija ar institucijomis tarpvalstybiniais klausimais;

c) laikytis visų atitinkamų teisiškai privalomų Agentūros ir Komisijos sprendimų bei juos vykdyti;

d) kasmet teikti savo veiklos ir pareigų vykdymo ataskaitą atitinkamoms valstybių narių valdžios institucijoms, Agentūrai ir Komisijai. Tokiose ataskaitose nurodomi veiksmai, kurių imtasi kiekvienai iš šiame straipsnyje išvardytų užduočių vykdyti, ir gauti rezultatai;

e) užtikrinti, kad nebūtų perdavimo, skirstymo, laikymo, SGD ir tiekimo veiklos kryžminio subsidijavimo;

f) stebėti perdavimo sistemos operatorių investicijų planus ir savo metinėje ataskaitoje juos įvertinti atsižvelgiant į tai, ar jie atitinka neprivalomą visos Bendrijos 10 metų tinklo plėtros planą, nurodytą Reglamento (EB) Nr. …/2009 8 straipsnio 3 dalies b punkte;

g) stebėti, ar laikomasi tinklo saugumo ir patikimumo taisyklių, bei stebėti tinklo paslaugų kokybei taikomus standartus ir reikalavimus;

h) stebėti veiklos skaidrumo lygį ir užtikrinti, kad gamtinių dujų įmonės laikytųsi skaidrumo įsipareigojimų;

i) stebėti rinkos atvėrimo ir konkurencijos didmeninėje bei mažmeninėje prekyboje mastą, įskaitant gamtinių dujų biržas, namų ūkio vartotojams taikomas kainas, tiekėją pakeitusių vartotojų procentinę dalį, nuo tinklo atjungtų vartotojų procentinę dalį, namų ūkio vartotojų pateiktus skundus ir visus konkurencijos iškraipymo ar apribojimo atvejus, įskaitant visos svarbios informacijos teikimą ir atitinkamų konkurencijos institucijų informavimą apie visus svarbius atvejus;

j) stebėti, per kiek laiko perdavimo ir skirstymo sistemos operatoriai sujungia vamzdynus ir atlieka remonto darbus;

k) stebėti, kaip laikomasi 32 straipsnyje nustatytų sąlygų, kuriomis suteikiama teisė naudotis saugyklomis, dujų laikymo vamzdynuose paslaugomis ir kitomis papildomomis paslaugomis, ir tas sąlygas peržiūrėti. Tuo atveju, jei teisės naudotis saugyklomis tvarka nustatoma pagal 32 straipsnio 3 dalį, ši užduotis neapima tarifų peržiūros;

l) bent kartą per metus skelbti rekomendacijas dėl tiekimo tarifų atitikties 3 straipsniui;

m) užtikrinti galimybę naudotis duomenimis apie vartotojų suvartotas dujas, tokių duomenų teikimą suderinta forma nacionaliniu lygmeniu neprivalomo naudojimo tikslais ir galimybės naudotis duomenimis suteikimą pagal I priedo h punktą;

n) stebėti, kaip įgyvendinamos taisyklės, susijusios su perdavimo sistemos operatorių, skirstymo sistemos operatorių, tiekėjų, vartotojų ir kitų rinkos dalyvių vaidmenimis bei pareigomis, pagal Reglamento (EB) Nr. …/2009 nuostatas;

o) stebėti, ar teisingai taikomi kriterijai, pagal kuriuos nustatoma, ar tam tikrai saugyklai taikoma 32 straipsnio 3 arba 4 dalis; ir

p) stebėti 45 straipsnyje nurodytų apsaugos priemonių įgyvendinimą.

2. 1 dalyje nustatytas stebėsenos pareigas gali vykdyti kitos valdžios institucijos nei reguliavimo institucija, jei valstybė narė yra taip nustačiusi. Tokiu atveju turi būti nedelsiant sudaryta galimybė reguliavimo institucijai naudotis atlikus tokią stebėseną gauta informacija.

Reguliavimo institucija, vykdydama 1 dalyje nustatytas pareigas, atitinkamai konsultuojasi su perdavimo sistemos operatoriais ir atitinkamai glaudžiai bendradarbiauja su kitomis atitinkamomis nacionalinėmis valdžios institucijomis, išsaugodama jų nepriklausomumą, nedarydama įtakos jų specialiai kompetencijai ir laikydamasi geresnio reglamentavimo principų.

Reguliavimo institucijos ar Agentūros pagal šią direktyvą duotas pritarimas nedaro įtakos jokiam deramai pagrįstam reguliavimo institucijos būsimam naudojimuisi savo įgaliojimais pagal šį straipsnį ar kitų atitinkamų institucijų ar Komisijos nustatytoms sankcijoms.

3. Kai pagal 14 straipsnį paskiriamas nepriklausomas sistemos operatorius, be šio straipsnio 1 dalyje jai pavestų pareigų, reguliavimo institucija taip pat:

a) stebi, ar perdavimo sistemos savininkas ir nepriklausomas sistemos operatorius vykdo savo įpareigojimus pagal šį straipsnį, ir skiria sankcijas už įpareigojimų nevykdymą pagal 4 dalies d punktą;

b) stebi nepriklausomo sistemos operatoriaus ir perdavimo sistemos savininko ryšius ir bendradarbiavimą, siekdama užtikrinti, kad nepriklausomas sistemos operatorius vykdytų savo įpareigojimus, ir visų pirma tvirtina sutartis bei vykdo nepriklausomo sistemos operatoriaus ir perdavimo sistemos savininko ginčų sprendimo institucijos funkcijas, kai bet kuri iš šalių pateikia skundą pagal 9 dalį;

c) nepažeisdama 14 straipsnio 2 dalies c punkte nustatytos tvarkos, pirmajame 10 metų tinklo plėtros plane patvirtina investicijų planus ir daugiametį tinklo plėtros planą, kurį kasmet teikia nepriklausomas sistemos operatorius;

d) užtikrina, kad į nepriklausomo sistemos operatoriaus renkamų mokesčių už prieigą prie tinklo tarifus būtų įskaičiuotas tinkamas atlygis tinklo savininkui ar tinklo savininkams už tinklo turtą ir bet kokias naujas investicijas į jį, su sąlyga, kad taikomi ekonomiški ir efektyvūs tarifai; ir

e) turi įgaliojimus atlikti patikrinimus, taip pat iš anksto apie juos nepranešus, perdavimo sistemos savininko ir nepriklausomo sistemos operatoriaus patalpose.

4. Valstybės narės užtikrina, kad reguliavimo institucijoms būtų suteikti įgaliojimai, kuriais naudodamosi jos galėtų efektyviai ir operatyviai vykdyti 1, 3 ir 6 dalyse nurodytas pareigas. Siekiant šio tikslo, reguliavimo institucija turi bent šiuos įgaliojimus:

a) priimti privalomus spendimus dėl gamtinių dujų įmonių;

b) atlikti dujų rinkų veikimo tyrimą ir nuspręsti, kokių reikia imtis būtinų ir proporcingų priemonių veiksmingai konkurencijai skatinti bei tinkamam rinkos veikimui užtikrinti, bei nustatyti šias priemones. Tam tikrais atvejais reguliavimo institucija, atlikdama su konkurencijos teise susijusį tyrimą, taip pat turi įgaliojimus bendradarbiauti su nacionaline konkurencijos institucija arba Komisija;

c) prašyti, kad gamtinių dujų įmonės pateiktų visą informaciją, būtiną jos užduotims atlikti;

d) pagal šią direktyvą arba bet kokį atitinkamą teisiškai privalomą reguliavimo institucijos ar Agentūros sprendimą nustatytų įpareigojimų nevykdančioms gamtinių dujų įmonėms skirti veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankcijas arba pasiūlyti kompetentingam teismui skirti tokias sankcijas. Tai apima įgaliojimą atitinkamai perdavimo sistemos operatoriui skirti arba siūlyti skirti jam sankcijas, kurios sudaro iki 10 % metinės perdavimo sistemos operatoriaus apyvartos, arba vertikalios integracijos įmonei skirti arba siūlyti skirti jai sankcijas, kurios sudaro iki 10 % metinės vertikalios integracijos įmonės apyvartos, tuo atveju, kai jie nesilaiko atitinkamų įpareigojimų pagal šią direktyvą; ir

e) turi tinkamas teises atlikti tyrimus ir reikiamus įgaliojimus rengti nurodymus, kaip spręsti ginčus pagal 9 ir 10 dalis.

5. Kai pagal IV skyrių paskiriamas perdavimo sistemos operatorius, be šio straipsnio 1 ir 4 dalyse jai pavestų pareigų ir įgaliojimų, reguliavimo institucijai skiriamos bent šios pareigos ir suteikiami bent šie įgaliojimai:

a) skirti sankcijas pagal 4 dalies d punktą už diskriminacinį elgesį vertikalios integracijos įmonės naudai;

b) stebėti perdavimo sistemos operatoriaus ir vertikalios integracijos įmonės ryšius, siekiant užtikrinti, kad perdavimo sistemos operatorius vykdytų savo įpareigojimus;

c) vykdyti vertikalios integracijos įmonės ir perdavimo sistemos operatoriaus ginčų sprendimo institucijos funkcijas, kai bet kuri iš šalių pateikia skundą pagal 9 dalį;

d) stebėti vertikalios integracijos įmonės ir perdavimo sistemos operatoriaus komercinius ir finansinius ryšius, įskaitant paskolas;

e) tvirtinti visus vertikalios integracijos įmonės ir perdavimo sistemos operatoriaus komercinius ir finansinius susitarimus su sąlyga, kad jie atitinka rinkos sąlygas;

f) gavus pranešimą iš už atitikties programos priežiūrą atsakingo pareigūno pagal 21 straipsnio 4 dalį, reikalauti iš vertikalios integracijos įmonės pateisinančių įrodymų. Teisinantis visų pirma turi būti pateikti įrodymai apie tai, kad nebuvo jokio diskriminacinio elgesio, kuris buvo naudingas vertikalios integracijos įmonei, atvejo;

g) atlikti patikrinimus, taip pat iš anksto apie juos nepranešus, vertikalios integracijos įmonės ir perdavimo sistemos operatoriaus patalpose; ir

h) paskirti visas arba tam tikras perdavimo sistemos operatoriaus užduotis pagal 14 straipsnį paskirtam nepriklausomam sistemos operatoriui, jei perdavimo sistemos operatorius nuolat nesilaiko savo įpareigojimų pagal šią direktyvą, visų pirma dažno diskriminacinio elgesio vertikalios integracijos įmonės naudai atveju.

6. Reguliavimo institucijos atsako už tai, kad prieš joms įsigaliojant būtų nustatytos ar patvirtintos bent tos metodikos, pagal kurias apskaičiuojamos ar nustatomos sąlygos, susijusios su:

a) prijungimu ir prieiga prie nacionalinių tinklų, įskaitant perdavimo bei skirstymo tarifus, taip pat su sąlygomis ir tarifais, kuriais suteikiama prieiga prie SGD įrenginių. Taikant šiuos tarifus ar metodikas turi būti sudaromos galimybės būtinas investicijas į tinklus ir SGD įrenginius vykdyti tokiu būdu, kad šios investicijos užtikrintų tinklų ir SGD įrenginių perspektyvumą;

b) balansavimo paslaugų teikimu.

7. Nustatydamos ar tvirtindamos tarifus arba metodikas, reguliavimo institucijos užtikrina, kad perdavimo ir skirstymo sistemos operatoriams būtų suteiktos tinkamos paskatos trumpalaikiu ir ilgalaikiu laikotarpiu didinti energijos vartojimo efektyvumą, skatinti rinkos integraciją ir tiekimo saugumą bei remti susijusius mokslinius tyrimus.

8. Reguliavimo institucijoms suteikiami įgaliojimai reikalauti, kad perdavimo, laikymo, SGD ir skirstymo sistemos operatoriai prireikus pakeistų sąlygas, įskaitant šiame straipsnyje nurodytus tarifus ir metodikas, siekiant užtikrinti, kad jie būtų proporcingi ir taikomi nediskriminaciniu būdu. Tuo atveju, jei teisės naudotis saugyklomis tvarka nustatoma pagal 32 straipsnio 3 dalį, ši užduotis neapima tarifų keitimo.

9. Bet kuri šalis, turinti nusiskundimų perdavimo, laikymo, SGD sistemos ar skirstymo sistemos operatoriaus veiksmais, susijusiais su 1–8 dalyse nurodytais klausimais, gali pateikti skundą reguliavimo institucijai, kuri, veikdama kaip ginčų sprendimo institucija, priima sprendimą per dviejų mėnesių laikotarpį nuo skundo gavimo dienos. Jei reguliavimo institucijoms reikia papildomos informacijos, šis laikotarpis gali būti pratęstas dviem mėnesiais. Šį pratęstą laikotarpį galima dar pratęsti, jei su tuo sutinka skundą pateikusi šalis. Reguliavimo institucijos sprendimas yra privalomas, nebent ir kol jis panaikinamas apeliacine tvarka.

10. Šalis, kurios atžvilgiu priimtas sprendimas ir kuri turi teisę pateikti skundą, susijusį su sprendimu dėl pagal šį straipsnį priimtų metodikų, arba kai reguliavimo institucija privalo konsultuotis — dėl pasiūlytų metodikų, ne vėliau kaip per du mėnesius arba per valstybių narių nustatytą trumpesnį laikotarpį nuo sprendimo ar sprendimo pasiūlymo paskelbimo dienos, pateikia skundą dėl sprendimo peržiūrėjimo. Toks skundas nesustabdo sprendimo įgyvendinimo.

11. Valstybės narės sukuria tinkamus ir efektyvius reguliavimo, kontrolės ir skaidrumo mechanizmus, kad būtų išvengta piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi, ypač kai tai kenkia vartotojų interesams, ir agresyvaus elgesio. Nustatant šiuos mechanizmus atsižvelgiama į Sutarties, ypač į jos 82 straipsnio, nuostatas.

12. Valstybės narės užtikrina, kad būtų imtasi tinkamų priemonių, įskaitant patraukimą atsakomybėn administracine ar baudžiamąja tvarka pagal jų nacionalinę teisę, prieš atsakingus fizinius ar juridinius asmenis, nesilaikančius šia direktyva nustatytų konfidencialumo taisyklių.

13. 9 ir 10 dalyse nurodyti skundai nedaro įtakos teisei paduoti apeliaciją pagal Bendrijos ir (arba) nacionalinę teisę.

14. Reguliavimo institucijų priimti sprendimai turi būti motyvuoti ir pagrįsti, kad būtų galima atlikti teisminę peržiūrą.

15. Valstybės narės užtikrina, kad nacionaliniu lygmeniu veiktų tinkami mechanizmai, kuriuos taikant šalis, kurios atžvilgiu reguliavimo institucija priima sprendimą, turėtų teisę paduoti apeliaciją nuo suinteresuotų šalių nepriklausomai institucijai.

41 straipsnis

Tarpvalstybinių klausimų reguliavimo tvarka

1. Reguliavimo institucijos glaudžiai konsultuojasi ir bendradarbiauja tarpusavyje, taip pat teikia viena kitai ir Agentūrai visą informaciją, būtiną jų užduotims pagal šią direktyvą vykdyti. Keičiantis informacija, informaciją gaunanti institucija užtikrina tokio paties lygio konfidencialumą, kurio reikalaujama iš ją teikiančios institucijos.

2. Reguliavimo institucijos bendradarbiauja bent regionų lygmeniu, kad būtų skatinama rengti eksploatacines priemones, skirtas sudaryti sąlygas optimaliai valdyti tinklą, skatinami bendros dujų biržos ir tarpvalstybinių pajėgumų paskirstymas ir sudaromos sąlygos būtiniausiam nacionalinių perdavimo sistemų sujungimo pajėgumų, įskaitant naujus jungiamuosius vamzdynus, lygiui užtikrinti regione ir tarp regionų siekiant sudaryti galimybes plėtoti veiksmingą konkurenciją ir gerinti tiekimo saugumą.

3. 2 dalyje nurodyti veiksmai vykdomi atitinkamai glaudžiai konsultuojantis su kitomis atitinkamomis nacionalinėmis valdžios institucijomis ir nedarant įtakos jų specialiai kompetencijai.

4. Komisija gali patvirtinti gaires, kokiu mastu reguliavimo institucijos turi bendradarbiauti tarpusavyje ir su Agentūra. Šios priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, tvirtinamos pagal 50 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.

42 straipsnis

Gairių laikymasis

1. Nacionalinė reguliavimo institucija ir Komisija gali prašyti, kad Agentūra pateiktų nuomonę, ar reguliavimo institucijos priimtas sprendimas atitinka šioje direktyvoje arba Reglamente (EB) Nr. …/2009 nurodytas gaires.

2. Agentūra per keturis mėnesius nuo prašymo gavimo datos pateikia atitinkamai nuomonę reguliavimo institucijai, paprašiusiai pateikti nuomonę, arba Komisijai ir reguliavimo institucijai, priėmusiai atitinkamą sprendimą.

3. Jei sprendimą priėmusi reguliavimo institucija neatsižvelgia į Agentūros nuomonę per keturis mėnesius nuo tos nuomonės gavimo dienos, Agentūra atitinkamai apie tai praneša Komisijai.

4. Jeigu reguliavimo institucija mano, kad kitos reguliavimo institucijos priimtas sprendimas dėl tarpvalstybinės prekybos neatitinka šioje direktyvoje arba Reglamente (EB) Nr. …/2009 nurodytų gairių, per du mėnesius nuo to sprendimo priėmimo dienos ji gali pranešti apie tai Komisijai.

5. Jeigu Komisija per du mėnesius nuo Agentūros pranešimo pagal 3 dalį arba reguliavimo institucijos pranešimo pagal 4 dalį gavimo dienos ar savo iniciatyva per tris mėnesius nuo sprendimo priėmimo dienos nustato, kad dėl reguliavimo institucijos priimto sprendimo kyla pagrįstų abejonių, ar toks sprendimas atitinka šioje direktyvoje arba Reglamente (EB) Nr. …/2009 nurodytas gaires, Komisija gali nuspręsti toliau nagrinėti atvejį. Tokiu atveju Komisija paprašo reguliavimo institucijos ir procedūros, vykstančios reguliavimo institucijoje, šalių pateikti pastabas.

6. Jei Komisija nusprendžia toliau nagrinėti atvejį, per keturis mėnesius nuo tokio sprendimo dienos ji priima galutinį sprendimą:

a) neprieštarauti reguliavimo institucijos priimtam sprendimui; arba

b) pareikalauti, kad atitinkama reguliavimo institucija atšauktų savo sprendimą, remiantis tuo, kad nesilaikyta gairių.

7. Jei Komisija per atitinkamai 5 ir 6 dalyse nustatytus laikotarpius nenusprendžia toliau nagrinėti atvejo arba nepriima galutinio sprendimo, laikoma, kad ji neprieštarauja reguliavimo institucijos priimtam sprendimui.

8. Reguliavimo institucija per du mėnesius įvykdo Komisijos sprendimą atšaukti savo sprendimą ir atitinkamai apie tai informuoja Komisiją.

9. Komisija gali priimti gaires, nustatančias išsamią tvarką, kurios reguliavimo institucijos, Agentūra ir Komisija turi laikytis nustatydamos, ar reguliavimo institucijų priimti sprendimai atitinka šiame straipsnyje nurodytas gaires. Šios priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, tvirtinamos pagal 50 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.

43 straipsnis

Duomenų saugojimas

1. Valstybės narės reikalauja, kad tiekimo įmonės bent penkerius metus saugotų ir nacionalinėms valdžios institucijoms, įskaitant reguliavimo instituciją, nacionalines konkurencijos institucijas, bei Komisijai jų užduotims vykdyti pateiktų visų sandorių, sudarytų su didmeniniais vartotojais ir perdavimo sistemos operatoriais, taip pat su laikymo bei SGD operatoriais pagal dujų tiekimo sutartis ir dujų rinkos išvestines finansines priemones, atitinkamus duomenis.

2. Duomenis sudaro išsamūs atitinkamų sandorių duomenys, t. y. trukmė, pristatymo ir apmokėjimo taisyklės, kiekis, vykdymo datos ir terminai, sandorio kainos, atitinkamo didmeninio vartotojo identifikavimo priemonės, taip pat konkreti informacija apie visas neįvykdytas dujų tiekimo sutartis ir dujų rinkos išvestines finansines priemones.

3. Reguliavimo institucija gali nuspręsti tam tikrą šios informacijos dalį pateikti rinkos dalyviams, su sąlyga, kad komerciniu požiūriu neskelbtina informacija apie atskirus rinkos dalyvius ar atskirus sandorius nebus atskleista. Ši dalis netaikoma informacijai apie finansines priemones, kurioms taikoma Direktyva 2004/39/EB.

4. Siekdama užtikrinti vienodą šio straipsnio taikymą, Komisija gali patvirtinti gaires, kuriose apibrėžiami duomenų saugojimo metodai ir priemonės, taip pat saugomų duomenų forma ir turinys. Šios priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, tvirtinamos pagal 50 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.

5. Su dujų rinkos išvestinėmis finansinėmis priemonėmis susijusiems sandoriams, kuriuos tiekimo įmonės sudaro su didmeniniais vartotojais ir perdavimo sistemos operatoriais, taip pat su laikymo bei SGD operatoriais, šis straipsnis taikomas tik tada, kai Komisija patvirtina 4 dalyje nurodytas gaires.

6. Šio straipsnio nuostatomis 1 dalyje nurodytų valdžios institucijų atžvilgiu nenustatoma papildomų įpareigojimų subjektams, kuriems taikoma Direktyva 2004/39/EB.

7. Jei 1 dalyje nurodytoms valdžios institucijoms reikia susipažinti su subjektų, kuriems taikoma Direktyva 2004/39/EB, saugomais duomenimis, pagal šią direktyvą atsakingos valdžios institucijos pateikia joms prašomus duomenis.

IX SKYRIUS

Mažmeninės rinkos

44 straipsnis

Mažmeninės rinkos

Siekdamos sudaryti palankesnes sąlygas gerai veikiančių ir skaidrių mažmeninių rinkų formavimuisi Bendrijoje, valstybės narės užtikrina, kad perdavimo sistemos operatorių, skirstymo sistemos operatorių, tiekimo įmonių, vartotojų ir, prireikus, kitų rinkos dalyvių funkcijos bei pareigos būtų apibrėžtos atsižvelgiant į sutarčių sąlygas, įsipareigojimus vartotojams, keitimosi duomenimis ir atsiskaitymo taisykles, duomenų nuosavybę ir įsipareigojimą pateikti skaitiklių rodmenis.

Šios taisyklės turi būti paviešintos, jomis siekiama vartotojams ir tiekėjams sudaryti palankesnes prieigos prie tinklų sąlygas ir jas turi peržiūrėti reguliavimo institucijos ar kitos atitinkamos nacionalinės valdžios institucijos.

X SKYRIUS

Baigiamosios nuostatos

45 straipsnis

Apsaugos priemonės

1. Staiga įvykus energijos rinkos krizei ar iškilus grėsmei asmenų fizinei saugai ar saugumui, arba aparatūros ar įrenginių arba sistemos vientisumo saugumui, valstybė narė gali imtis būtinų laikinų apsaugos priemonių.

2. Tokios priemonės kuo mažiau trikdo vidaus rinkos veikimą ir nėra taikomos platesniu mastu nei būtina staiga kilusiems sunkumams įveikti.

3. Atitinkama valstybė narė apie šias priemones nedelsdama praneša kitoms valstybėms narėms ir Komisijai, kuri gali nuspręsti, kad ta valstybė narė turi iš dalies pakeisti ar panaikinti tokias priemones, jeigu jos iškreipia konkurenciją ir neigiamai veikia prekybą tokiu būdu, kuris neatitinka bendrų interesų.

46 straipsnis

Vienodos sąlygos

1. Priemonės, kurių valstybės narės gali imtis pagal šią direktyvą, kad užtikrintų vienodas sąlygas, turi būti suderinamos su Sutartimi, visų pirma su jos 30 straipsnio nuostatomis, ir su Bendrijos teisės aktais.

2. 1 dalyje nurodytos priemonės turi būti proporcingos, nediskriminacinės ir skaidrios. Šios priemonės gali būti įgyvendinamos tik pranešus apie jas Komisijai ir gavus jos pritarimą.

3. Komisija atsako į 2 dalyje nurodytą pranešimą per du mėnesius nuo pranešimo gavimo dienos. Tas laikotarpis prasideda kitą dieną po to, kai gaunama visa informacija. Jei per šį dviejų mėnesių laikotarpį Komisija nesiėmė veiksmų, laikoma, kad ji neprieštarauja priemonėms, apie kurias buvo pranešta.

47 straipsnis

Leidžiančios nukrypti nuostatos, susijusios su „imk arba mokėk“ įsipareigojimais

1. Jei gamtinių dujų įmonė susiduria arba mano, kad gali susidurti su dideliais ekonominiais ir finansiniais sunkumais, kylančiais iš „imk arba mokėk“ įsipareigojimų, prisiimtų pagal vieną ar kelias dujų pirkimo sutartis, ji atitinkamai valstybei narei arba paskirtai kompetentingai valdžios institucijai gali pateikti prašymą laikinai taikyti nuo 31 straipsnio leidžiančią nukrypti nuostatą. Prašymai, valstybių narių pasirinkimu, pateikiami kiekvienu konkrečiu atveju prieš atsisakant ar atsisakius suteikti prieigą prie sistemos. Valstybės narės taip pat gali leisti gamtinių dujų įmonei pačiai nuspręsti, ar pateikti prašymą prieš atsisakant ar atsisakius suteikti prieigą prie sistemos. Kai gamtinių dujų įmonė atsisako suteikti prieigą, prašymas paduodamas nedelsiant. Prie prašymo pridedama visa svarbi informacija apie problemos pobūdį ir mastą bei gamtinių dujų įmonės įdėtas pastangas siekiant išspręsti šią problemą.

Jeigu nėra pagrįstų alternatyvių sprendimų ir atsižvelgiant į 3 dalį, valstybė narė ar paskirta kompetentinga valdžios institucija gali nuspręsti suteikti teisę taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą.

2. Valstybė narė arba paskirta kompetentinga valdžios institucija nedelsdama praneša Komisijai apie sprendimą suteikti teisę taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą, pateikdama ir visą svarbią informaciją apie šią leidžiančią nukrypti nuostatą. Ši informacija Komisijai gali būti pateikiama apibendrinta forma, leidžiančia Komisijai priimti pagrįstą sprendimą. Per aštuonias savaites nuo šio pranešimo gavimo dienos Komisija gali paprašyti, kad atitinkama valstybė narė ar paskirta kompetentinga valdžios institucija iš dalies pakeistų ar atšauktų sprendimą suteikti teisę taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą.

Jei atitinkama valstybė narė ar paskirta kompetentinga valdžios institucija neįvykdo šio prašymo per keturias savaites, galutinis sprendimas operatyviai priimamas pagal 50 straipsnio 2 dalyje nurodytą patariamąją procedūrą.

Komisija užtikrina komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos konfidencialumą.

3. Priimdama sprendimus dėl 1 dalyje nurodytos leidžiančios nukrypti nuostatos taikymo, valstybė narė ar paskirta kompetentinga valdžios institucija bei Komisija visų pirma atsižvelgia į šiuos kriterijus:

a) tikslą sukurti konkurencinę dujų rinką;

b) būtinybę užtikrinti viešųjų paslaugų teikimo įpareigojimų vykdymą ir garantuoti tiekimo saugumą;

c) gamtinių dujų įmonės padėtį dujų rinkoje ir į faktinę konkurencijos padėtį šioje rinkoje;

d) ekonominių ir finansinių sunkumų, su kuriais susiduria gamtinių dujų įmonės ir perdavimo įmonės arba reikalavimus atitinkantys vartotojai, dydį;

e) atitinkamos sutarties ar sutarčių pasirašymo datą ir sąlygas, įskaitant tai, kiek jos palankios pokyčiams rinkoje;

f) pastangas rasti problemos sprendimo būdą;

g) įmonės sugebėjimą atitinkamų „imk arba mokėk“ įsipareigojimų prisiėmimo metu numatyti šių didelių sunkumų atsiradimo tikimybę, atsižvelgiant į šios direktyvos nuostatas;

h) sistemos sujungimo su kitomis sistemomis lygį ir šių sistemų sąveikos laipsnį; ir

i) poveikį, kurį teisės taikyti tokią leidžiančią nukrypti nuostatą suteikimas galėtų turėti šios direktyvos teisingam taikymui, kad gamtinių dujų vidaus rinka veiktų sklandžiai.

Dėl sprendimo, susijusio su prašymu taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą dėl „imk arba mokėk“ sutarčių, sudarytų iki … (*), neturėtų susiklostyti padėtis, kurioje neįmanoma rasti alternatyvių ekonomiškai perspektyvių realizavimo rinkų. Bet kuriuo atveju laikoma, kad didelių sunkumų nėra, jei gamtinių dujų pardavimas nesumažėja iki lygio, mažesnio už minimalias realizavimo garantijas, numatytas „imk arba mokėk“ dujų pirkimo sutartyse, arba jei atitinkamą „imk arba mokėk“ dujų pirkimo sutartį galima patikslinti arba gamtinių dujų įmonė gali rasti alternatyvių realizavimo rinkų.

4. Gamtinių dujų įmonės, kurioms nebuvo suteikta teisė taikyti šio straipsnio 1 dalyje nurodytą leidžiančią nukrypti nuostatą, neatsisako arba daugiau neatsisako suteikti prieigos prie sistemos argumentuodamos dujų pirkimo sutartyje prisiimtais „imk arba mokėk“ įsipareigojimais. Valstybės narės užtikrina, kad būtų laikomasi atitinkamų VII skyriaus, ypač 31–44 straipsnių, nuostatų.

5. Bet kuri pagal pirmiau nurodytas nuostatas suteikta teisė taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą turi būti tinkamai pagrindžiama. Komisija savo sprendimą skelbia *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

6. Komisija iki … (**) pateikia peržiūros ataskaitą apie patirtį, sukauptą taikant šį straipsnį, kad Europos Parlamentas ir Taryba galėtų laiku apsvarstyti poreikį jį keisti.

48 straipsnis

Naujai besiformuojančios ir izoliuotosios rinkos

1. Valstybės narės, kurių sistemos nėra tiesiogiai prijungtos prie bet kurios kitos valstybės narės jungtinės sistemos ir kurios turi tik vieną pagrindinį išorės tiekėją, gali taikyti nuo 4, 9, 36 ir (arba) 37 straipsnių leidžiančią nukrypti nuostatą. Tiekimo įmonė, kuriai priklauso daugiau kaip 75 % rinkos, laikoma pagrindiniu tiekėju. Bet kuri tokia leidžianti nukrypti nuostata savaime netenka galios tada, kai nustoja galioti bent viena iš šioje pastraipoje nurodytų sąlygų. Apie visas tokias leidžiančias nukrypti nuostatas pranešama Komisijai.

Kipras gali taikyti nuo 4, 9, 36 ir (arba) 37 straipsnių leidžiančią nukrypti nuostatą. Ši leidžianti nukrypti nuostata netenka galios nuo to momento, kai Kipras nebelaikomas izoliuota rinka.

4, 9, 36 ir (arba) 37 straipsniai netaikomi Estijai, Latvijai ir (arba) Suomijai iki to laiko, kai bet kuri iš šių valstybių narių bus tiesiogiai prijungta prie bet kurios kitos valstybės narės, išskyrus Estiją, Latviją, Lietuvą ir Suomiją, jungtinės sistemos. Ši pastraipa neturi įtakos leidžiančioms nukrypti nuostatoms pagal šios dalies pirmą pastraipą.

2. Jei valstybė narė, pripažinta naujai besiformuojančia rinka, įgyvendindama šią direktyvą susidurtų su didelėmis problemomis, ji gali taikyti nuo 4 ir 9 straipsnių, 13 straipsnio 1 ir 2 dalių, 14 ir 24 straipsnių, 25 straipsnio 5 dalies, 26, 30 ir 31 straipsnių, 36 straipsnio 1 dalies ir (arba) 37 straipsnio leidžiančią nukrypti nuostatą. Ši leidžianti nukrypti nuostata savaime netenka galios nuo to momento, kai valstybė narė nebeatitinka naujai besiformuojančios rinkos reikalavimų. Apie visas tokias leidžiančias nukrypti nuostatas pranešama Komisijai.

Kipras gali taikyti nuo 4 ir 9 straipsnių, 13 straipsnio 1 ir 2 dalių, 14 ir 24 straipsnių, 25 straipsnio 5 dalies, 26, 30 ir 31 straipsnių, 36 straipsnio 1 dalies ir (arba) 37 straipsnio leidžiančią nukrypti nuostatą. Ši leidžianti nukrypti nuostata netenka galios nuo to momento, kai Kipras nebeatitinka naujai besiformuojančios rinkos reikalavimų.

3. Dieną, kurią baigiasi 2 dalies pirmoje pastraipoje nurodytos leidžiančios nukrypti nuostatos galiojimas, turi galioti tokie vartotojų priskyrimo reikalavimus atitinkančių vartotojų kategorijai kriterijai, kuriuos taikant rinkos atvėrimo laipsnis turi prilygti bent 33 % nacionalinės dujų rinkos bendrosios metinės dujų suvartojimo apimties. Po dvejų metų taikomas 36 straipsnio 1 dalies b punktas, o dar po trejų metų — 36 straipsnio 1 dalies c punktas. Kol taikomas 36 straipsnio 1 dalies b punktas, šio straipsnio 2 dalyje nurodyta valstybė narė gali nuspręsti netaikyti 31 straipsnio pakartotino dujinimo proceso papildomoms paslaugoms ir laikinajam laikymui bei paskesniam dujų pristatymui į perdavimo sistemą.

4. Jei šios direktyvos įgyvendinimas valstybės narės geografiškai ribotoje teritorijoje sukeltų didelių problemų, ypač susijusių su perdavimo ir pagrindinės skirstymo infrastruktūros plėtra, bei siekdama skatinti investicijas, valstybė narė gali kreiptis į Komisiją, prašydama leisti šios srities plėtrai laikinai taikyti nuo 4 ir 9 straipsnių, 13 straipsnio 1 ir 2 dalių, 14 ir 24 straipsnių, 25 straipsnio 5 dalies, 26, 30 ir 31 straipsnių, 36 straipsnio 1 dalies ir (arba) 37 straipsnio leidžiančią nukrypti nuostatą.

5. Komisija gali suteikti teisę taikyti 4 dalyje nurodytą leidžiančią nukrypti nuostatą, ypač atsižvelgdama į šiuos kriterijus:

— investicijų į infrastruktūrą, kurios nebūtų ekonomiškai pagrįstos konkurencinėmis rinkos sąlygomis, reikalingumą;

— reikiamų investicijų dydį ir atsipirkimo prognozes;

(*) Direktyvos 2003/55/EB įsigaliojimo datą.
(**) Penkeri metai nuo Direktyvos 2003/55/EB įsigaliojimo dienos.

— atitinkamos teritorijos dujų sistemos dydį ir užbaigtumą;

— atitinkamos dujų rinkos prognozes;

— atitinkamo regiono ar srities geografinį dydį ir ypatybes bei socialinius-ekonominius ir demografinius veiksnius.

Dujų infrastruktūrai, išskyrus skirstymo infrastruktūrą, teisė taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą suteikiama tik su sąlyga, kad regione nebuvo sukurta jokia dujų infrastruktūra arba jei dujų infrastruktūra veikia mažiau kaip 10 metų. Laikina leidžianti nukrypti nuostata negali būti taikoma ilgiau kaip 10 metų nuo pirmo dujų tiekimo į šią vietovę.

Skirstymo infrastruktūrai teisė taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą gali būti suteikta ne ilgesniam kaip 20 metų laikotarpiui nuo to laiko, kai per šią infrastruktūrą į vietovę buvo pirmą kartą tiektos dujos.

6. 9 straipsnis netaikomas Kiprui, Liuksemburgui ir (arba) Maltai.

7. Prieš priimdama sprendimą pagal 5 dalį, Komisija apie prašymus, pateiktus pagal 4 dalį, praneša valstybėms narėms, laikydamasi konfidencialumo reikalavimų. Šis sprendimas ir 1 bei 2 dalyse nurodytos leidžiančios nukrypti nuostatos skelbiamos *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

8. Iki 2002 m. kovo 15 d., laikydamasi Direktyvos 98/30/EB nuostatų, Graikija gali taikyti nuo šios direktyvos 4, 24, 25, 26, 31, 36 ir (arba) 37 straipsnių nukrypti leidžiančias nuostatas jos išduotose licencijose nurodytoms geografinėms vietovėms ir šiose licencijose nurodytais laikotarpiais; šios leidžiančios nukrypti nuostatos taikomos skirstymo tinklų plėtrai ir išskirtiniam eksploatavimui tam tikrose geografinėse vietovėse.

49 straipsnis

Peržiūros procedūra

Jei 51 straipsnio 3 dalyje nurodytoje ataskaitoje Komisija pateikia išvadą, kad, atsižvelgiant į veiksmingą būdą, kuriuo valstybėje narėje buvo suteikta prieiga prie tinklo ir kuriuo suteikiama visapusiškai veiksminga, nediskriminacinė ir netrikdoma prieiga prie tinklo, tam tikri šia direktyva įmonėms nustatyti įpareigojimai (įskaitant įpareigojimus teisiškai atskirti skirstymo sistemos operatorius) nėra proporcingi siekiamam tikslui, atitinkama valstybė narė gali pateikti Komisijai prašymą netaikyti tokio reikalavimo.

Tokį prašymą valstybė narė nedelsdama perduoda Komisijai ir kartu pateikia visą svarbią informaciją, būtiną ataskaitos išvadai, kad reikia užtikrinti veiksmingą prieigą prie tinklo, įrodyti.

Per tris mėnesius nuo pranešimo gavimo dienos Komisija priima nuomonę dėl atitinkamos valstybės narės prašymo ir atitinkamais atvejais pateikia pasiūlymus Europos Parlamentui ir Tarybai iš dalies pakeisti atitinkamas šios direktyvos nuostatas. Pasiūlymuose iš dalies keisti šią direktyvą Komisija gali pasiūlyti, kad atitinkamai valstybei narei būtų netaikomi konkretūs reikalavimai, jei ta valstybė narė atitinkamai įgyvendina lygiaverčio poveikio priemones.

50 straipsnis

Komitetas

1. Komisijai padeda komitetas.

2. Jei yra nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 3 ir 7 straipsniai, atsižvelgiant į jo 8 straipsnį.

3. Jei yra nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 5a straipsnio 1–4 dalys ir 7 straipsnis, atsižvelgiant į jo 8 straipsnį.

51 straipsnis

Ataskaitų teikimas

1. Komisija stebi ir peržiūri šios direktyvos taikymą bei pirmą kartą ne vėliau kaip … (*), o vėliau — kasmet pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai bendros pažangos ataskaitą. Pažangos ataskaitoje turi būti apžvelgti bent šie dalykai:

a) sukaupta patirtis ir padaryta pažanga kuriant užbaigtą ir visapusiškai veikiančią gamtinių dujų vidaus rinką, taip pat su tuo susijusios likusios kliūtys, įskaitant dominavimo rinkoje, koncentracijos rinkoje, agresyvaus ar antikonkurencinio elgesio aspektus;

b) pagal šią direktyvą suteiktos teisės taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą, įskaitant 26 straipsnio 2 dalyje numatytos leidžiančios nukrypti nuostatos įgyvendinimas, atsižvelgiant į galimybę pakeisti ribinę vertę;

c) kiek šioje direktyvoje nustatyti atskyrimo ir tarifų nustatymo reikalavimai padėjo užtikrinti sąžiningą ir nediskriminacinę prieigą prie Bendrijos dujų sistemos bei lygiaverčius konkurencijos lygius, taip pat dujų rinkos atvėrimo ekonominės, aplinkos apsaugos ir socialinės pasekmės vartotojams;

d) nagrinėjami klausimai, susiję su sistemos pajėgumo lygiais ir gamtinių dujų tiekimo saugumu Bendrijoje, visų pirma esama ir numatoma paklausos ir pasiūlos pusiausvyra, atsižvelgiant į mainams tarp vietovių skirtus fizinius pajėgumus ir į saugyklų plėtrą (įskaitant rinkos reguliavimo šioje srityje proporcingumą);

e) ypatingas dėmesys bus skirtas priemonėms, kurių valstybės narės ėmėsi siekdamos patenkinti paklausą, kai ji yra didžiausia, ir spręsti problemas, susijusias su vieno ar kelių tiekėjų tiekimo trūkumais;

(*) Metų, einančių po metų, kuriais įsigaliojo Direktyva 2003/55/EB, gruodžio 31 d.

f) bendras pažangos, padarytos plėtojant dvišalius santykius su trečiosiomis šalimis, kurios gamina ir eksportuoja ar transportuoja gamtines dujas, įskaitant pažangą, padarytą integruojant rinką, prekybą ir prieigą prie tokių trečiųjų šalių tinklų, įvertinimas;

g) poreikis nustatyti galimus suderinimo reikalavimus, nesusijusius su šios direktyvos nuostatomis.

Tam tikrais atvejais pažangos ataskaitoje gali būti pateikiamos rekomendacijos ir priemonės, kuriomis būtų neutralizuojami neigiami dominavimo rinkoje ir rinkos koncentracijos padariniai.

2. Kas dvejus metus 1 dalyje nurodytoje pažangos ataskaitoje taip pat pateikiama įvairių priemonių, kurių ėmėsi valstybės narės, kad būtų vykdomi įpareigojimai teikti viešąsias paslaugas, analizė bei tų priemonių veiksmingumo vertinimas ir visų pirma jų poveikis konkurencijai dujų rinkoje. Atitinkamais atvejais ataskaitoje gali būti pateikiamos rekomendacijos dėl priemonių, kurių reikia imtis nacionaliniu lygmeniu, kad būtų pasiekti aukšti viešųjų paslaugų standartai, ar dėl priemonių, skirtų užkirsti kelią rinkos protekcionizmui.

3. Ne vėliau kaip … (*) Komisija, atlikdama bendrą peržiūrą, pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai išsamią specialią ataskaitą, kurioje nurodoma, kokiu mastu IV skyriuje nustatyti atskyrimo reikalavimai padėjo užtikrinti visišką faktinį perdavimo sistemos operatorių nepriklausomumą, kaip rodiklį naudodama efektyvų bei veiksmingą atskyrimą.

4. Atlikdama įvertinimą pagal 3 dalį, Komisija visų pirma atsižvelgia į šiuos kriterijus: sąžiningą ir nediskriminacinę prieigą prie tinklo, veiksmingą reguliavimą, tinklo plėtrą, kad jis atitiktų rinkos poreikius, neiškraipytas investavimo paskatas, jungiamosios infrastruktūros plėtrą, veiksmingą konkurenciją Bendrijos energetikos rinkose ir tiekimo saugumo padėtį Bendrijoje.

5. Tam tikrais atvejais ir ypač tuo atveju, kai 3 dalyje nurodytoje išsamioje specialioje ataskaitoje yra nustatyta, kad 4 dalyje nurodytos sąlygos praktikoje nebuvo užtikrintos, Komisija ne vėliau kaip … (**) pateikia pasiūlymus Europos Parlamentui ir Tarybai dėl perdavimo sistemos operatorių visiško faktinio nepriklausomumo užtikrinimo.

6. Ne vėliau kaip 2006 m. sausio 1 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai išsamią ataskaitą, kurioje apžvelgiama pažanga kuriant gamtinių dujų vidaus rinką. Šioje ataskaitoje nagrinėjami šie klausimai:

— nediskriminacinės prieigos prie tinklo buvimas;

— veiksmingas reguliavimas;

— jungiamosios infrastruktūros plėtra, tranzito sąlygos ir tiekimo saugumo padėtis Bendrijoje;

— kokia yra galimybė mažosioms įmonėms ir namų ūkio vartotojams gauti rinkos atvėrimo visapusišką naudą, ypač viešųjų paslaugų standartų požiūriu;

— kokiu mastu rinkos yra praktiškai atviros veiksmingai konkurencijai, įskaitant dominavimo rinkoje, rinkos koncentracijos ir agresyvaus ar antikonkurencinio elgesio aspektus;

— kokiu mastu vartotojai faktiškai keičia tiekėjus ir iš naujo derasi dėl tarifų;

— kainų pokyčiai, įskaitant tiekimo kainas, lyginant su rinkų atvėrimo laipsniu;

— ar veiksmingai ir nediskriminaciniu būdu trečiosios šalys gali naudotis dujų saugyklomis, kai tai techniškai ir (arba) ekonomiškai būtina veiksmingai įgyvendinant teisę naudotis sistema;

— šios direktyvos taikymo patirtis, susijusi su vertikalios integracijos įmonėms priklausančių sistemos operatorių faktiniu nepriklausomumu, ir tai, ar be funkcinio nepriklausomumo ir apskaitos atskyrimo buvo parengta kitų priemonių, kurių poveikis yra lygiavertis teisiniam atskyrimui.

Atitinkamais atvejais Komisija teikia pasiūlymus Europos Parlamentui ir Tarybai, visų pirma siekdama užtikrinti aukštus viešųjų paslaugų standartus.

Atitinkamais atvejais Komisija teikia pasiūlymus Europos Parlamentui ir Tarybai, visų pirma siekdama užtikrinti, kad iki 2007 m. liepos 1 d. skirstymo sistemos operatoriai turėtų visišką ir faktinį nepriklausomumą. Prireikus, laikantis konkurencijos teisės, tuose pasiūlymuose taip pat nurodomos problemų, susijusių su dominavimu rinkoje, rinkos koncentracija ir agresyviu ar antikonkurenciniu elgesiu, sprendimo priemonės.

52 straipsnis

Panaikinimas

Direktyva 2003/55/EB panaikinama nuo … (***), nepažeidžiant valstybių narių įsipareigojimų dėl tos direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę ir taikymo terminų. Nuorodos į panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir aiškinamos pagal II priede pateiktą atitikmenų lentelę.

53 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliotų įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini šiai direktyvai įgyvendinti ne vėliau kaip … (***) Jos nedelsdamos apie tai informuoja Komisiją.

Šias nuostatas jos taiko nuo … (***), išskyrus 11 straipsnį, kurį jos taiko nuo … (****).

(*) Esančią po dvejų metų nuo 53 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodytos datos, t.y. 42 mėnesiai po šios direktyvos įsigaliojimo dienos.

(**) Esančią po trejų metų nuo 53 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodytos datos, t.y. 54 mėnesiai po šios direktyvos įsigaliojimo dienos

(***) Esančią 18 mėnesių po šios direktyvos įsigaliojimo dienos.

(****) Esančią 42 mėnesiai po šios direktyvos įsigaliojimo dienos.

Valstybės narės, tvirtindamos šias priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą, arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Tokios nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

54 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

55 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta …,

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkas	*Pirmininkas*
…	…

I PRIEDAS

VARTOTOJŲ APSAUGOS PRIEMONĖS

Nepažeidžiant Bendrijos taisyklių dėl vartotojų apsaugos, ypač 1997 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 97/7/EB dėl vartotojų apsaugos, susijusios su nuotolinės prekybos sutartimis ([1]), ir 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvos 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais ([2]), 3 straipsnyje nurodytos priemonės skirtos užtikrinti, kad vartotojai:

a) turėtų teisę sudaryti sutartį su savo dujų tiekimo paslaugų teikėju, kurioje nurodoma:

   — tiekėjo tapatybė ir adresas;

   — teikiamos paslaugos, siūlomų paslaugų kokybės lygis bei pradinio prijungimo terminas;

   — siūlomų techninės priežiūros paslaugų rūšys (jei paslaugos siūlomos);

   — priemonės, kurias naudojant galima gauti naujausią informaciją apie visus taikomus tarifus ir mokesčius už techninę priežiūrą;

   — sutarties galiojimo laikotarpis, paslaugų teikimo atnaujinimo bei nutraukimo ir sutarties pratęsimo bei nutraukimo sąlygos, ir numatyta teisė nutraukti sutartį;

   — kompensavimas ir pinigų grąžinimas tuo atveju, kai paslaugų kokybė neatitinka sutartyje nurodyto lygio; ir

   — metodas, kuriuo pradedamos ginčų sprendimo procedūros pagal f punktą.

   Sąlygos turi būti sąžiningos ir iš anksto gerai žinomos. Bet kuriuo atveju ši informacija turėtų būti pateikta prieš sudarant ar patvirtinant sutartį. Jei sutartys sudaromos per tarpininkus, informaciją, susijusią su šiame punkte išdėstytais klausimais, taip pat reikia pateikti prieš sutarties sudarymą;

b) būtų tinkamai informuojami apie ketinimą pakeisti sutarties sąlygas, o informuojant apie šį ketinimą, jiems turi būti pranešta apie jų teisę nutraukti sutartį. Paslaugų teikėjai tiesiogiai praneša savo vartotojams apie mokesčių padidinimą; pranešama tinkamu laiku, ne vėliau kaip per vieną įprastą sąskaitų pateikimo laikotarpį nuo didesnių mokesčių įsigaliojimo. Valstybės narės užtikrina, kad vartotojai galėtų laisvai nutraukti sutartis, jei nesutinka su naujomis sąlygomis, apie kurias jiems pranešė dujų tiekimo paslaugų teikėjas;

c) gautų skaidrią informaciją apie taikomas kainas ir tarifus bei apie standartines sąlygas, susijusias su galimybe naudotis dujų tiekimo paslaugomis ir naudojimusi jomis;

d) galėtų rinktis iš įvairių mokėjimo būdų. Bet koks sąlygų skirtumas turi atspindėti tiekėjo išlaidas, susijusias su skirtingų mokėjimo sistemų taikymu. Bendros sąlygos turi būti sąžiningos ir skaidrios. Jos turi būti apibrėžtos aiškiai ir suprantamai. Vartotojai turi būti apsaugoti nuo nesąžiningų ar klaidinančių pardavimo metodų;

e) neturėtų būti apmokestinami už tiekėjo pakeitimą;

f) gautų naudos taikant skaidrias, nesudėtingas ir nebrangias jų skundų nagrinėjimo procedūras. Taikant tokias procedūras, ginčai turi būti sprendžiami sąžiningai ir operatyviai, numatant, kad pagrįstais atvejais turi būti taikoma išlaidų grąžinimo ir (arba) kompensavimo sistema. Jei įmanoma, ši tvarka turėtų atitikti 1998 m. kovo 30 d. Komisijos rekomendacijoje 98/257/EB dėl institucijoms, atsakingoms už vartotojų ginčų sprendimą ne teismo tvarka, taikomų principų ([3]) nustatytus principus;

g) po prijungimo prie dujų sistemos būtų informuojami apie galiojančiuose nacionalinės teisės aktuose nustatytą jų teisę gauti nustatytos kokybės gamtinių dujų už pagrįstą kainą;

h) turėtų galimybę naudotis savo suvartojimo duomenimis ir sudarius aiškų susitarimą bei nemokamai galėtų leisti bet kokiai tiekimo licenciją turinčiai įmonei naudotis savo skaitiklių duomenimis. Už duomenų tvarkymą atsakinga šalis privalo įmonei pateikti šiuos duomenis. Valstybės narės nustato duomenų formą ir tvarką, pagal kurią tiekėjams ir vartotojams suteikiama galimybė naudotis šiais duomenimis. Už šią paslaugą turi būti nenustatomas papildomas mokestis vartotojui;

i) būtų pakankamai dažnai tinkamai informuojami apie faktinį dujų suvartojimą ir kainas, kad galėtų reguliuoti savo dujų suvartojimą. Ta informacija turėtų būti pateikiama per pakankamą laikotarpį, atsižvelgiant į vartotojo matavimo įrangos pajėgumus. Turi būti tinkamai atsižvelgta į tokių priemonių ekonominę naudą. Už šią paslaugą turi būti nustatomas papildomas mokestis vartotojui;

j) galėtų pakeisti tiekėją bet kuriuo metų laikotarpiu, o ankstesnis tiekėjas paskutinę sąskaitą faktūrą vartotojui pateiktų ne vėliau kaip per tris mėnesius po paskutinio tiekimo.

([1]) OL L 144, 1997 6 4, p. 19.
([2]) OL L 95, 1993 4 21, p. 29.
([3]) OL L 115, 1998 4 17, p. 31.

II PRIEDAS

ATITIKMENŲ LENTELĖ

Direktyva 2003/55/EB	Ši direktyva
1 straipsnis	1 straipsnis
2 straipsnis	2 straipsnis
3 straipsnis	3 straipsnis
4 straipsnis	4 straipsnis
5 straipsnis	5 straipsnis
—	6 straipsnis
—	7 straipsnis
6 straipsnis	8 straipsnis
9 straipsnis	9 straipsnis
7 straipsnis	10 straipsnis
—	11 straipsnis
7 straipsnis	12 straipsnis
8 straipsnis	13 straipsnis
—	14 straipsnis
—	15 straipsnis
10 straipsnis	16 straipsnis
—	17 straipsnis
—	18 straipsnis
—	19 straipsnis
—	20 straipsnis
—	21 straipsnis
—	22 straipsnis
—	23 straipsnis
11 straipsnis	24 straipsnis
12 straipsnis	25 straipsnis
13 straipsnis	26 straipsnis
14 straipsnis	27 straipsnis
15 straipsnis	28 straipsnis
16 straipsnis	29 straipsnis
17 straipsnis	30 straipsnis
18 straipsnis	31 straipsnis
19 straipsnis	32 straipsnis
20 straipsnis	33 straipsnis
21 straipsnis	34 straipsnis

Direktyva 2003/55/EB	Ši direktyva
22 straipsnis	35 straipsnis
23 straipsnis	36 straipsnis
24 straipsnis	37 straipsnis
25 straipsnio 1 dalies pirmas ir antras sakiniai	38 straipsnis
—	39 straipsnis
25 straipsnis (likęs tekstas)	40 straipsnis
—	41 straipsnis
—	42 straipsnis
—	43 straipsnis
—	44 straipsnis
26 straipsnis	45 straipsnis
—	46 straipsnis
27 straipsnis	47 straipsnis
28 straipsnis	48 straipsnis
29 straipsnis	49 straipsnis
30 straipsnis	50 straipsnis
31 straipsnis	51 straipsnis
32 straipsnis	52 straipsnis
33 straipsnis	53 straipsnis
34 straipsnis	54 straipsnis
35 straipsnis	55 straipsnis
A priedas	I priedas

TARYBOS MOTYVŲ PAREIŠKIMO PROJEKTAS

I. ĮVADAS

1. Remdamasi Sutarties 47 straipsnio 2 dalimi, 55 ir 95 straipsniais, 2007 m. rugsėjo 19 d. Komisija kartu su kitais keturiais pasiūlymais, susijusiais su energijos vidaus rinka, pateikė pasiūlymą dėl direktyvos, iš dalies keičiančios Direktyvą 2003/55/EB.

2. 2008 m. balandžio 10 d. ([1]) Regionų komitetas, o 2008 m. balandžio 22 d. ([2]) Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas pateikė nuomones dėl viso dokumentų paketo.

3. Europos Parlamentas priėmė nuomonę ([3]) per pirmąjį svarstymą 2008 m. liepos 9 d. pritardamas 122 pakeitimams. Komisija nepateikė pakeisto pasiūlymo.

4. Remdamasi Sutarties 251 straipsniu, 2009 m. sausio 9 d. Taryba priėmė bendrąją poziciją išdėstydama direktyvą nauja redakcija.

II. PASIŪLYMO TIKSLAS

5. Pasiūlymas yra įtrauktas į trečiąjį energijos vidaus rinkos dokumentų paketą, kuriame taip pat yra Reglamentas dėl teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų, Direktyva dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, Reglamentas dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų ir Reglamentas, įsteigiantis Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūrą. Juo siekiama pabaigti kurti gamtinių dujų vidaus rinką visų pirma įtraukiant:

— nuostatas, susijusias su veiksmingu perdavimo veiklos atskyrimu nuo gavybos ir tiekimo veiklos, įskaitant Bendrijos ir trečiųjų šalių perdavimo sistemos operatorių sertifikavimo tvarką;

— nuostatas, kuriomis siekiama padidinti nacionalinių energetikos reguliavimo institucijų nepriklausomumą ir suderinti jų įgaliojimus Bendrijos lygiu;

— nuostatas, kuriomis siekiama stiprinti regionų solidarumą ir bendradarbiavimą;

— nuostatas, kuriomis siekiama didinti skaidrumą ir gerinti energijos rinkos veikimą.

III. BENDROSIOS POZICIJOS ANALIZĖ

6. Bendrosios pastabos

6.1. Taryba pasirinko jos nuomone veiksmingesnį, skaidresnį ir nuoseklesnį bei skaitytojui patogesnį Direktyvos 2003/55/EB pakeitimo būdą — jos nuostatas išdėstyti nauja redakcija. Be to, Taryba laikėsi bendro principo visiškai laikytis Komisijos iš dalies keičiančio pasiūlymo ta prasme, kad ji nelietė nei vienos kitos nuostatos, kuri neįeina į Komisijos pasiūlymą, išskyrus tuos atvejus, kai nuostatas keisti reikėjo atsižvelgiant į Tarybos padarytus pasiūlymo pakeitimus, pakeitė nuorodas pernumeravus straipsnius ir pan. Kiek įmanoma Taryba laikėsi Komisijos požiūrio dėl identiško elektros energijos ir dujų sektorių traktavimo.

Komisija pritarė visiems Tarybos padarytiems jos pasiūlymo pakeitimams.

6.2. Taryba laikėsi Komisijos požiūrio dėl *Europos Parlamento priimtų 122 pakeitimų*

— pritardama šiems 20 pakeitimų:

visiškai (kartais pakeitus formuluotę): 50, 98 ir 103;

iš dalies/iš esmės/bendra prasme: 11, 12, 63, 64, 68, 78/125/135/138, 91–96, 98, 101, 104 ir 107;

ir

— atmesdama šiuos 44 pakeitimus: 1, 4, 10, 14, 15, 18, 19, 22, 30, 37–39, 41, 43, 47, 54, 57–59, 62, 65–67, 70–72, 82, 83, 89, 90, 97, 105, 106, 108–110, 113, 114, 116/137, 123, 126, 128, [129], 131 ir 133 dėl turinio ir/arba formos.

([1]) OL C 172, 2008 7 5, p. 55.
([2]) OL C 211, 2008 8 19, p. 23.
([3]) Dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje.

6.3. Taryba nesilaikė Komisijos pozicijos

— pritardama vienam pakeitimui: 79

ir

— atmesdama šiuos 59 pakeitimus: 2, 3, 5–9, 13, 16, 17, 20, 21, 23–29, 31–36, 40, 45, 46, 48, 49, 51–53, 55, 56, 60, 61, 69, 73–77, 80, 81, 84–88, [93/129 + 94–96] (iš dalies), 99, 100, 102, 111, 112, 118, 120, 132, 136.

7. **Konkrečios pastabos**

7.1. Taryba nesilaikė *Komisijos pozicijos* dėl šių *EP pakeitimų*:

a) Taryba pritarė 79 pakeitimui, kadangi ji sutinka su EP nuomone, kad netikslinga priimti sprendimus pagal komiteto procedūrą dėl paskirstymo sistemų operatorių veiklos ir nepriklausomumo.

b) Taryba atmetė 59 pirmiau išvardytus pakeitimus (6.3 papunktis) dėl šių priežasčių:

i) šie pakeitimai yra susiję su nuostatomis, kurios nėra Komisijos pasiūlymo dalis; šie pakeitimai buvo atmesti iš principo (žr. 6.1 papunktį): 6, 13, 21, 23, 25, 31, 32, 33, 34, 35, 40, 45, 46, 48, 49, 51, 69, 73, 74, 75, 76, 77, 111 (pirma dalis), 118, 120, 132 pakeitimai;

ii) šie pakeitimai neturi pridėtinės vertės, daugiausia dėl to, kad klausimai yra (iš dalies) pakankamai aptarti kitose teksto dalyse: 2 pakeitimu būtų susilpnintas 6 konstatuojamojoje dalyje padarytas akcentas; 7 pakeitimas pakartoja tai, kas jau pasakyta; 87 pakeitimas iš dalies atitinka 15 konstatuojamąją dalį; 20 pakeitimas jau (iš dalies) atitinka 29 ir 31 konstatuojamąsias dalis; 26 pakeitimas nereikalingas; 60 pakeitimas: klausimas pakankamai aptartas 9 straipsnyje; 61 pakeitimas: klausimas aptartas 51 straipsnyje dėl ataskaitų teikimo; dėl 81 pakeitimo 35 straipsnio 1 dalies formuluotė būtų mažiau aiški; 85 pakeitimu įnešama painiavos dėl 35 straipsnio 3 dalies; 87 pakeitimas: per daug išsamus; 88 pakeitimas per daug susilpnintų 35 straipsnio 8 dalies penktos pastraipos tekstą; 136 pakeitimas (iš dalies) pakankamai atitinka 40 straipsnio 15 dalį;

iii) pakeitimais įtraukiamas tekstas, kurį į šią direktyvą įrašyti netikslinga ar nereikia, arba jis neatitinka direktyvos taikymo srities: 5, 9, 16, 17, 36, 53, 56, 80, 81, 85, 86, 96 (iš dalies) pakeitimus netikslinga įtraukti į 40, 99, 100, 111 (antra dalis), 112 straipsnius;

iv) pakeitimais įtraukiama konstatuojamoji dalis, kurios neatitinka joks straipsnis: 24 ir 29 pakeitimai;

v) Taryba mano, kad bendrosios pozicijos 40 straipsnyje pateiktas reguliavimo institucijų pareigų ir įgaliojimų sąrašas yra pakankamas; šiais pakeitimais (iš dalies) viršijamos užduotys, kurias Taryba paveda reguliavimo institucijoms: 93–95 pakeitimai;

vi) pakeitimais įtraukiamas tekstas, kuris nesiderina su vaidmeniu, kurį atlikti taryba paveda agentūrai: 28, 55 (antra dalis), 84 pakeitimai;

vii) Taryba laikosi nuomonės, kad bendrojoje pozicijoje pakankamai atspindėtas regionų solidarumo ir (arba) bendradarbiavimo tikslas: todėl nereikalingi 3, 27, 52, ir 55 (pirma dalis) pakeitimai.

7.2 Taryba taip pat įtraukė kai kuriuos kitus *Komisijos pasiūlymo* pakeitimus (dėl turinio ir (arba) formos); pagrindiniai pakeitimai išdėstyti toliau.

a) *Veiksmingas tinklo eksploatavimo veiklos atskyrimas nuo gavybos ir tiekimo veiklos*

Taryba, kuriai pritarė Komisija, laikėsi nuomonės, kad tikslinga numatyti ne tik dvi Komisijos siūlomas pasirinkimo galimybes (nuosavybės atskyrimas ir nepriklausomas sistemos operatorius (NSO)), bet ir trečią galimybę — nepriklausomas perdavimo operatorius (NPO) — tais atvejais, kai direktyvos įsigaliojimo dieną perdavimo sistemos operatorius yra vertikaliosios integracijos įmonės dalis (naujas IV skyrius su 17–23 straipsniais, atitinkančiais 13, 15 ir 16 konstatuojamąsias dalis). Visoms trims pasirinkimo galimybėms taikomos vienodos sąlygos; jomis bus galima pasinaudoti tiek elektros energijos, tiek dujų sektoriuose.

Nuostatomis dėl NPO bus užtikrintas operatoriaus (17 ir 18 straipsniai), jo valdymo (19 straipsnis) ir priežiūros organo (20 straipsnis) faktinis nepriklausomumas, taip pat užtikrinta, kad būtų išvengta interesų konfliktų. Siekti šio tikslo taip pat padeda atitikties programa ir už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas (21 straipsnis). Be to, bus užtikrintos neiškraipytos investavimo paskatos ir jungiamųjų linijų infrastruktūros plėtra (22 straipsnis), taip pat sąžininga ir nediskriminacinė prieiga prie tinklo (23 straipsnis).

Siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi IV skyriaus nuostatų, 40 straipsnio 5 dalyje buvo numatyti papildomi reguliavimo institucijų įgaliojimai ir kompetencija. Be to, 7 straipsnis buvo papildytas pastraipa, susijusia su regioniniu bendradarbiavimu dalyvaujant NPO. Galiausiai 51 straipsnio dėl ataskaitų teikimo 3–5 dalyse nustatyta, kad praėjus dviem metams po direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę dienos Komisija, atlikdama bendrą peržiūrą, vadovaudamasi tam tikrais kriterijais įvertins, kaip įgyvendinama NPO galimybė.

Bendrosios pozicijos nuostatomis dėl NPO siekiama užtikrinti susirūpinimą keliančių klausimų dėl NPO galimybės taikymo srities, terminų ir vykdymo užtikrinimo pusiausvyrą, kartu užtikrinant jos įgyvendinamumą ir apsaugant vertikaliosios integracijos įmonės finansinius interesus. Tai yra viena iš priežasčių, dėl kurių Taryba nusprendė esant netikslinga įtraukti nuostatas dėl patikėtinio.

Siekiant atsižvelgti į tuos atvejus, kai vertikaliosios integracijos įmonei priklausančiai perdavimo sistemai taikomos priemonės, kuriomis užtikrinamas didesnis faktinis perdavimo sistemos operatoriaus nepriklausomumas nei taikant IV skyriaus nuostatas, 9 straipsnio 9 dalyje numatyta papildoma nuostata.

b) *Vienodos sąlygos*

Kadangi Bendrijos rinkoje ateityje bus numatyti trys skirtingi atskyrimo modeliai, 46 straipsnyje (kartu su atitinkančia 17 konstatuojamąja dalimi) nustatyta vadinamoji vienodų sąlygų nuostata. Visų pirma joje numatyti keli kriterijai, taikomi priemonėms, kurių valstybės narės gali imtis siekdamos užtikrinti vienodas sąlygas.

c) *Bendrijos ir trečiųjų šalių perdavimo sistemos operatorių (PSO) sertifikavimas*

Bendrojoje pozicijoje yra du straipsniai dėl PSO sertifikavimo: bendro pobūdžio straipsnis (10 straipsnis) ir straipsnis dėl su trečiosiomis šalimis susijusio sertifikavimo (11 straipsnis), kuris pakeitė Komisijos pasiūlymo 7a straipsnį. 11 straipsniu užtikrinama, kad, viena vertus, trečiųjų šalių PSO laikytųsi tų pačių atskyrimo taisyklių kaip ir Bendrijos PSO; kita vertus, jame nustatomas energijos tiekimo valstybėms narėms ir Bendrijai saugumo kriterijus, į kurį reikės atsižvelgti išduodant sertifikatą.

Taryba taip pat laikėsi nuomonės, kad tikslinga tą sertifikavimo procedūros dalį, kuria nustatomas Komisijos vaidmuo šioje procedūroje, perkelti į Dujų reglamento naują 3 straipsnį. Be to, pagrindinį sprendimą dėl sertifikavimo ir toliau priims nacionalinės reguliavimo institucijos, o Komisijos prašoma pateikti nuomonę dėl sertifikavimo. Nacionalinės reguliavimo institucijos turi kuo labiau atsižvelgti į tą nuomonę.

d) *Reguliavimo institucijos*

Taryba papildė 38 straipsnį dviem papildomomis dalimis, kuriomis užtikrinama, kad vienos reguliavimo institucijos nacionaliniu lygiu principas, derinamas su vieninteliu atstovavimu (pvz., agentūroje), neprieštarautų tam, kad šiuo metu kai kuriose valstybėse narėse reguliavimo institucijos veikia regionų lygiu arba mažose ir izoliuotose teritorijos dalyse (38 straipsnio 2 ir 3 dalys).

Bendrosios pozicijos tekstu užtikrinamas reguliavimo institucijų nepriklausomumas, bet jame taip pat paaiškinama, kad tai nereiškia, jog reguliavimo institucijoms netaikoma teisminė kontrolė ar parlamentinė priežiūra (26 konstatuojamoji dalis) arba kad jos gali ignoruoti bendresnius tikslus, pvz., aplinkosauginio tvarumo ar įpareigojimų teikti viešąsias paslaugas srityse (38 straipsnio 4 dalis).

Bendrąja pozicija taip pat užtikrinama, kad, vykdydamos savo pareigas, reguliavimo institucijos turėtų galimybę atitinkamais atvejais veikti glaudžiai bendradarbiaudamos su kitomis institucijomis, pavyzdžiui, konkurencijos srityje, išsaugodamos savo nepriklausomumą ir nedubliuodamos užduočių (pvz., stebėsenos), kurias paprastai vykdo kitos institucijos (40 straipsnio 2 dalis).

e) *Tarpvalstybinių klausimų reguliavimo tvarka*

Dalys, kuriose nustatomas agentūros vaidmuo (41 straipsnio 3 ir (iš dalies) 4 dalys), dėl teisinių priežasčių buvo perkeltos į Reglamentą dėl Agentūros (naujas 8 straipsnis). Sprendžiant tarpvalstybinius klausimus, Agentūra dalyvaus tik kraštutiniu atveju, nacionalinių reguliavimo institucijų prašymu arba jeigu nacionalinės reguliavimo institucijos nesusitars per tam tikrą laikotarpį.

f) *Išimčių taikymas naujai infrastruktūrai*

Tarybos nuomone, tikslinga, kad Agentūra dalyvautų taikant išimtis naujai infrastruktūrai, kuri yra daugiau nei vienos valstybės narės teritorijoje (35 straipsnis), tik tais atvejais, kai atitinkamoms nacionalinėms reguliavimo institucijoms nepavyksta susitarti arba jos pateikia bendrą prašymą Agentūrai (4 dalis). Be to, valstybės narės turėtų turėti galimybę numatyti, jei jos to pageidauja, kad *oficialų* sprendimą dėl išimties priima kita atitinkama valstybės narės įstaiga, remdamasi reguliavimo institucijos nuomone (6 dalis).

g) *Mažmeninės rinkos*

Taryba laikėsi nuomonės, kad tikslinga pakeisti straipsnio dėl mažmeninių rinkų formuluotę, išbraukiant, *inter alia*, nuorodą į tarpvalstybines rinkas, ir perkelti jį iš Dujų reglamento (Komisijos pasiūlymo 8a straipsnis) į direktyvą (naujas 44 straipsnis).

h) *Leidžiančios nukrypti nuostatos*

Atsižvelgdama į naują redakciją, Taryba laikėsi nuomonės, kad tikslinga atnaujinti 48 straipsnį, visų pirma nuostatą, leidžiančią valstybėms narėms, kurių rinkos yra besiformuojančios arba izoliuotos, nukrypti nuo atskyrimo nuostatų.

i) *Kiti punktai*

— Taryba laikėsi nuomonės, kad tikslinga leisti gamintojui/tiekėjui turėti *mažiau nei pusę* PSO su atskirta nuosavybe *akcijų paketo*, jei dėl to nei vienas iš jų nevykdo jokios kontrolės ar neturi jokios įtakos kito atžvilgiu ir negali kilti interesų konfliktas (9 straipsnio 2 dalis).

— *Valstybės nuosavybės* klausimu bendrojoje pozicijoje numatyta galimybė užtikrinti nuosavybės atskyrimą numatant dvi atskiras valstybės įstaigas atitinkamoje nuostatoje, kuria pripažįstama, kad įgyvendinant nuosavybės atskyrimą dvi atskiros valstybės įstaigos gali būti laikomos dviem asmenimis (9 straipsnio 6 dalis).

— Buvo padaryti keli techninio pobūdžio redakciniai pakeitimai, kad būtų aiškiau išdėstyta nuostata dėl *jungtinių operatorių* (28 straipsnis). Šia nuostata sudaroma galimybė, kad jungtinis operatorius būtų operatorius su atskirta nuosavybe arba nepriklausomas sistemos operatorius arba nepriklausomas perdavimo sistemos operatorius.

— 29 konstatuojamojoje dalyje pateikiama ir paaiškinama *privalomojo dujų perdavimo programų* — vienos iš galimų priemonių veiksmingai konkurencijai skatinti — sąvoka.

— Galiausiai, remdamasi naujos redakcijos formatu, Taryba įtraukė naują straipsnį, *panaikinantį* galiojantį teisės aktą (52 straipsnis).